Miliauskaitė

LIETUVIŲ LITERATŪROS LOBYNAS • XX AMŽIUS

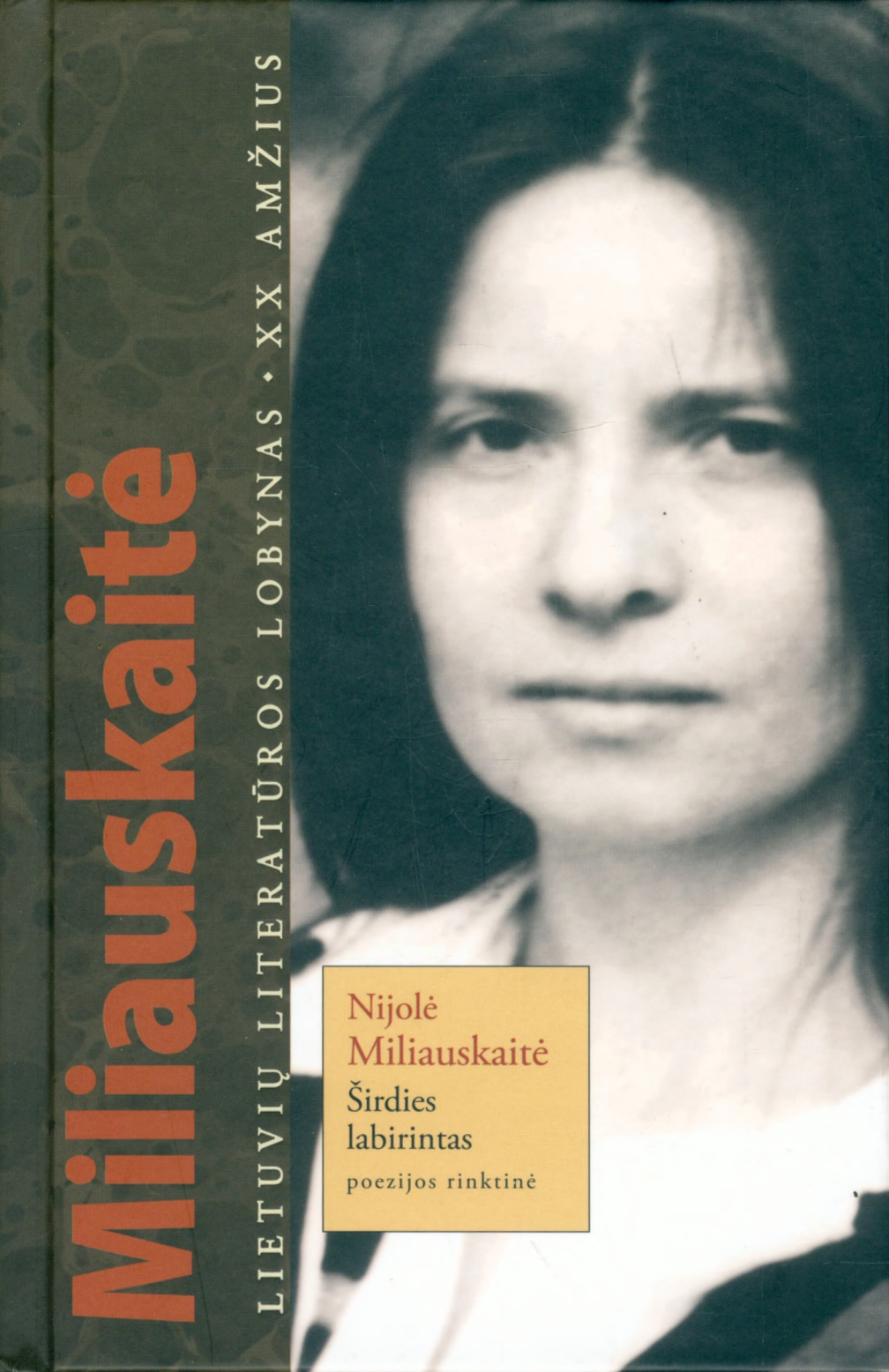

Nijolė Miliauskaitė

Širdies labirintas

poezijos rinktinė

NIJOLĖ MILIAUSKAITĖ

LIETUVIŲ
LITERATŪROS
LOBYNAS

N. Miliauskaitė

NIJOLĖ MILIAUSKAITĖ

ŠIRDIES LABIRINTAS

Poezijos rinktinė

LIETUVOS
RAŠYTOJŲ
SĄJUNGOS
LEIDYKLA
VILNIUS

UDK 821.172-1
Mi201

SERIJA
LIETUVIŲ LITERATŪROS LOBYNAS.
XX AMŽIUS, NR. 35
LEIDŽIAMA NUO 2005 M.

SERIJOS LEIDIMO MECENATAI –
ČESLOVAS IR RAMŪNAS KARBAUSKIAI

VISUOMENINĖ REDAKTORIŲ TARYBA:
VIKTORIJA DAUJOTYTĖ, ALGIS KALĖDA,
ČESLOVAS KARBAUSKIS, MINDAUGAS
KVIETKAUSKAS, VYTAUTAS MARTINKUS,
PETRAS PALILIONIS,
VALENTINAS SVENTICKAS

ISBN 978-9986-39-864-6
ISSN 1822-2307

© Vytautas Bložė, 2015
© Sudarymas, straipsnis, redakcinės pastabos, Janina Riškutė, 2015
© Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2015

Druskininkų poetų grupė – Vytautas Bložė, Nijolė Miliauskaitė [Bložienė], Kornelijus Platelis – keletą dešimtmečių buvo gyva legenda. „Penkiolika metų išgyveno Druskininkuose mūsų trijulė“, – kalbėjo V. Bložė per pirmojo Poetinio Druskininkų rudens atidarymą 1990 m. Druskininkuose parašyta visa Nijolės Miliauskaitės (1950–2002) poezija: rinkiniai „Uršulės S. portretas“, 1985; „Namai, kuriuose negyvensim, 1988; „Uždraustas įeiti kambarys“, 1995, rinktinė su naujais eilėraščiais „Sielos labirintas“, 1999. 2000 metais poetė apdovanota Nacionaline kultūros ir meno premija.

Pirmoji poezijos knyga „Uršulės S. portretas“ neįtikėtinai brandi, ja žavėjosi M. Martinaitis, J. Vaičiūnaitė, net kritiškasis A. Nyka-Niliūnas dienoraštyje rašė: „Nuostabi Nijolės Miliauskaitės poezijos knyga *Uršulės S. portretas* – tyra, nesutepta, niekad nieko neišdavusi, neišduodanti ir neišduosianti; reali ir fantastiška – kaip prieglaudos vaiko sapnas, kaip sraigė, kuri staiga nusimes kiautą ir pavirs mergaite.“ (A. Nyka-Niliūnas, *Dienoraščio fragmentai*, 1976–2000. Vilnius: Baltos lankos, 2003, p. 220.) Stebina Miliauskaitės kūrybos kryptingumas. Ji nuolat piešė MOTERS portretą, tyrinėjo jausmus, pasąmonę, sielos potyrius, psichinių procesų dinamiką. Poetė perteikė ne tik savo išgyvenimus, bet ir XX a. lietuvių moterų patirtis, emocijas ir vidines būsenas išreiškė archetipiniais vaizdiniais, simboliais.

Mergaitė. Jau pirmasis rinkinio „Uršulės S. portretas“ eilėraštis „Visos vaikystės baimės...“ prisodrintas vaizdinių, įvaizdžių, ma-

tomų ir tolimesnėje kūryboje: „baimės“, „siaubo sapnai“, „vaiko vienatvė“, „sielos užkaboriai“, – tokį kraitį mergaitė atsinešė pas mylimąjį. Portretuojama paauglė iš prieglaudos: „negražaus veido, slapūnė“, „krūtinę / po sunkiom kasom slepi“, po daugybės mergaičių nešiota suknia iš velveto – „iš velnio odos“; „baikštus žvėrelis“, „ji nieko nežino / ji nieko negali suprasti“. Gyvena fantazijos pasaulyje, svajoja-sapnuoja-klejoja. Tai dar miglota siela, jaučianti tačiau savastį: „turiu tik sapnus / ir save“. Siūdama svajoja mūvėti ne antpirštį, o mylimojo parvežtą žiedą. Gyvenimo kryptį, „savo paskirtį / savo likimą“ bando išskaityti knygose. Su draugėmis grįždama iš mokyklos, vienuolikmetė, kalbėjosi apie Trojį, Hamletą [Homero „Odisėja“ buvo pirmoji Miliauskaitės perskaityta knyga]. Lyrinė „aš“ save sieja su Šarlotės Brontės romanu „Dženė Eir“, lemtingu susitikimu su misteriu Ročesteriu.

Svajonės, bundantys jausmai, nedrąsi savistaba. Ar siela išskris lyg švytinti peteliškė iš kokono? „Tik tu / galėtumei parvest namo, vienatinis.“ Mergaitės vaizdinys atskleidžia „miglotos sielos“ periodo emocinį autentiškumą.

[Mokykliniais metais Miliauskaitė gyveno Kalvarijos ir Marijampolės mokyklose-internatuose, nes tėvas paliko šeimą. Ji rašė eilėraščius, žavėjosi Vytauto Bložės kūryba. Mokyklinių metų eilėraščiuose (rankraštinis rinkinys „Išleisk, močiute“) mergaitė ilgėjosi namų ir meilės, namų motyvas nuspalvintas skirtingų išgyvenimų: benamystės (paliktos našlaitės savijauta), grįžimo į namus ir veržimosi iš jų. Dažnas savojo vardo, savęs ieškojimas ir kito ilgėjimasis. Iš tų sėklų išaugo vėlesnė kūryba.]

Mylimasis. Tik jis galėtų pažadinti miegančią mergaitės sielą. Meilės laukimas persmelkęs visą esybę: „patiklus veidas“, „patikli siela“, „patiklus aklas kūnas“. Ji laukia mylimojo apsisprendimo,

prašo vestis kartu: „ištiesk ranką / išsivesk“. Su mylimu ji ras prarastąjį rojų: „atrastume / tėviškę / vienintelę amžiną“. Archetipinio rojaus viltis moters pasąmonėje siejasi su archetipiniu vaiko noru rasti saugiausią vietą – tėviškę.

Tai, ko mergaitė troško, įvyksta: mylimasis perkeičia jos kūną ir sielą, sutveria lyg Pigmalionas: „Štai / mano kūnas ir mano / dvasia, išskridus iš tavo lūpų.“ Moteriško prado vaizdiniai – tamsi palėpė, pusrūsio kambarėliai, drėgnas ir niūrus bokštas, painūs koridoriai, o mylimasis – šviesusis, jo „siela / įėjo ir nušvietė / visas kertes, visus užkaborius“, sąmonę ir pasąmonę – „nuslėptą labirintą“. Meilės ryšys suvokiamas kaip iliuminacija, vyrui suteikta dieviška šviesos nešėjo ir švietėjo galia.

Idealizuotas, paslaptingas mylimojo paveikslas, nes jis – poetas, iš kultūrinių sluoksnių rekonstruojantis sielą, jo kūriniai prilygsta Kūrėjo tvėriniams, o siela šviečia „kaip aukso grynuolis“. Toks poeto idealizavimas dar artimas romantizmo tradicijai.

Mergaitę pakeri „broliška siela bekraštė“, tauri kakta, švelnūs lyg angelo sparnai. Aistra, paslėpta erotika išreikšta užkariautojo, svetimšalio įvaizdžiais. Meilės pilnatvė siejasi su Botičelio Veneros gimimu („lyg ta mergaitė“). Mylimasis lyg angelas sniege įspaudžia sparnus (giedantis angelas – ir kitame eilėraštyje). Jo pasaulis dinamiškas, vyriškas. Tokio džiugesio, tiek entuziastingų šūksnių, šauktukų niekada nebebus Miliauskaitės poezijoje.

Mylimasis išsivedė „į naują tikrovę“, kuri tebėra artima mergaitiškojo periodo metaforai „sapno tikrovė“. Įsimylėjėlių gyvenimą lydi „galinga pasąmonės atmintis“ – taip nusakoma seksualinio gyvenimo sfera su ritualiniais gestais, šokio judesiais. Mergaitė sulaukė išvaduotojo, o ar įvyko išsivadavimas?

Vaikystės baimės sugrįžo naujais pavidalais: „vėl esu tas mikčio-

jantis vaikas“, „nedrąsi mergytė / tebesislapsto sielos užkaboriuos“, tebelydi baimė, vienatvė, kaltė, nedrąsa. Kas sugrąžino šiuos kompleksus? Mergytės-moters dvilypumas išliks visą laiką. Ir savistaba: „kieno veidas atsimuša veidrodžiuos / iš kur ta šviesa (...) tai mano siela žvelgė“. Baimina prieštaringas, rūstus mylimojo pasaulis, nes „žiaurus / dievas jį vedasi, pašaukimas“. Moters pasišventimas eiti kartu su nesuprastu poetu, meilė kaip *caritas* ir globa atsispindi eilėraštyje „Gailestingoji sesuo“, parašytame dar 1974 metais.

Benamiai. Poezijos knyga „Uršulės S. portretas“ – tarsi romanas. Vyniojasi siužeto vingiai, painios situacijos. Poetė patirština emociniais atspalviais dramatiškus išgyvenimus: „kiek siaubo“, „springdama / nurysi ašaras“, „tylus pamišimas / o gal: savižudybė“, „tikslus / smūgis į pilvą / į tuštymą“. Kiek tylios kančios vien cikle „Bonifratrų ligoninė“. Neprisitaikiusieji prie šio pasaulio susitinka „prieglaudose, kūdikių namuos, beprotnamy“, atpažįsta panašius į save: „būk mano brolis“. Cikluose „Bonifratrų ligoninė“, „Prieglaudos vaikai“ gilinamasi į jautrios esybės – pamestinuko, našlaitės, prieglaudos mergaitės, sergančio poeto – pasaulį. Personažai, vaizdiniai, įvardis „tu“ ir dažna veiksmažodžio antrojo asmens forma padidina distanciją nuo asmeniško „aš“.

Moteriai ypač nepakeliama benamystė, gyvenimas išsinuomotuose kambariuose, tai svetima jos prigimčiai: „koks šaltis / eina nuo svetimų daiktų“, „visi / paukščiai turi lizdus, visi žvėrys / turi urvus, o mes?“ Lieka glaustis prie kitų atstumtųjų: „jūs būsit / broliai tų, kur ne šio pasaulio, jis sako / visų nuskriaustų / našlaičių ir vargšų“ (1981–1982). Poetė sugebėjo pajusti esminius moters poreikius. „Bet mano rankose nėra ramybės“, sako ji, nes nėra tikrų namų, kur plaikstosi sode skalbiniai.

Benamių palydovai – požemių žiurkės, šaltis, tamsa. Ir Dievas

nuo jų nusigręžęs. Moteris įsitempusi, apimta baimės, nuovargis ir liga tirština emocijas: „kalenu dantimis, gal tai karštligė"; galvūgaly sėdi mirtis lyg balta moteriškė, „mano plaukus veja". Karščiuodama prisimena žaidimą – ratelį, kur Jis Ją išsirenka, vedasi į vidurį. Kitame eilėraštyje prie sergančiosios pasilenkia motina – „taip mano siela žvelgė". Siela per sapną nuolat primena namus, kviečia grįžti prie savo esybės. [Nors „penkeri metai klajonių" baigėsi, nuo 1980 metų Bložės gyveno savam bute, tačiau slogios patirtys liko ilgam.]

Namai – savasties reiškimosi vieta, atrama egzistencijai. Tai svarbiausias antrosios knygos („Namai, kuriuose negyvensim") motyvas ir išgyvenimų vizualizavimo priemonė.

Idealių namų provaizdis – senelių sodyba, tėviškė: „viskas ten / turėjo sielą". [Ketverių metų mergaitė su šeima apsigyveno pas senelius. Pasak sesers Benitos Miliauskaitės, savo vaikystės aplinką ji perkėlė į eilėraščius, viskas ten tikra.] Laukas, kuriame su močiute ravėjo runkelius, apšviečiamas ne tik atminties, bet ir sakraline šviesa – iš dievo „delnų ir širdies", tai tarsi pasaulio centras. Iki būtiškumo pakylėjama popietė, kai močiutė siuva, kambarys užlietas auksinės saulės, – „šita popietė turėjo / amžinybės skonį".

Kartų grandinėje poetė jaučia stiprų ryšį, kylantį iš tvirtų suvalkietiškų tradicijų. Turtingi senelių ūkiai, patvarūs, ilgaamžiai baldai ir rakandai, puošnūs rankdarbiai, buities kultūra, giminės relikvijos, – visa turi nelygstamą vertę. Poetė vardija namų, kamarų, palėpių radinius – vaikystės lėlė, herbarai, rankdarbiai, paslaptingai skambančios knygos *Tagebuch, Poesie*. Buities estetika teikė sakralumo, harmonijos moters valdoms. Per vasaros karščius jiedvi su močiute išskleisdavo kuparo turtus – „drobes, rankšluosčius, lovatieses, paklodes ir skaras", slepiančias moteriškas paslaptis („mažutė

karūnėlė / o po ja / MD"). Ritualas – stalo sidabro valymas. Brangu viskas, „ką paliko man / mano prosenelė, mano senelė, kraitis / kurį įdavė motina / pasaulio kraštan". [Pirmosios knygos nuotraukai poetė fotografavosi giminės nuotraukų ir relikvijų, kabančių prie lovos, fone.] Stipri vidinė būtinybė perduoti giminės namų paveikslą, tėviškės peizažą būsimoms kartoms kaip didžiausią vertybę: „perduosiu / tą paveikslą, vos įžiūrimą, blunkantį – tau, kūdiki" (1982).

Miliauskaitę ir Bložę siejo pasididžiavimas garbinga gimine, abu sėmėsi motyvų kūrybai iš praeities, juto jos grožį ir besąlygišką vertę. Tai „vienintelė vertybė, kurios mums niekas / negali atimt, praeitie". Namų, giminės ryšiai, tradicijos turi stiprų kolektyvinės patirties sluoksnį. Kai mylimasis nusiveža sužieduotinę į gimtinę, ją pristato savo mirusiesiems, ir šie priima ją kaip savą. Namų vaizdinys kai kada atplaukęs iš fantazijos, literatūros (eilėraštyje „Seniai to namo ieškau..." tai besąs našlaičių seserų Brončių namas XIX a. Airijoje). Suvalkijos mergaitei artimi panemunių dvareliai, aprašytieji Elizos Ožeškienės, mėgstamo dainininko Č. Niemeno gimtinės prie Nemuno kraštovaizdis.

Susvetimėjęs pasaulis. Patikimi namai – vieta gyventi, o sunaikinta namų dvasia sėja blogį, degradaciją. Poetę slėgdavo apleisti namai, mirę sodai, pokario ir melioracijos sunaikinti Suvalkijos ūkiai ir dvareliai: „kiek prarasta (...) per savo aklumą, per skurdą ir prietarus".

Kontrastas šviesioms tėviškės vizijoms – provincijos miesto realybė: apleisti, apšiukšlinti namai, nomadiški gyventojai. Miestas [Druskininkai] svetimas, nesvetingas: šiukšlynas (buvo išprievartauta medicinos sesuo), dvokiantis upelis, – ant tiltelio sumušė Jį, poetą, – toks realistinis vaizdas atveria skyrių „Laikinas miestas". Nejaukus miestas, „be širdies", vaikas žaidžia šiukšlyne.

[Miliauskaitė priešinosi jos biografijos sureikšminimui. Literatūros vakare ji drąsiai sakė: „užprotestuoti noriu, kad tai lyrinė autobiografija. Net eilėraščiai apie šiukšlynus – ne vien Druskininkai"]. Jai buvo artimas mylimo poeto Alfonso Nykos-Niliūno teiginys: „Mano poezija yra tai, *kas iš tikrųjų mano gyvenime įvyko* {kursyvas autoriaus}, bet ne autobiografine prasme" (A. Nyka-Niliūnas, *Dienoraščio fragmentai*, 1938–1970, Chicago: Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, 1998, [t. 1], p. 332). Ir V. Bložė dažnai sakydavo, kad kūryboje reikia panaudoti individualius savo biografijos momentus, nes ji nepakartojama, nenukopijuojama.

Kasdienybės erdvė pilna draudimų, nepriteklių ir pažeminimo. Meistriškas sovietinių laikų paveikslas – eilėraštyje „Dar iš tolo juos pamatysi..." Absurdiškos grumtynės prie prekystalio dėl medvilninių marškinėlių savo vyriškiui sumodeliuotas pagal Beketo „Laukiant Godo".

bet aš visai nesu tikra, ar turiu teisę
gyventi: per silpnas
yra mano balsas, per silpni
mano raumenys, per smulkūs
kaulai

Nesaugi aplinka vaizduojama fantasmagorinėmis formomis. Žmogus sekamas: „sienos turi ausis". Režimo presingas, sovietijos saugumas kėsinasi žmogų palaužti: „didžiulė ausis / ji girdi / ką kalbėjau per sapną", jų rankos „rausias po smegenis"; kažkas Jam pasakė: „nudvėsi kaip šuo". Tą siaubą gali suprasti tik giminiška siela – Francas K. Aplinkos šaltis braunasi į intymią erdvę, kelia grėsmę būsimo kūdikio sveikatai.

Įtampą ir nerimą prablaškydavo liaudiška magija. Cikle „Laterna magica“ baimė vizualizuojama, transformuojama. Ritualui trukdo velnias – didžiulis kaip teliukas lekia nesiekdamas žemės. Mašiną seka juodas limuzinas. [Ir Miliauskaitė vairavo mašiną, kol nuvažiavo į pagriovį.] Šviesos atšvaitai naktį ant sienos, paslaptingi nutikimai suaudžiami į pasakojimus, taip amortizuojama baimė ir įtampa.

Vaikas. Moteris su meile žvelgia į miegantį kūdikį – regis, angelas auksiniais sparnais stovi ties ta mergaite. Kitame eilėraštyje užfiksuotas momentas, kai mergytė prispaudžia prie krūtinės jai dovanotą, jai pasiūtą lėlę: „be galo ryškiai / saulės nušviestam rate // stebuklingas kūdiki, niekad / nebūsi mano“. Bložė yra minėjęs prerafaelitų, paskutiniųjų romantikų, poveikį Miliauskaitei. Vaikas ar melancholiška moteris vaiko žvilgsniu, šviesos ratas, auksiniai atspalviai, auksinis plaukas, sparnai, – tai ne tik poetės mėgstamas vaizdavimo rakursas, bet ir vertybių matas.

[Pirmos knygos pavadinimui poetė pasirinko draugų dukters – Uršulės Gedaitės – vardą; jai dovanojo savo siūtą lėlę. Norėjo turėti kūdikį ar bent įsivaikinti vieną ar du iš vaikų namų; iš tų patirčių radosi eilėraštis: „mergytė, pažvelgus / tiesiai į širdį (...) galėtų būt mano duktė“.]

Miliauskaitė dažnai analizavo komplikuotas situacijas: prieglaudos mergaitei sunku tikėtis meilės; mylimąjį poetą sunku suprasti; sunkiai įgyvendinama svajonė turėti vaiką ar tikrus namus. Stygius, neišsipildymas sunkiai išrišamas: „gal tik vaikas / galėtų sutaikinti / su pasauliu“.

Charakteringas eilėraštis „Turiu ten nueit...“: moteris trokšta ir bijo prašyti esminių dalykų, taip reikalingų jos prigimčiai, pagaliau pasiryžta nueiti prie Aušros Vartų Marijos, atsiduoda jos globai: „vi-

sas / mano gyvenimas, tegul bus / Tavo rankose“ (1988). Tai artima tradicinei lietuvių moterų jausenai.

Laimingos moterys, kurios turi ką mylėti – sūnus ir dukteris, ir visą viešpaties pasaulį. Sunkus darbas, pirkinių krepšiai, išsukinėtos venos, nuslėptas vargas – visa tai pakeliama dėl vaikų [ir poetės motina eidavo pėsčia 17 kilometrų, nes laukė trys alkani „varniukai“].

Išskirtinis besilaukiančios moters portretas, vėl su aukso dulkių potėpiais: „tavo auksinės strazdanos“, pilvas – „didžiulis magiškas rutulys“. Spinduliuojanti ramybe, besišypsanti, ji simbolizuoja motinystę, sutaptį su gamta: „rami saulėgrąža, nokstanti / nesugrąžinamos tėviškės tuščiuose laukuose“. Viziją atitolina negalimybė, o nevaisingumas turi vien neigiamą konotaciją.

Moteris – gyvybės puoselėtoja, gimdytoja, gamtos dalis. Jau anksčiau peteliškės, sraigės vaizdiniai perteikė mergaitės būsenas; jūra, upė, ežeras glaudė mylimųjų kūnus, – gamta tapusi emocinių įvykių dalimi. Vasara simbolizuoja turtingą, dosnią moterišką prigimtį: „kas auga / žydi ir duoda vaisių, taip džiugina širdį...“

Savastis. Pasąmonės tyrinėjimas eilėraštyje „Psichoanalizės tinkluos...“ primena tėvų dramą tarsi dabarties slogučio ištakas. Pavasarį išėjus dilgėliauti, žvelgiant į savo „angelą sargą“ jau „apšiurusiais sparnais“, suspurda apviltų lūkesčių kartėlis: „tai tu / turėjai mane išlaisvint“. Dilgėliavimas aprėmintas „purvino užnuodyto“ Nemuno tekėjimu, metalinio dangaus metafora. Emocinį diskomfortą žymi ir šaltis: „čia, kur amžinas pašalas / įkalinęs kaulus“ (1987). Sielos nerimas, taip dažnai prasiveržiantis Miliauskaitės eilėraščiuose, anaiptol ne romantizmo estetikos ženklas. Tai šiuolaikinės moters, įsisukusios į kasdienę rutiną ir palikusios tolimesnei ateičiai savo sielos poreikius, išgyvenimai.

Sielai ir kūnui šalta. Šaltis, tamsa, užkaboriai žymi emocinį diskomfortą, kaip ir akligatvis, „plyta“ – draudžiamą zoną, ribą. Išskirtinis toks vaizdinys – uždraustas įeiti kambarys. Talpus eilėraštis leidžia išgyventą situaciją perkelti į kitą erdvę ir laiką, kai kur taip perkeičiamas tėvo ir mylimojo vaizdas, galimas daiktas, ir uždrausto įeiti kambario vaizdiniu. Kai moteris pagaliau išdrįsta įeiti į uždraustąjį kambarį, laikytą labirinto centru, jos laukia nusivylimas: „kaip tuščia“. Ji žvelgia į save veidrodžio šukėje ir regi savo dvasios šviesą („kažkas many / gerai žino kelią // veda mane“). Pasak Audingos Peluritytės, „įdomiausia šiame eilėraštyje yra tai, kad dieviškosios paslapties akivaizdoje, pačiame labirinto centre, Miliauskaitės poezijos žmogus atpažįsta savo žmogiškąją tapatybę“ (A. Peluritytė, *Senieji mitai, naujieji pasakojimai*: apie naujausią lietuvių literatūrą. Vilnius: Gimtasis žodis, 2006, p. 146.).

Tokiu savo vertės suvokimu rinkinys „Uždraustas įeiti kambarys“ iš esmės skiriasi nuo ankstesniųjų. Iki tol tik kiti (mylimasis, vaikas, motina) buvo idealizuojami, iliuminuojami auksine šviesa, apgaubiami magišku ratu ar rutuliu, ieškota idealo kituose, kitur. Dabar lyrinė „aš“ mato savo gyvenimo, įprastų darbų vertę. Išryškėja moters savivertė, jos požiūris į pasaulį. Savo kūrinius ji jau gali lyginti su Kūrėjo darbais (reto grožio eilėraštis „Tankiai ir kruopščiai, dygsnį po dygsnio...“): moters kūrinys iliuminuojamas nuostabia Kūrėjo žiemos grafika. Jos siuvinėta staltiesė baltuos ant stalo ir kitoms kartoms, o ant langų žėrės Kūrėjo gėlės, – tai pirmapradis grožis.

Jau pirmoje knygoje lyrinė „aš“ svajojo apie sielos išsiskleidimą, saviraišką: „ar išdigs šis nepažįstamas grūdas / sėklelė, užnešta vėjo / kokiais žiedais žydės“. Suvokia, jog Kūrėjas suteikia galią išsakyti save, rašo jos gyvenime hieroglifus, o ji mokosi skaityti – pažinti save.

Siela. Dvasiniai ieškojimai atvedė prie naujų patirčių. Pažintis su vaišnavais suteikė ne tik paslaptingą, kitonišką eilėraščių scenografiją. Siela giedrėja, keičiasi vertybių skalė. Lyrinė „aš" suvokia savo ribotą gyvenimą, kvailas iliuzijas, prisipažįsta buvus „akla šitiek metų", nesupratus, kad ir blindės medelis turi sielą, kuri išsiskleidžia, pražysta.

Pasaulis yra vientisas, viskas susaistyta dvasios saitais. Bitės dūzgia lyg vienuolių choras, rasta plunksna (povo!) – tai dieviškumo ženklas. Vaišnavų šokis, giedojimas, mergaičių sariai, tulasī – tai vis kito, vitališko ir dvasingo pasaulio apraiškos. Vienuoliai celėse perrašinėja knygas, ji įvedama į dvasios labirintą, tai kelias į savastį: „po labirintą vedžioji mane, išrodai / tolimiausias kertes ir užkaborius (...) tyla / ir plunksnų krebždesys, ar galėtų kas būt mieliau?" Jai mieli bhaktos ir bhaktinės, jų garbinama „Bhagavadgyta". Jų valgį priima kaip dvasios maistą: „dieviškas skonis, visa o visa, tegul keičiasi / karma. Tegul tirpsta / viskas /tavo rankose". Ir lyrinė alter ego kartoja mantras, mokosi nuolankumo: „duodi ir atimi / viską o viską / širdis, ji mokosi, vis neišmokdama / priimti, susitaikyti". Taip atsiveria vientisa visata, sielų įsikūnijimai, dingsta vienatvės jausmas. Kovarniai lydi į šventyklą, žvaigždės mirksi, – „jau niekad / nebus baisu man, niekad nesijausiu / bejėgė, apleista, viena // o Nrisimha".

Skyrius „Pagrindinis tvarkymasis" (1995) – ne tik apie moterišką ruošą. Tai noras viską peržiūrėti pagal vidaus poreikius, atrinkti, kas nebereikalinga: „taip, iš tikrųjų / keičiuos ir keičiu, trokštu keistis". Marškiniai jau švarūs ir balti, bet kaip išbalinti sielą?

Gilinamasi į rytietiškas dvasines praktikas. Ankstesniame gyvenime buvo kinė, ne kitaip. Kinišką rožę [kurią augino savo kambaryje] myli kaip seserį; ankstesniuose įsikūnijimuose jos buvo seserys,

valdovo duktė ir tarnaitė. Ji kasdien gieda mantras šalia rožės, žavisi ja: „pati sau žydinti // pati sau / vešanti“. Nori sutelkti dvasią, „misti duona ir vandeniu, darbą / paverst meditacija // kad protas nurimtų, kad būtų skaidrus / kaip vanduo ežere, kur dangus atsispindi“. Tai išpažintis per antrininkę, ankstesniojo įsikūnijimo liudytoją. Paprastas ir kartu trascendentinis buvimo jausmas.

Ją keri šiltas šilko prisilietimas prie odos, šilkverpių sparnelių virpesiai: „įsimylėjusi / šią medžiagą – realią, o tokią paslaptingą“. Šilkmedis kalba sielai.

Gyvybė – mirtis. Prasidėję gamtos vaizdais (kinrožė, šilkmedis), eilėraščiai pereina į gyvenimo ir mirties refleksijas, karminės transformacijos praktikas. Kitomis akimis pamatoma gamta – kaip amžinas gyvybės ir mirties ratas. Lyrinė „aš“ jaučia augalų ir gyvūnų sielas, visuotinę reinkarnacijos grandinę. Šeimos, giminės ryšiai – tik maža duotybė vientisoje visatoje, kur viską sieja dvasios saitai: „kas esu, kad pasaulis / visas savas, daugybės ryšių / apipintas, sumazgytas daugybės saitų ir kad aš / aš esu čia / kad esu“. Iš delnų linijų nori įminti savo ankstesnių įsikūnijimų paslaptis; apima dėkingumas „tiems / kas esu jau buvus / kadaise, besikartojančiuos gimimų / mirčių ratuose“. Aiški reinkarnacijos savivoka, ryšys su begalybe.

Gamta – didžioji gyvybės motina. Moteris budina save iš žiemos letargo: „pabusk pabusk“, – ir stebuklas įvyksta, „stiklo karstas dūžta (...) varganas atšyla kūnas“, linksta į saulę lyg išbrinkęs pumpuras. Junta savy neatskleistą gyvybingumą, erotiškumą. Dezinfekuojančioje kovo saulėje, „pilnoj gyvybės galių“, būdama „akis į akį su savim“ ji jaučia gydančią, raminančią globą. Po pavasarinio lietaus apima „džiaugsmas: gyventi“. Didis džiaugsmas savo rankom sėti, matyti, kaip visos sėklos sudygo, auginti. Kvėpuoja kartu su

motina žeme, nebepriekaištauja Dievui. [Pirmas „ūkinis“ sezonas Švendubrėje atvėrė naujų patirčių, žemės ir saulės teikiamą palaimą. Atsivėrus aukštesnei, subtilesnei energetikai, Miliauskaitė susižavi *reiki* dvasine praktika, reguliuojančia universalią gyvenimo energiją. Viena iš *reiki* taisyklių – būk širdingas viskam, kas gyva. *Reiki* seansais ji gydydavo Bložę, buvo gavusi kelis įšventinimus. Tačiau poezijoje ta tema – tabu.]

Gyvybė patikrinama mirtimi. Ciklas „Eilėraščiai Persefonės palydai“ parašytas kaip atsisveikinimas su mirusia motina ir tėviškės namais (1997–1998). Naktį ją aplanko mirusi motina, plaukus šukuoja, bučiuoja: „mano mergaitė“. Požemių karalystei atstovauja rupūžė, „ištikimiausia sargė“, dar senelių namuose saugojusi slenkstį.

Gyvybės trapumą poetė buvo pajutus jau pirmos knygos laikotarpiu: „kokie ploni yra siūlai / jungiantys mus / su pasauliu“. Perėjus žemiškąjį patirčių ratą, nebėra prisirišimo prie šio pasaulio. Ramus susitaikymas su liga: „rami, gal net visai laiminga“. Skausmų nušveista dvasia ji prašo Persefonę vestis kartu: „Ranką man duok, Persefone“. Suvokiamas transcendentinis – mitinis pasaulis. Lyrinė „aš“ sudeda aukas, savo rankom suruoštas, deivei Persefonei; ji tebesijaučia mergyte užverktu veidu, ir štai jos eina kartu: „savo ranką ištiesi / ir su savim vediesi, o maloningoji, o / motina“.

Eilėraštis „Laikas persodint“ – paralelė tarp seno alijošiaus, šaknimis įsikirtusio į vazoną („negi būsi pamėgęs / šį kalėjimą, ankštą ir skurdų, kur trūko / vandens tau ir maisto“), ir savęs: „mano siela, negi ir tu taip stipriai / laikais įsikirtusi laikino / nepatvaraus / kalėjimo sienų“.

Moteriai sunku išmokti neprisirišti, išsilaisvinti, kai jos gyvenimo filosofija rėmėsi pasiaukojančia meile, globa ir atjauta.

Paskutinis knygos eilėraštis – sugrįžimas prie ištakų, pokalbis su savo sielos provaizdžiu, – dar vienas asmenybės kryptingumo liudijimas:

mano vidinis vaike
suradau tave, visai netyčia
užklupau, tai tas balsas, pasklidęs
visose erdvėse, atvedė
jauti, jis tirpdo
ledą ir stiklą

eikš, pažaisim
(„Šiluma, pasigirdus balse...“)

JANINA RIŠKUTĖ

URŠULĖS S. PORTRETAS

+ + +

visos vaikystės baimės
visi siaubo sapnai
slogutis, vaiko vienatvė
kaltės jausmas

išbalęs veidas prietemoj
ir ilgesys (ko?)

kas išvaduos
išgelbės

nedrąsi mergytė
tebesislapsto
sielos užkaboriuos
varnalėšose, veidrodžiuos, vėjy
dagerotipuos

negaliu jos išvyti

kokios šaltos
kokios sulysę jos rankos
tavo delnuos, mylimas

bet ji nemoka nieko pasakyti

+ + +

tie pirštai, liauni ir lankstūs, jiems tinka
antpirštis, ne žiedai

sidabrinis antpirštis
kur parveš sužieduotinis
iš tolimų kraštų

nuženk

į sapno tikrovę
į tamsią dulkėtą siuvyklą
kur tylūs veidai
palinkę virš pilko milo
ir lempa
apšviečia rankas ir adatą

kur jos klajoja, tos jaunos mergaitės
vaikystės draugės
ką jos klejoja
slenkant tylioms valandoms

jų vardai
paprasti kaip pievų gėlės
švelnia ranka užmarštis
nuskynė juos

+ + +

patiklus
veidas
laukiantis žvilgsnio
ir vaikiškas

patikli siela
trokšta pažinti
brolišką sielą
bekraštę

patiklus aklas kūnas
klaidžioja tamsoje
atsimušdamas
į sienas, į debesis, į pasaulį

ištiesk ranką
išsivesk
į šviesų
kraštovaizdį

kur atrastume
tėviškę
vienintelę amžiną

+ + +

ji nieko nežino
ji nieko negali suprasti
bet kaip susikaupus
klausos balsų
savo miglotoj sieloj

džiaugsmas
užplūsta staiga kaip karštas
alsavimas
liūdesys nesuprantamas ir saldus
gera
liūdėti ir laukti

maudžia kūną, kuris tebeauga

nori būti viena
matuojas motinos rūbus
persirenginėja
karštligiškai
renka sau vardą
ieško knygose sau biografijos

negražaus veido, slapūnė
užsižiūrėjus į stiklinį rutulį
į plūdę, jūroj išskalautą
į veidrodį
pamatyti
trokšta

savo paskirtį
savo likimą
tavo
veidą

tai paslaptis

+ + +

buvau dvylikos metų
kai sutikau misterį Ročesterį
tą žiemos vakarą
nedrąsi mergaitė iš prieglaudos
iš niekur

ne mano tos lygumos
ne mano tas sodas, aukšti kambariai
klaidūs koridoriai, tamsūs vingiuojantys laiptai
ir amžinas šaltis

net ruda nunešiota suknelė
prigludus prie liesų pečių, ne mano
net ši juoda prijuostė

turiu tik sapnus
ir save

+ + +

prie upės, ten, toliau, už ribos
raudona vienuolyno mokykla
kur augai, baikštus
žvėrelis

iš padilbų
žvilgsnis, du kapliai
paslėpti burnoj, budriai sergstimas
vienatvės plotas

koks išdidumas
tos, kur buvai

saldus maišto skonis
palietęs pirmąkart gomurį
vienuolyno mokykloj

koks pasitikėjimas
savimi
ir būsimu gyvenimu

tos
kur buvai

+ + +

žinau, kad lig šiol nedrįsti
pasibelst
į auklėtojų kambario duris
vaikas
išblukusioj
prieglaudos nuotraukoj

išeigine suknele su balta apykakle
per vidurį sklastymas, lygiai
prišukuoti plaukai

mums irgi
ateina žiema:
monotoniškai verkiam už lango
kai vėjas
ilgom kaulėtom rankom
žarsto sniegą patamsy
sukaukdamas protarpiais kamine

bet neverkei nubausta
atkakliai šiūravai
trenkiančias chlorkalkėm valgyklos grindis

+ + +

paraudus nuleidi akis
ir neturi kur dėt per ilgas
liesas kaip šakalius rankas, krūtinę
po sunkiom kasom slepi, po raukiniais ir klostėm

senų drevėtų liepų
alėjoj
pilna galva, pilna sterblė
gelsvų žiedų, kaip man patinka
ši vasara
kurios seniai nėra, šie mūrai –
vėsus didžiulis trauklapis
karščiuojančiai
augančiai sielai

su kokiu džiaugsmu nusimesčiau
nušiurusią prieglaudos suknią
iš velnio odos, velveto, tvirčiausio
varguomenės audeklo
dėvėtą daugybės mergaičių
dar prieš mane

o tas išaugtas nuskalbtas drabužis, prisigėręs
troškaus virtuvės oro ir garų
ir šarmo, ėdančio rankas, sulopytom alkūnėm, –
nesunešiojamas
tai prieglaudos
jausmas tavęs neapleidžiantis
ar benusišerianti oda

pačiam dugne
slepiu jį
po senom
slapta skaitytom knygom
tvankioj tamsioj palėpėj
ir užtrenkiu antvožą
apkaustytą
sunkų

VILKIŪKŠTIS

Juos pasivaikščiot išvedė, nutįsus
per sodą eisena. Krapnoja.
Užgeltos kojos, rankos mėlynos.

Vilkiūkštis
sliūkina pačiam gale. Dagių
prikritęs kailis, prisivėlęs
varnalėšų, alkanos
jo akys, didelės.

Perlyti
jie žemėn lenkias, akmenis
ir rudenio numargintus lapus
jie renka, prieglaudos
vaikai, pamestinukai.

1974

SRAIGĖ

Ant palangės įsitaisė sau žiema.
Kelius apglėbus rankomis, dainuoja,
migdydama ilgam
našlaičių miegui: patalėlį
tau paklojau balto sniego, kaktą
nakčiai tau pabučiavau.

Prie sienos prisiglaudus snaudžia sraigė,
perdien ją vaikėsi vaikai, per galvą
vis taikydamies kirst žabu. Krikštamotė
žiema jai šnabžda: vieną
kartą nusimesi kiautą, virsdama
mergaite, tavo veidas
išsiskleis jo akiai kaip tamsus
našlaitės žiedas.

1974

CHORAS

Atsimuša į mūrus stiklo šukėm
laibi balsai: tavęs mes šaukiamės.
Rūsy diegai išstypę, saulės spinduliuos
sugniaužtos persišviečia rankos.

Nuo vaiko delno skrisk,
marga boruže, plyniose
pamestinukų klaidžioją balsai: tavęs
mes šaukiamės.

1974

PABĖGIMAS

Akina
išbalę sienos, prieglaudos
šerkšnotos lubos. Kelt!
Ilgon eilėn
rikiuojas baltos durys.

Vakarais
patamsy tykodavęs baubas –
šalti ir kaulėti jo pirštai
lipant laiptais stvers
tau už kasos.

Bet vėjai
ateidavo į sapną, didžiaakiai,
jų balsuos
žydėjo sodas, pilnas bičių,
niūniavo, siūdama prie lango, moteriškė.

Prisimeni? Pašoko už tvoros ugnis,
nagus giliai suleisdama į tamsą,
prasivėrė
godi burna jos, spengia ausyse,
mes lekiam susikibę rateliu!

1974–1980

DANIELIAUS DŪDELĖ

Miestelis duso tą vidudienį, lekavo šunys,
obelų pavėsy snaudė sėniai.
Perkirto
ugnies botagas parudavusius laukus, prapliupo
upė iš dangaus, išlakstė avys.

Įplaukė iš lėto plaustas, leidos pasroviui
miestelio gatvėmis. Jisai
į langus dairėsi, nudryžęs skuduras
karojo ant liesų pečių, ilgi plaukai
kaip vėliava. Dūdelę
staiga ištraukė ir užgrojo.

Tarsi žvirbliai
sulėkė vaikai. Dūdelės pakerėti,
jį pāskui nusekė. Jų motinos raudojo
neprišaukdamos. Darže linksma kaliausė
mojavo rankom, kol nuskrido,
iš džiaugsmo klykaudama, įkandin.

1974

DAINELĖ

Artyn, vis artyn – mūsų šventiškos eisenos, būk
mano brolis! Mylėk, užsimiršk – peteliškė
nutūpusi tau ant peties, armonikėlė
prie lūpų...

Tai debesys,
vasaros debesys, kelias – iš kur
ir kur link –
tolyn o tolyn...

1972

FONTANAS

Iš kiemo akmenų pernakt išaugo
dainuojantis fontanas. Nudaužytais keliais
berniukas stovi vartuose ir apsiverkus
maža sesuo, bijodami net atsidusti.

Atgavę spalvą, švyti saulėj akmenys,
pursluos žvirbliukas straksi. Įsidrąsinę
vaikai pripuola prie fontano, įbrenda
ir taškos. Muša

laikrodis po žemėmis, linguoja
liaunu liemeniu gebenė,
vis švelniau
dainuoja krisdamas vanduo.

1974

RANDAS

Nešies vaikystę ant pečių
didžiulėm baimės akimis.
Priklydęs šuo
tau seka iš paskos. Ir tu taip eitum,
įsikirtus rankos.

Kad būtų buvę
namai!.. Nukelk tą vaiką,
nuramink, sakyk – namo
mes einam. Ir veidą tu slepi,
šnabždėdama: mes sergam
nepagydomai.

Tik tu
galėtumei parvest namo,
vienatinis.

1974

+ + +

kieno veidas atsimuša veidrodžiuos
iš kur ta šviesa

tik akys ir lūpos
likę iš mano vaiko

tokia laiba, silpnutė
bet jau sveiksta

naktis atidengė
paveikslą

tai mano siela žvelgė

1975

+ + +

Šventę, kol saulė, leiski man žaisti!
Ką šiugžda priglusdamos klostės, ką slepia
vijoklių raudonis – džiaugtis, o džiaugtis!
Obojus, skalikų nutolstantis choras, dar nepažintas
artumo tylus liūdesys...

+ + +

esi tik veidrodis, kuriame
atsispindi dienos
ir gėlės
parvežtos dviračiu iš laukų ir lankų

metų
laikų kaita, iš ežero
raudona
bažnyčia, žmonės, vėliavos, Niemeno
įsikūnijimas

jaunos
mergaitės svajonės
veidas, balsas
balta vienaragio galva
besiilsinti ant kelių

veidrodis, kuriame
vyksta slaptas gyvenimas

mažas patamsėjęs veidrodėlis
rastas kape

1980

tavo pirštai skalikais nubėgę per molį
vydamies mano šešėlį. O, tas džiugus virpesys
apakinęs tyru žaibu
laukus, ir būsimo

veidas, ryškėjantis moly. Kas yra toji,
ateinanti iš nežinios? Štai
mano kūnas ir mano
dvasia, išskridus iš tavo lūpų

+ + +

tai spalių mėnuo geliančiu kvapu
nutvilkė lūpas, Kristupas

nuostabus ir baisus
tavo žingsnis

kai leidies iš lėto į klonį
rinkdamas
smulkias laukų gėles
vaizduotės sodų vaisius

kaip mes laukėm tavęs
blyškios liaunos mergaitės

rūstaus ir liūdno
laukų valdovo

nuskink mane
ir įdėk tarp puslapių
tarp eilučių

1972

+ + +

vėl esu tas mikčiojantis vaikas
tamsiam kambary, apsupta
nesuprantamos baimės
vaiduoklių

mintyse
tariu tavo vardą
užsikirsdama
skiemenuodama

taurią kaktą
paliečiu nedrąsiai

virpanti
kompaso rodyklė
atsigręžiu į šiaurę

tavo pasaulis
beribis rūstus nepagražintas

Dieną jisai pasirodo
apsuptas raitelių, dulkių debesyse.
Dvišakais slibinų liežuviais
plakas jo vėliavos vėjy.

Temstant jisai ateina
vienas: mano senoji rasė
baigia išnykt,
ir tu negalėsi suprast
mano kalbos.

Bet liūdnas
koks tavo balsas.
Ir kokie švelnūs
sparnai,
ir veidas tavo, kai lenkias
artyn ir artyn.

Įsiveržia kaip vėtra, jo žirgas
trypia pasėlius, šulinius
užneša smėlis, slėnį
užlieja vanduo.

Trimitas, ir būgnai, griūva
vartai, raudonas heraldinis liūtas
peršoka sieną, ietys
kaip jūra.

Vìena ranka laiko pavadžius, stveria
tave per liemenį: mano! Jo šalmas
kaip saulė apakina, vėjas
švilpia tau pro ausis.

Smilksta miestas toli ten, čionai
laibakojis ganosi žirgas,
sumesti po medžiu šarvai,
susitaršę jo garbiniai.

+ + +

nesuprantamas, svetimas, vienintelis
bekraštė pakrantė
eičiau ir eičiau
pėdom

koks šaltas ruduo, kokios aštrios
žolės ir kiaukutai, koks nesvetingas
kraštas tau skirtas, laivai
liepsnojo per naktį įlankoj

ir tu sudrebėtum
pažvelgus į jo akis
žiaurus
dievas jį vedasi, pašaukimas

1980

+ + +

tik
naktinė peteliškė
apmirus ant balto lapo

ir tu
norėtum būti hieroglifas
senuose raštuose

1979

+ + +

tamsi mano siela
ją užnešė smėlis
ji miega, ji miega

švytinti
naktine peteliške
ar išskrisi
iš kokono, iš mumijos?
perverta smeigtuku
po stiklu dėžutėj

raudonais degančiais plaukais
mergaitė
besileidžianti į slėnį, žydintį
salamandra
jo akyse

ar išdigs
šis nepažįstamas grūdas
sėklelė, užnešta vėjo
kokiais žiedais žydės

grįžk, mano siela
sugrįžk

1974–1980

RYTAS

O balsas, koks švelnus
jis tapo: kaip lietus,
pernakt niūniavęs
tamsoje.

Ramus
karvelis kyla nuo kaktos,
jo plunksnos
žiburiuoja spinduliuos.

Nutūps
delnuos. Nubudęs rytas
prie lūpų pirštą prideda
ir šypsos.

1972

+ + +

kartu su kiaukutais ir kriauklėm
nušlavė jūra
šį mažą miestuką

ir mus

be kiauto, be kevalo
ilsimės smėly
kur buvo dangus

1980

+ + +

Laiptus prinešę smėlio, nė žymės,
kad eita. Slėptumeis
pašiurpus ir sustirus kopų
užuovėjoj, tačiau ir čia
ruduo.

Kaip liūdna
prisiglausti, kaip skaudu
paliesti veidą – sūrų, nesuprantamą
ir šlapią nuo lietaus.

Mes esam
pernykštės žolės vėjo rankose
apsnigtuose laukuos
temstant
lyg gotiškos
raidės antkapy, neišskaitomos.

1973–1980

+ + +

taip paprastai
teka ši upė
per pievas
vingiuodama

taip paprastai
teka ši upė
mudviejų akyse
laikydama pilną glėbį ievų

taip paprastai
nešdama mūsų kūnus
paklusnius
ir pasitikinčius

+ + +

lyg ta mergaitė
mieganti rausvoj kriauklėj
sūpuojama bangų
mėnesienoj
jo rankose ramiai miegi

vogčiom bučiuoju tamsią rožę
išdžiovintą
lapeliais byrančiais

ak, niekad niekas

mergaitė mieganti rausvoj kriauklėj

✣ ✣ ✣

pasirinkęs tremtį, pamišimą, užmaršį
jų dryžuoti drabužiai išblukę
veidai išblyškę
jie miega taip sunkiai

ligoninės kiemas dar tuščias, vėjas šluoja
šiukšles, romantizmo poetai
ir jis
randas rankoj, ramiai
teka venomis kraujas

pakalnėj šermukšnių narkotiškas
kvapas, baltų žiedų pilnos kekės, išgelbėk
šį miestą
matei jį nuo kalno

sustoja ratu, susigrūda
už peties kažkas purto
o tu šauki nubusdamas: norėjau užmigti

1979

+ + +

tai senas sodas, nupjauta žolė
pilna dar kvepiančių žiedų
ir tu tenai, juodais drabužiais
eini taku tolyn, ir aš

seku tave iš tolo, atsilikus
tamsyn vis, virš galvos
susipina lazdynų šakos, arka, tunelis
atsisuki rūstus

išblyškęs liūdnas
užžėlę prūdai, dilgėlės ir kiečiai
didžiuliai medžiai, varnos
ir staiga

išnyksta
vien tik smėlis
tik vėjas geliantis, tik saulė
ir nėr: tavęs

1980

+ + +

stotis prisigrūdus žmonių, bet žemėlapy
nerandi vietos, kur galėtume
gyventi
ilgai ir laimingai

krinta
aukštielninkas
ant purvinų šlapių grindų
ant akmeninių laiptų

konvulsijos
nematomos rankos
apibrėžtam rate

siaubas
sunkiam sapne

1980

+ + +

sušalus
varna sniege
skersvėjis
skurdžiam ligoninės kambarėly

iškankintas veidas
baltoj geležinėj lovoj
kada
išvažiuoji?

per sapną
lenkiuos prie tavęs: niekur
juk esu tavo
sužieduotinė

už lango
balta švento Jono bažnyčia
griuvėsiai

1980

+ + +

neprisitaikę žmonės
prieglaudose, kūdikių namuos, beprotnamy

atpažįsta vieni kitus
iš akių
skaitykloj, senamiesčio kavinukėse, lavoninėj

netikėta votis
sveikame treniruotame kūne
ar
nematyta gėlė
staiga besiskleidžianti tavo daržely

1980

+ + +

nebegalėdami gyventi
nebegalėdami numirti
sugrįžta
čia jie saugūs

redakcijų stalčiuos
pagelto jų eilėraščiai
vieną tokį lapelį
ir tu saugai, prisiminimui

raminamai kvepia vaistažolės
nenupjautose lankose

kažkodėl prisiminiau lėlę
kurią labiausiai mylėjau

tu matai, kaip mes plaukiam?

negaliu pakęst skersvėjo
uždarykite langus!
nusiaukit!

padėk man

1980

APSILANKYMAS

begaliniai koridoriai
vidinis vienuolyno kiemas
nudilinti laiptai
durys, baltos palatos

migdantis šaltis
sukausto kojas, rankas
atkakliai slepiamos
baimės akys, iš paskutinių jėgų

atpažįstu
eiseną, rankos judesį
po medžiais
ant žolės užkandžiauja žmonės

sunku suprasti
kiek kančios
laukiamuosiuose, operacinėse, kryžkelėse
veide

egoistiškas sveikas džiaugsmas
už vartų
vasara, káršta, vėjas plaiksto
plaukus ir baltą suknią, kaip noriu gerti!

begaliniai koridoriai
labirintas
tylus pamišimas
o gal: savižudybė

1980

+ + +

kiek siaubo
šiam ramiam kraštovaizdy
lyg būtų
ištiktas stabo

riksmas
likęs už sukąstų dantų

vaikščiojo apie langus
baldės ant aukšto
iškniso knygas ir skalbinius
apuostė visas kertes
jautriom šikšnosparnio ausim
užfiksavo ligonio alsavimą

suparaližuotas kraštovaizdis
guli atmerktom akim
iškreiptas jo veidas
pateiktas tavo valiai

tikslus
smūgis į pilvą
į tuštymą

leidžias žemyn dangus
metalinis presas
iš po kurio ištrykš
rūgščios vynuogių sultys

1981

+ + +

penkeri metai klajonių
po svetimus kambarius
po ligonines
po negyvenamą salą

kokie ploni yra siūlai
jungiantys mus
su pasauliu
kokie skaudūs

voratinklis
iš kurio trokšti ištrūkti
suvargęs
karščiuojantis

mes bėgam, mes bėgam
ieškodami prieglobsčio
tėviškės

kiekvienas žingsnis užregistruotas
įrašytas įvertintas
to
kuris stebi mus
ir baudžia
tyla, nelaimėm, įtarimu, neviltim

1980

ar būtų
kur paganyt akis

miglotuos balzganuos peizažuos
kuriuos tau atveria per sapną

už lango

kai blyksi švyturys per lietų
ir ūkia

kai dar nepražydę
pajūrio obelys

kokia jėga
mus išmeta
iš realybės

mėnuo
prieina prie lango, vėlyvojo romantizmo
vaiduoklis

apsigyvenkim
šitam vienkiemy
prašau per sapną

kur Rasytė
likus balzganuos
miglotuos Hofmano peizažuos

+ + +

senovinis hiacintas
plaukuos
tolimos salos
prisiminimas

liguistas ir stiprus
violetinių kekių kvapas
tai jo bangos išmetė mums
švelnų Sapfo vardą

lyg
rausvą akmenį
amžių nugludintą
pasidėk jį ant stalo

+ + +

atsiuntei sniegą
minkštą ir purų
pavargusioms mano akims

sniegas
kurį valgėme saujom
kitados

kompresas
karščiuojančiai kaktai

tvarstis
pro kurį sunkiasi kraujas

ak, kaip kietai miegosiu
be sapnų

atsigulęs ant sniego
palieki savo atvaizdą
ištiestom rankom
įspausdamas sparnus

mes atpažinom – angelas
ilsėjosi sniege

+ + +

prožektoriai
išplėšia
veidą iš nakties

beprasmis epizodas
duobės skruostuose
šešėliai po akim
ir aptrupėjęs mūras

didžiulė žiurkė
išlenda iš požemių
ir pasislėpus laukia
tamsaus apsiausto klostėse

ir liutnia
gailiai skambteli
po vėjo pirštais

springdama
nurysi ašaras
neliks portreto to
nei vardo

tik nakties
dangus
tik šaltas
nakties dangus virš mūsų

1981

+ + +

neįžiūrimom aukso dulkelėm
ant naktinių drugelių sparnų
ant vaiko galvos, ant laukų ir pievų, tai
ko nebėr

atkakliai plauni smėlį
kantriai sijoji smiltis
brendi per žliugsinčią pelkę
pavargęs ir dumblinas

iš kultūrinių sluoksnių
rekonstruojama
siela
neapčiuopiama ir nesuprantama

kaip aukso grynuolis
ji šviečia
tamsoje
dantirašty

+ + +

keistas miestas išaugo ant kranto
rūkuos, aitrus pelargonijų kvapas
veda mus gatvėm
pro sandėlius, dirbtuves ir krautuves
su gotikinio romano rašmenimis – čia
galėtume nusipirkti klavyrą
ir grotum tuščioj aikštėj
mėnesienoj

keistos erdvės atsiveria, tamsus
dangus, manufaktūros, aukšti langai
geležinkelio bėgiai staiga pasibaigia
vėjy nutrūkę laidai, aukštas stulpas
ir nesuprantamas užrašas
dar toliau kareivinės
raudonos mūrinės ir tuščios, ūkia
ūkuos švyturys

dovanojai man šitą pasaulį užburtą
žiedą raudoną rūkuos
ant grindinio
supasi uoste laivai, surūdiję
grandinės girgžda, mes klaidžiojam
po sales, peteliškių muziejus ir kriauklių
kolekcija, ilgesys
užfiksuoti graviūroj

+ + +

norėtum gyventi
senam name
su storom sienom ir plačiom palangėm
ant kurių sėdėtum apglėbus kelius
temstant

lengvai apsiprastum
su jaukiais naminiais
vaiduokliais
ir klausytumeis mėnesienoj
grojant kažką užmirštą

kartais įbėgtų basas
nepažįstamas vaikas ilgais marškinėliais
ir prašytų paimti ant kelių
girgždėtų laiptai, lyg liptų kas
virš lubų žingsniai, kosulys

seniai sudūlėjo
tos rankos
siuvinėjusios kėdžių apmušalus
ir spalvos išbluko

kiek šilumos
ir meilės tuose raštuose

ir tu pati kada nors
tebūsi tiktai vaiduoklis
senam name

ateina kažkoks žmogus, pasiskelbia tavo draugu
sakosi grojęs kartu orkestrėly, būgnininkas
kalba ir kalba
vardina pavardes, vietas, įvykius

vaišinu arbata, man nuobodu
laukiam tavęs
grįžtant iš miško

kalba ir kalba, prisimena juokingas
istorijas, pasakoja apie save, klausinėja apie tave
tas žmogus
skelbiasi tavo jaunystės draugu, viešpatie

kad greičiau pareitum

pagaliau
snieguotas sušalęs

pripuolu: draugas, būgnininkas

apsidžiaugi, įeini į kambarį
bet
ne tos akys, ne tas veidas, ne ta pavardė
nepažįsti jo, savo jaunystės draugo
ne, ne, niekados
nebuvai jo sutikęs

1980

MOTERIS IŠ ARCHYVO

neaiškaus amžiaus moteris
prietemoj
rankas susidėjus ant kelių

tos pačios dienos
tie patys veidai
srautas nešantis
tolyn ir tolyn

plaukai pilni archyvo dulkių
nutriušę, kaligrafiška
rašysena, giliai paslėptas
liūdesys

ant lango
išdžiovintų pievos gėlių
puokštė, vos juntamas
kvapas prietemoj

vartai ir dėlioji
vieną prie kito
gėles, sapnus, žvilgsnį
dainos nuotrupą, šypseną

visas
tavo turtas
prietemoj, moters
kurios nemyli niekas

+ + +

psichoanalizės tinkluos
gal rasi keletą akmenėlių, juodą plunksną, dumblo
ar kokią dėžutę
su neužmirštuolėm

gal ištrauksi netyčia
juodą nėrinių suknią
dovanotą senelės – ji man kaip tik
tik neturiu kur apsivilkti

tokia maža tamsi krautuvėlė
pusrūsy, užversta lig lubų
dulkinas juodas rojalis
tau gal ketveri metukai

ir tėvas
ir motina
tokie jauni dar
priešingose pusėse

staiga duris atplėšia vėjas
ledinis
tu verki verki
ir negali užmigti
tau ketveri metukai

naktie naktie, mūs geradare
naktie, nuleiski uždangą
švelnią juodą sunkią
kris
dulkės ant plaukų, voratinkliai
susups tau kūną, crêpe de Chine
žydės už lango kiniškoji rožė

+ + +

sapne siuvau juodą suknią
juodą suknią krintančią
sunkiom giliom klostėm

pro juodus
perregimus nėrinius
žvelgia vėjuota naktis
ir garsiai
ošiantys medžiai

be gailesčio
nusikirpau ilgus plaukus
į ugnį sumečiau, tegul sudega
tegul

sapnavau kad sapnuoju
kad siuvu juodą suknią
juodą suknią krintančią
sunkiom giliom klostėm

tegul sudega
kad tik nenusineštų į lizdą
rupūžė
kur gyvena prie šulinio

ko bijaisi
klausia manes, ko bijaisi
pelių, pelėdų, gyvačių, vorų
šikšnosparnių
tai mieli sutvėrimai

siuvu juodą suknią
juodą suknią krintančią
sunkiom giliom klostėm
siuvu juodą suknią

sunkūs
garai kyla virš tiršto viralo, viršum pelkių
kurį maišo sudžiūvus ranka
tik oda ir kaulai

1981

bevardės moterys
prie staklių manufaktūroj
nepasakytum
kiek kuriai metų

palenkę aprištas galvas
panašios viena į kitą
paveiksle
ilga eilė šventųjų

sutinka rudenį, sutinka
sunkų gyvenimą
užburtą
kasdienybės konvejerį

to nežinodamos
su meile
žvelgdamos į sūnus, į dukteris
į visą viešpaties pasaulį

+ + +

moterys lyjant laukiančios autobuso
permirkę nunešioti batai
nusvėrę rankas krepšiai
su duona, aliejum ir perkeliu

gumbuotos išpampę venos
išsiraizgę kaip šaknys
nepažįstamo keisto augalo
kur siurbia iš smėlio
kantrybę, žemėlapių upės

švelnūs šlapi veidai
nuovargis
nuslėptas vargas
lyg rakštis delne – karšta ir pūliuojanti

jauna tavo motina tebeeina
per pažliugusį sniegą, per šlapdribą
septyniolika kilometrų pėsčia
kad pašertų
tris išsižiojusius varniukus

+ + +

sunkios blakstienos
vokai pilni smėlio ir karščio
graužia akis, gruodas
sukausto kojas rankas

pažįsti
šaltą plieno žvilgsnį
žinai, ko mus traukia tamsi
lango kiaurymė

kad nė vienas
neatsigręžtų
neparodytų kitam pirštu
kad nenusitęstų pāskui
šnabždesys
lyg skylėtas purvinas šleifas

letargo miegas, Francai K.
žiema

+ + +

pasilenk
pasakysiu paslaptį

didžiulė ausis
ji girdi
ką kalbėjau per sapną, lunatikė

ranka
ilgais plonais pirštais
rausias po smegenis, ieško
pasąmonėj paslėpto užmiršto

nuo akių
po dangum
nepasislėpsi

tuo labiau, tuo labiau

norėtum grįžti į embrioną
švytuojantį kasnakt
virš nuskendusio ežero

+ + +

net kai slaugės kantrūs delnai
pataiso patalą, net kai
užsimerki ar atsimerki
esi stikliniam magiškam rutuly
kurį kažkas varto rankose
ir stebi

ligonio vienatvė

sąmokslininkų veidais
artimieji apstoja ratu
akyse įskaitai tik
nuosprendį, gailestį, bejėgiškumą
ir gėlės taip greitai nuvysta
tvankiam kambary

sunkiausia
sulaukti ryto

ritualiniais gestais
šauki mane, išsivedi požemiu
į naują tikrovę
galinga pasąmonės atmintis
įsako paklust ritualui – tiksliais
judesiais jį kartojam lig šiol nepažintą

bet užvis liūdniausias
yra man tas vaikas prieglaudos izoliatoriuj
kuris ką tik išsiverkęs užmigo
susirietęs į kamuoliuką ir užsiklojęs galvą antklode
ar tai
tik nebus mūsų būsimas kūdikis, tavo įpėdinis?

apleistas
užmirštas aerodromas
rugių laukuos

tik vėjas
čia slankioja
lyg ko ieškotų
ir nebeprisimintų ko

tu, kieti, tu
prasikalei
per pilką skylantį cementą
prie surūdijusios vielų tvoros
ir vėjy
gaudžiančių laidų

apleistas
užmirštas aerodromas
laukų tyloj

kas žiūri
pro išdaužytą langą
tamsiom akiduobėm, kieno ranka
iš tolo moja
nublukusia skepetaite

tarpdury
ji stovi, įsirėžus
laikydama pilną pintinę
laukinių gėlių
ji šypsos

kaip dosniai
apdalino
pievas, laukus, kapus

+ + +

tavo auksinės strazdanos
tavo veidas
išpiltas rudom dėmėm

tavo pilvas

tavo pilvas, kurį neši
taip atsargiai, taip sunkiai

didžiulis magiškas rutulys

pasuki galvą, šypsaisi
tam, kuris lydi tave
ir sakai jam
ką

rami saulėgrąža, nokstanti
nesugrąžinamos tėviškės tuščiuose laukuose

1983

+ + +

štai, pažiūrėk: koks didžiulis
maišas, ant mano nugaros
čia surinkta vìsos
varguomenės ligos
gripas, niežai, utėlės
džiova, nelaimės, neviltis
pyktis ir maištas

štai ką jums atnešiau

kai dainuodami šokat prie žėrinčios
eglutės
didžiulėj gaudžiančioj skliautuotoj
salėj

kai pirmutinė žvaigždė
skamba tamsiam danguj
kaip sidabro varpelis

1982

+ + +

užmesi apsiaustą, nubrizgusį šiurkštų
kaip gervuogių virkščios
užžėlusios užmirštus apkasus
pilką
sunkų apsiaustą ant virpančių
mano pečių, į dulkiną
peleriną susupsi

kalenu dantimis, gal tai karštligė, krečia
ir purto mane kaip lapkričio
vėjas užsilikusį lapą, kas vejasi
mus
per kalnus ir slėnius? atdarykit vartelius
ir įleiskit – užmirštas
vaikų žaidimas, smagūs

rateliai – ir tu
mane išsirenki, išsivedi
į vidurį (nežiūrėk
į veidrodį, nežiūrėk į upę, nežiūrėk
pasilenkus į šulinį, į eketę nežiūrėk, į judantį
tamsų šešėlį, kur meta
ant sienos sustingęs vaškas), kas

sėdi galvūgaly, kas
sėdi galvūgaly, veja
siūlus iš sruogų į kamuolius, kas
mano plaukus veja (nežiūrėk nežiūrėk nežiūrėk)
balta moteriškė
apleistuos apkasuos, užmirštuos kapuos
nugriautuos namuos

1980–1981

+ + +

kambariai, kuriuose gyvenom, ilgas
ilgas koridorius, pilkos sienos, lyg eitų kas
neregimas iš paskos, apsiblausus elektros lemputė, ją supa
nematomos rankos, skersvėjis, durys
gali pasibelsti, čia
tas narvas, vasaros naktimis
traukdavom miško keliukais ligi palivarko, lig tvenkinių
lig medinės mokyklos iš lenkų laikų, ten lodavo didelis šuo,
ant kalno

tolyn vis, ligoninės, pensionai, ilgas
tamsus koridorius, kambarėlis
prie vaistinės, langas, du gultai, anglių
krūva, pečkurys vidurnaktį brazda
po grindimis, žiurkės, naktinis gyvenimas, mes irgi
naktiniai paukščiai, koks skersvėjis
išsinuomotuos skurdžiuos kambariuos, koks šaltis
eina nuo svetimų daiktų

visi
paukščiai turi lizdus, visi žvėrys
turi urvus, o mes?

nuėjai į kapines, prašei
išnuomoti rūsį, tarp medžių ir paukščių per vasarą
galėtume sau gyventi, bet niekas
nenori priimti
varinėja nuo rūsio prie rūsio
įtariai žiūrėdami įkandin

– prisimeni
tą laukinių pelių
lizdą miške? tuos mažus peliukus? aš irgi
norėčiau turėti namus

ir tada
prie mūsų priėjo senukas:
jūs būsit
broliai tų, kur ne šio pasaulio, jis sako
visų nuskriaustų
našlaičių ir vargšų

ir mes susikibom rankom
ir vėl nuėjom tolyn

1981–1982

+ + +

gūžpetele, gūžpetele, užsimerkus
užrištom akim
(triskart apsisukus ant kulno apie save)

gūžpetele, alsuojant
jaučiu į skruostą, trukteli
kas už plaukų, šnabždesys, linksmas juokas, žingsniai

gūžpetele
ištiestom rankom, išskėstais pirštais
ieškau (kas žingsnis
tarsi į duobę) tavęs
ir tavęs, ir tavęs (šnara
drabužiai, juokas, lengvi greiti žingsniai), bet rankos
tuščios, apčiuopiu tik šaltą ir šiurkščią
sieną (kaip tikrovė, pabudus ar
užaugus) – kur jūs

o gūžpetele, o slėpynės
tuščiuos tamsiuos didžiuliuos
namuos, o žiedo
dalinime

nutraukiu
juodą raištį: nieko
nėr

+ + +

mano močiutės gėlės
mirtos ir pelargonijos
krakmolyti nėriniai ant pūkinių raudonų pagalvių
mirusios mano močiutės

(ar rastum mano veide
nors kiek panašumo)

mano motinos gėlės
fikusai ir filodendrai, smidras
rišelje siuvinėtas takelis, atminimai
vaikiška ranka įrašyti
gimnazijoj

nežinau, ką augino ant lango
mano prosenelė
kai Amerikon
išvyko prosenelis ir šeimos galva tapo
mano senelis
keturiolikos metų

cion kazio palioko
potograpija o is jau
senei miras in koki

menesi po pirmaji
kareji
tai tavo
tevo tai dar
prisunciu
tau vinculi

(mašinėle
užrašyta kitoj pusėj
nuotraukos)

+ + +

tu, kuris atėmei
ramų miegą, išplėšei
iš rankų tolimą ateitį, išsivedei
su savim

pažiūrėk
ji vis tebesėdi tenai, mergaitė
kietai supintom kasom
nors vakaras ir jau temsta
ant apgriuvusio mūro, aukštų varnalėšų
tankmėj
ir sena skudurinė lėlė
jai ant kelių

tai mano senelio ranka
užrašyta ant pamatų: MCM... Nei sodo
nei kiemo, nei klėties, nei kluono
nei vištininko, nei malkinės, nei geltonų žąsiukų
kur vareisi į Rausvę, o rudenį
dar nemokėjai skaičiuoti

nuskriaustas vaikas
(bet tu net nežinai to)
kuris bijo tamsos
bijo pavakare
eit pro kapus
ir krūpčioja naktį

o varnalėša, tavo rausvi
laimingi žiedai
mano kasų karūnoj
ir mano rūbas tamsus
tavo žiedais nusėtas

dėvėjo šviesias
ilgas plačias suknias
vėjas nešdavo
gatvėm ir parkais
lengvai, lyg per sapną
su žydinčiom liepom

plonas švelnus audinys
neslėpė
krūtų ir saulėj
persišviesdavo lankstus
jaunas kūnas

buvo taip karšta

ilsėjomės
pintuose krėsluose
senų didžiulių medžių
pavėsy, raibuliuojanti upė
atsispindėjo
veiduos, iš lėto plaukė valtys
skėčiai, debesys

tavo numestas dviratis
tolimoj altanoj, atverstos knygos, jas sklaido
nematomos rankos

tą vasarą
dar nebuvo karo ir neturėjo būti, pirmojo
pasaulinio

+ + +

iki traukinio buvo dar laiko

sutemo
per kojas traukia skersvėjis, sniegas
virsta purvinu vandeniu, suvargę
apnešti suodžiais veidai, smalkėm
atsiduoda oras, matyt
žemas spaudimas

man gėda
mano seno žieminio palto
pirkto vaikų parduotuvėj
nutriušęs, beformis, mačiau tokiu apsivilkus
apysenę moterį, kuri gramdė nuo tako sniegą
man liūdna

kampe susispietę čigonai, įkyrūs
vaikai jų, landžioja
tarp snaudžiančių pakeleivingų, tiesia
murzinus delnus, žiūri rudom
didelėm akim, ryšuliai, lagaminai, pintinės, pačiam vidury
sėdi jauna čigonė, laikydama prie krūties
kūdikį

ir kūdikis bečiulpdamas užmiega

iki traukinio dar yra laiko

be perstojo
trankomos durys, skersvėjis
peršlapę kojos, norėčiau
jau būti namie
mano draugė, ji atlydėjo
mane į stotį, tylį, jos žvilgsnis
įtemptas, atkaklus, geliantis

ar tu myli mane? staiga
klausia

sudie, sakau, sudie, traukinys
jau atėjo
sudie

1982

+ + +

dar iš tolo juos pamatysi
belaukiant (paprastai apeinu lanku, trūksta
oro, daros šleikštu), pagaliau
atrakino duris, pasigirdo
šauksmai ir dejonės, aš irgi
čia atsistojau

ne, aš nelaukiu Godo, aš visai
nelaukiu Godo, nei ko kito, ne
aš nelaukiu Godo, man tereiktų
tik poros sportinių marškinėlių
kad turėčiau tave kuo aprengt
vasaros karščiuos
leisk man, viešpatie
nusipirkti
pora medvilninių marškinėlių!

tos senos storos bobos
amžinai atkišę pilvus, prisispaudę
stumia pirmyn, tvoskia
į šnerves svetimas prakaitas, tik laikykis
kad neišstumtų, koks
medžioklės azartas, koks džiaugsmas, koks
gyvenimo alkis (tarp krūtų
paslėpta nosinaitė, kampe įrišti
variokai, ak
man tereiktų poros marškinėlių!)

ne, aš nelaukiu Godo, aš nelaukiu
vasaros (darosi bloga, klyksmas, barnis, alkūnės
spiegimas, keiksmai)
štai šliaužia
ilgėja ir rangos
didžiulė gyvatė, šnypščianti, tyška
nuodingos seilės, į orą, negaliu atitraukti akių
nuo galvos jos

liko
tik 58 numeris! praneša
kažkas nuo laiptų, panašus į angelą
su trimitu

– reikia
paimti riešutą, padalinti
į keturias lygias dalis ir iš lėto
ilgai kramtyti, kol pasidarys
tyrelė, jaučiant
riešuto skonį burnoj
nuryti

bet aš visai nesu tikra, ar turiu teisę
gyventi: per silpnas
yra mano balsas, per silpni
mano raumenys, per smulkūs
kaulai
nedrįsčiau tavęs nei prašyti
nei reikalauti
net jei ateitum

ar tai, ko aš trokštu, yra pernelyg
daug: paprastas
normalus gyvenimas

tokie kaip tu
tokie kaip aš
jaučia pažeminimą
ir baimę

✣ ✣ ✣

„paimk
gabalėlį sidabro

suteik jam ovalo formą

įbrėžk
jame mėnulio skydą

bet turi tai daryti
subatos naktį
tarp vidurnakčio
ir pirmos

kai bus pilnatis
o saulė vėžio ženkle

ir kai joks debesis
neužstos mėnulio“ –

toks yra patarimas
norinčiam saugiai keliauti

išskaičiau senoj knygoj
vieną vakarą

iš sidabrinio ąsočio
liejai šviesą ir vandenį

ant tamsių tolimų kraštovaizdžių
ir ant galvos man

1983

+ + +

tavo rankos, sugrubę
sustorėję per sąnarius rankos
sunertos ant margos prikyštės

sunkios
kaip kultuvės

raudonos suskeldėję šiurkščios
kaip tarka
skalbėjos rankos

sena stora moteriškė
prisėdus ant taburetės
išbaltintoj kalkėm didžiulėj virtuvėj

(dar drėgnos, ką tik iššiūruotos grindys, išgrįstos
raudonom senoviškom plytom, nušveistos švyti
varinės rankenos, grūstuvės, variniai
dubenys ant lentynų – kaip kvepia
verdama vyšnių uogienė, vasara
ilga ir karšta)

gyvena ji savo
atskiram pasauly
nieko
apie ją nežinau

NAMAI, KURIUOSE NEGYVENSIM

✣ ✣ ✣

tarsi kas giedotų
sustojęs prie fontano
švytinčiais sparnais

staigaus ir pergalingo džiaugsmo
lūžtančiu balsu

nežadinkit, nekelkit, nepabudinkit

+ + +

tas pats
siauras baltas keliukas, per mišką, išsikeroję
medžiai, vasara, o už posūkio
ežeras, vandenys ramūs ir gilūs

prarasta
tėviškė, sugrąžinta
per sapną
besikartojantį

ką paliko man
mano prosenelė, mano senelė, kraitis
kurį man įdavė motina
pasaulio kraštan

perduosiu
tą paveikslą, vos įžiūrimą, blunkantį
tą paunksmę
tuos vandenis

tau, kūdiki

1982

+ + +

nežinoma ranka
tavo veidą iškalė
tavo kūną
nugludino smiltys

kaip plazda balzganas drabužis, burė, spurda
šiugždantys sparnai
o, kiek džiaugsmingos
baimės tavo žingsniuos, sužieduotine

margos
vėliavos, užsižiūrėjus, smėlio
nerealybėj, giesmę
girdi artėjant:

sveika būk, jūrų žvaigžde
šiaurine
globėja mūsų
karaliene

+ + +

ant palangės
peteliškė, degančiais sparnais
pastirus

paslėpsi dėžutėj, ant aukšto arba po laiptais

susigūžus
lyg miega?
krūpčioja
jos siauri petukai

kas
praūžė čia
kieno šnabždesį ką tik girdėjau?

1977

+ + +

nuzulintom akmeninėm pakopom, stačiais
mediniais laiptais, kopėčiom
įvijais bokšto laiptais

namų mūsų laiptais

tyli tavo siela
įėjo ir nušvietė
visas kertes, visus užkaborius

užgriozdytą tamsią palėpę, pusrūsio
kambarėlius, drėgną ir niūrų bokštą, painius
koridorius, pilnus aido
nuslėptą labirintą

visas tamsias
pasikartojančias mintis

virpančia žvakės liepsna

1981

TVIRTOVĖ, Į KURIĄ SUBĖGO PELĖS

debesys
nusinešė tave, susupo, suvyniojo
į marškas, į šiurkščią
drobę, vėju kvepiančią
į burę

gal tai tvirtovė
pro blakstienas
žiūri tolyn
ir bangos
apteškia purslais

jauti ant lūpų
druską
ant rupaus
suskeldėjusio mūro
kurį norėtum rankomis paliesti

sena sapnų tvirtove
vėjy gaudžianti
laukinės pelės
subėgo iš laukų ir slapstosi kertėse
ir apvagia tave

ir mus
surinkdamos trupinius
ir vėjas tranko
neužsklęstas duris

1981

+ + +

bet mano rankose nėra ramybės
kurios pilni
sudžiaustyti ant virvių skalbiniai
mažam miestely

netgi tau
nebus niekad lemta praverti
vartelių, įžengt į žaliuojantį kiemą, į sodą,
kur plaikstos
ir kvepia balti skalbiniai

kur tave pasitikčiau
tyli ir lėta kaip vasaros
paskutinė diena

1981

o švenčių skurdas, švenčių liūdesys

šviečiantys
langai
tuštėjančioj gatvėj, šlapios
vėliavos, plėšomos, draskomos
vėjo, po kojom
čežantys lapai

ji atidaro duris: prašom
šiandien kaip tik
gimimo diena

nusiveda ilgu koridorium
į tolimą perspektyvą
į praeitį – ryškiai
spindinčią

tiesi
sena moteriškė (megztinis
suadytom alkūnėm)

pusę kambario
užima fortepijonas
fotografijos – tėvo ir motinos, senųjų
Vilniaus inteligentų
krūvos rankraščių

į sieną
atremtas dviratis: taip, ji dar
važinėjasi, prie Neries
vasarą

brangūs
mylimi vardai, jos lūpose
gyvenimai – painūs
sunarplioti, tragiški

(matau: ji sėdi
viena, tuščiam kambary, vėjas
jos rankose užpučia žvakę)

1985

+ + +

drėgnose vietose
kur prie šaltinio
ieškau asiūklių – kad plaukai
būtų purūs ir žvilgantys
kaip šilkas

trupinu ąžuolo žievę
pjaustau ajerų
ir varnalėšų šaknis
prisiskinu apynių spurgų
beržo lapų

džiovinu paskleidus tamsoj
ramunėles
užpilu dilgėles

kad mano plaukai
būtų ilgi ir švelnūs
kai pamatysi prie lango besėdinčią
besišukuojančią kaulinėm šukom

kad mano kasos
supančiotų tau kojas

naktimis
maudausi miško
tyliam ežere
mėnesienoj

tiesiu ant pievų drobes
slapta
verdu tau gėrimą

iš žolių, surinktų per Jonines
ir šaknelių
iš gyvybės šaltinio vandens
iš magijos

o miego žolės, karčiai saldžios
užsimiršimo
žolės

1985

+ + +

kai valydavo
paveldėtą stalo sidabrą
su monogramomis (vis trumpesnės
dienos), kaip atsargiai
kaip švelniai
tų moterų rankos
kreidos milteliais, šiltam vandeny sudrėkintu
skudurėliu nušveisdavo
šaukštelius, šaukštus, peilius ir šakutes, cukrinę

paskui šypsodamos (vis ilgesnės
ir ilgesnės naktys) blizgindavo
minkštos flanelės gabaliukais

kiek
prisiminimų
kiek kalbų

o ta mergytė
nenuleidžia akių

dedasi viską į širdį

kiekvieną daiktelį
atskirai suvynioja
į juodą popierių (kaip greitai jau
temsta), paskui dar kartą į drobę
sukrauna į stalčius

nieko
neliko, nė vieno
šaukštelio, nė vieno
prisiminimo
nė vieno

kur tauriu mėnesienos švytėjimu
tau nušvistų
tamsią vėjuotą lapkričio pavakarę
geriant arbatą

1985

temstant
imdavo kas šiugždenti
lyg ir už spintos, prieinu, žiūriu – nieko nėra

valydama dulkes
užtikau pribarstyta popieriaus skutų, kelias
apgraužtas knygas („Skonio fiziologiją“ ir poezijos
pora tomelių), ir dar: lyg būtų
kas nubrėžta nagu, tarsi magiškas ženklas

paskui pradėjo lakstyt
tiesiog akyse
šokinėjo per slenkstį, lipo per kojas, per nugarą
vieną radau balkone įkliuvusią
po pelargonijos krūmu

o kartą
aptikau
spąsteliuos uodegą

visur tylu (virtuvėj mano krėsle
sėdi moteriškė, užsimetus ant pečių
didžiulę tamsiai pilką skarą, temsta, vos galiu
jos veidą įžiūrėt) tylu ramu
supratau: jos išėjo

1983

pusiau
užneštas
aplipęs smėliu, įmirkęs
mažutis batelis, iš audeklo, perpintas
švytinčiais siūlais

nuo tada
ji ir ateina

beldžiasi
kaulėtais pirštais
prašo ir verkia

– atiduok man
mano batelį!

atiduok man

mano
baltą muslino suknią, apjuostą
siuvinėta girlianda

sidabrinį
sužadėtuvių žiedą

– eik
iš kur atėjus, sakau
nieko
tavo čia nėr

ir ji nueina, raudodama
maža
pasiklydus dūšelė

nusineša jos silpną balsą vėjas
ir mėnuo
šviečia tiesiog man į veidą

+ + +

esi kaip gintaro gabalas, netikėtai rastas
apyžlibių akių, tarp jūržolių
po ilgų ir varginančių pasivaikščiojimų

toks didelis ir sunkus, kad negali patikėt:
nejau iš tikrųjų

reikia tave gerai nuvalyt
nušlifuoti
kad skleistum šviesą ir šilumą

pažadint
keistą bauginantį grožį

gintaro kvapas, pravėrus stalčių

esi vienintelė vertybė, kurios mums niekas
negali atimt, praeitie

1986

+ + +

pievų ramunės, pamerktos puodynėj, saujelė
neužmirštuolių, išblukusiom akim, kaip mano
močiutės

ant paveldėtos
nertinės staltiesės, jos rankų darbo, jos pasididžiavimo

nežinau kodėl šita puokštė
sukelia tokį liūdesį

1986

+ + +

trobos apsuptos liepų
klevų ir gluosnių (dabar nesodina
prie namų šitiek medžių, laukinių
nenaudingų), upelis pakalnėj, takas ir lieptas

aukšti kambariai, tavo skurdžioj atminty
kur kiekvienas kampas
tave prisimena, niekas
čia nepasikeitė, kaip viskas, kas prarasta

dulkinos tvankios palėpės, prigrūstos
niekam nereikalingų rakandų, užmirštų daiktų, nebeskaitomų knygų
drėgnas šaltas rūsys, kamaros, sandėliai
stalčiai, spintos, pintinės, skrynios
aptrupėję herbarai, vaikystės kolekcijos, rinkiniai
rankdarbių dėžutė su siūlais, adatom ir antpirščiu
koralų smulkus vėrinėlis, žiedas, sena skudurinė lėlė, veidrodukas
nušiuręs Tagebuch, užrakinamas mažyčiu rakteliu, Poesie

o visas senas šlamšte

dvigubas dugne

dedi po trupinį, po gabaliuką, po šukę
po nuotrupą
kaip didžiausias šykštuolis

kažkas
kas būtų tik tavo, kaip vardas
kad ir mažiausias daiktelis, bet tavo
ko niekas
negalėtų išplėšt
tau iš rankų

1986

KELIAUJANTI SIUVĖJA

kas vasarą
eini per žmones
siūdama ir dainuodama

negraži
senmergė

palenkus galvą sėdi
šviesiausiam kambary
dantim nukanda siūlą
parodo, kaip vienu pirštu
užmegzti mazgą, kaip išgaląsti
žirkles, o su adata

duoda man
margų skudurėlių, lėlėms

kvepia
kartūnas, tik ką iš krautuvės
lig šiol
prisimenu naują suknelę

tamsiam dugne
smulkios rausvos rožytės

apsiuva
visus namus

ir vėl išeina

1985

+ + +

geltonos šalpusnių galvelės
pagrioviuos ir dirvonuos

snaudalės

taip anksti užsimerkiat

kaip vaikas
kur užmigo
padėjęs ant alkūnės galvą

prie didelio stalo, virtuvėj
po lempa
šviesia ir šilta

kai močiutė
lukštena pupas, plėšo plunksnas
vilnas kedena
ar verpia, traukdama iš lėto
ilgą liūdną giesmę

tėvukas virvę veja
skaptuoja klumpes

kai vėjas vaikšto
apie namus, vienišius
apie langus
klebena, skundžias
ir nesuloja šuo

ilgi ir ramūs
vakarai, vienodi

1985

MANEVRAI

vieną rudenį
buvo manevrai
daugybė karinių mašinų
slinko pro šalį

viena
įsuko į kiemą
– reikia
paruošt generolui pietus!

močiutė
nupešė vištą
kareiviukas
triūsia virtuvėj

išbėgom į kiemą
brolis, sesuo ir aš, pati vyriausia
kada pasirodys
generolas

pagaliau: malūnsparnis
sugaudė virš galvos
nutūpė

įėjo būrelis kariškių
kalbino mus, bet nieko
negalėjom suprasti, juokės, pripylė
saujas saldainių

nežinojau, katras generolas

mano tėvukas
moka rusiškai
moka vokiškai, pakvietė
juos į vidų

kambary su filodendrais
kur pro langus
toli toli matyt: šlapi tušti laukai, karinės
mašinos, bėgantys kareiviai

tam kambary
balta staltiese užtiestas stalas

kareiviukas
nuima taureles
prašo močiutės stiklinių

pripila

generolas
pasišaukia močiutę, tėvuką
duoda jiems po stiklinę, visi
išgeria, į sveikatą

(lig šiol
prisimenu tą rudenį)

1985

+ + +

mano močiutės monograma
ant lininės senoviškos staltiesės
aprėmintos pinikais

išbalintos ir iškrakmolintos – kaip ledas
taip sakydavo mano močiutė, kai per karščius
atidarydavo kuparus, iškilodavo staltieses, užvalkalus
(languotus, dar prosenelės, ir baltus, jau jos)
plonas ir storesnes drobes, rankšluosčius, lovatieses, paklodes
ir skaras

ir kai nešdavom mes abidvi ir džiaudavom ant tvorų
kai vėdindavom kuparus! kur nuo kandžių
saugojo išdžiovinti tabako lapai, traškantys, byrantys į miltelius
o nuo ugnies –
šv. Agotos duona, įrišta į nosinaitę...

mano močiutės monograma
išsiuvinėta kryžiuku raudonais siūlais

mažutė karūnėlė
o po ja
M D

1983

+ + +

kelios senos fotografijos, iš tų, kur žiūrinėdavau sekmadieniais
kartu su močiute, po vieną imdama
iš medinės skrynutės: čia mano brolis Praniukas, sesuo Agotėlė
ten, talka, matai, kuliamoji, kaimynai
mokykla, kuri buvo pas mus, anam trobos gale (trumpais
plaukais mergaitės, su kirpčiukais ligi antakių, plikagalviai
berniukai, mokytoja, vainiku
sudėtom kasom), čia barsto
gėles, ten giminės, per kokį atlaidą (tikriausiai
per šventą Stanislovą), tėvukas, su didžiuliais ūsais, kai gyvenom
pas Malijonius, čia tu, mažiukė
ir aš, dar Marijampolėj, čia tiltas per Šešupę
tenai tarnaitė su kate ant rankų, tavo tėvas (kažin
ar gyvas dar?), laidotuvės, aš ir pulkas
žąsų, o šičia mudu, su abiem mergaitėm (tokios rimtos, baltom
išeiginėm suknelėm, tai mano motina ir teta
Zoselė), o čia, žiūrėk, kai sugrįžom
namo

senamadiški, juokingi apdarai, pasikartojantys gestai
veiduos susikaupimas ir kantrybė
šnekta, lengvai atpažįstama, išdainuojamos priegaidės, barbarizmai
ausiai jau taip įprasti, kad net gaila jų, nykstančių

darbas, už viską svarbesnis
ir vakarais po langu kvepiantis darželis

surinkti visa tai, sudėti
išsaugot, kaip fotografijas, juodoj skrynutėj

1986

+ + +

kartu su močiute
ravėjom runkelius, sunkaus kauptuko kotas
aplipęs moliu, varputis
balandos ir usnys, vagutės
ilgesnės vis

atitiesiau
įskaudusią nugarą: begalinis
runkelių laukas, virš lauko
dangus
dar didesnis
skubantys tamsūs debesys

staiga pro debesis plyksteli
spindulių pluoštai – tarsi iš tavo
delnų
ir širdies

1986

+ + +

žiemos vakarais, kai močiutė
eidavo triūstis
nešdavau prieky liktarną
jai pašviesti

didžiulės pusnys, abiejose tako pusėse
Grįžulo ratai, Šiaurinė žvaigždė, mėnulis
ir žmogus, kuris ten gyvena
vaikščioja su liktarna, jam šalta ir liūdna

jis žiūri
į šviečiančius mūsų langus
į degančias žvakutes, ant eglutės
į mano akis, mieguistas

1986

+ + +

kelias namo, iš mokyklos, buvo toks ilgas

takeliu per sodą, kur neparemtos šakos lūžta
nuo obuolių (nedidelė mokykla įsikūrus
klebonijoj), praeidavom tolimiausiam kampe
apleistą koplyčią – pro išdaužtą rūsio langelį
dvelkė drėgmė ir tamsa, kas ten galėtų būti – šnekėjomės
pašnibždom, bijojau
pažvelgti į vidų

paskui palei apgriuvusią
akmeninę tvorą (bažnyčia
sudegus per karą), tuščia šventoriuj: bėgimo takai
krepšinio aikštelė ir ištemptas
apiplyšęs tinklas tarp dviejų stulpų, varpinė
nugriauta, o kur yra varpas, taip toli
skambėdavęs tylų vakarą

pasukdavom
pro niekieno sodą, kur tik kelios
sunykę obelys, krūva akmenų, vietoj trobų, klėtis, čia
įrengė lentpjūvę
kvepia lentos, pjuvenų balti minkšti kalnai, vežimukas
ant bėgių
kuriuo galėjom pasivažinėti

pro kapines, kur prisigrūsdavom
pilnus portfelius ir kišenes
kaštonų, prisirinkdavom
klevo lapų, įsidėt į knygą

toliau traukdavom parausviu, kur dar rasdavom gervuogių

turėjom po dvylika, gal po vienuolika metų
mano draugė ilgom geltonom kasom, Genutė
kita – garbiniuota galva, vardu Birutėlė
kalbėjomės apie skaitytas knygas, apie Troją
ir Hamletą

1986

+ + +

močiutė susirengė aplankyti sergantį brolį
pasiėmė ir mane kartu

laukuos išsimėtę trobos, seni
tėvų sodinti medžiai, žalios
ošiančios sodybos, lygumų
salos

tokia močiutės tėviškė, į kurią sugrįžo
jos mylimiausias brolis

guli apytamsiam kambary, langais į sodą, girdėt
dūzgia bitės

ant dviejų pūkinių pagalvių
geltonas kaip vaškas
virš galvos pakabintas juodas kryželis

toks sunykęs, kad net baisu man

visai jau menkas, girdėjau šnabždant priemenėj

močiutė liepia eit į kiemą

apeinu sodą, apvaikštau, atsisėdu žolėj: pirmąkart
pamačiau močiutės brolį
triūsia bitės, ramu
aplinkui

sugrįžo
numirti, namo, ištvėręs kantriai
tremtį, kaip vieną ilgą begalinę žiemą
niekad nesibaigiančią

jau tik šešėlis

+ + +

taip laukdavau, kad atvažiuotų
seneliai iš Orijos: suloja Bitė, įsuka
brička į kiemą

stora senoviška gūnia, užmesta ant kojų

kvepia vėju veidai, kai pasilenkia
ir pabučiuoja

lauktuvės: didžiausias
geltonas saldinis sūris
(niekas kitas nemoka tokio padaryti), zuikio pyragas
ir margos vilnonės pirštinės
su išmegztais taškučiais, kvadratukais, kryžiukais, žvaigždutėm
eglutėm ir tulpėm

1986

+ + +

vieškeliu per kalvas, kur vilnyte vilnija
rugiai, geltoni geltoni, kur saulė
staiga pamatai – ežeras
dešinėj, tau po kojų, toks mėlynas
užima kvapą

dabar netoli jau, ties tuo nežymiu kryželiu
į kairę, palei upelį, gaivinančiai, aitriai
kvepia alksniai, karklai, šaltas
vanduo, mano tėvo
gimtieji namai

senas kaštonas, paženklintas žaibo
stalas po jo galingom šakom, suolelis
popiečio arbata, kurią tebegeriam, pusbrolių
špagos, apsiaustai, plačiabrylės skrybėlės, papuoštos
žąsų ir vištų plunksnom, ūsai, nupiešti anglim, muškietininkų
ir piratų

takas per sodą, šonuos išklotas baltais akmenukais, gėlės
nepavargstančių rankų auginamos, altanos pavėsy
mano balta suknelė, šermukšnių karoliai ant kaklo, krūvelė
knygų
laikau visa tai savo rankose – ir nenoriu užaugt
ir nenoriu nubusti

1986

+ + +

esi tik aidas iš tamsaus
bedugnio šulinio
kuriam atsispindi
besijuokiantis vaikiškas veidas

1986

Iš ciklo *LAIKINAS MIESTAS*

+ + +

pasivaikščiojimai
pavakare
dvokiančio upelio
krantais, kai dangų nušviečia pašvaistė
nuo šiltnamių, toliau šiukšlynas, plentas, tvenkinys
ligoninė, toliau garažai ir pušų
nudžiūvusios viršūnės

čia pavasarį
išprievartavo medicinos seserį, kai ėjo
anksti ryte į darbą
o čia, ant tiltelio
sumušė tave, suspardė
trys vyrukai, sveiki, be kompleksų, juokdamiesi
(tai buvo kokią švenčių dieną)

paskui visuos grioviuos
ieškojom, akinių, nusekusiam upely
pašviesdami prožektorium, bet nieko
negalėjom rasti: nei rėmelių, nei stiklų, nė vieno
veido ar kokios
ypatingos žymės

tik suneštas dumblas, tik šukės, išmesti žaislai
pirštinė

ir tavo didelė juoda beretė
kurią iš smirdančio vandens ištraukėm

1984

+ + +

senutę žiemą lyg kokią pavargėlę
sulaikytą pagrindinėj gatvėj, išveža
už miesto, suskretusią ir leisgyvę
laukuos numirti

pamėlusį
berniuką (be šaliko, be pirštinių) du ilgšiai
susistabdo prie mokyklos

(samdyto
žudiko peilis sminga
į nugarą)

įeik (tai valdos niekieno)
į tuščią nelaimingą širdį
šio pavasario

į mūsų miestų
akligatvius

1984

+ + +

niekas nelaukė tavęs
nepasitiko
neatpažino iš veido

naujas
miestas, be legendų, be praeities
be stebuklingo paveikslo

be širdies

naujos kapinės, vėjas nešioja
dulkių debesis, karšta, nėr medžių, kur duotų
gailestingą pavėsį
lakštingala
neatskrenda čia vakarais
ir nesuokia
guosdama mus

laikini
žmonės, negimė čia ir neaugo

vaike, žaidžiantis šiukšlyne
prie garažų
aukštos tvoros, kokia šalta, kokia nežmoniška
pašvaistė
virš galvos

kuo vardu
ar turi namus, bet tu
tyli
tiktai nubėgi (verkdamas) tolyn į tamsą

1984

+ + +

vis tamsesnė naktis
saugokis, tai netikros žvaigždės
žiūrėk, nevaikščiok sutemus gatvėmis nei miškais
nekalbėk su nepažįstamais
telegramų bijok, nesidžiauk
nei šia diena, nei rytdiena, nepriimk
dovanų, išmesk vaistų flakonus, žirkles, adatas,
plaukų segtukus, sudegink
laiškus ir niekados
nerašyk dienoraščio

nepaleidžia tavęs nė per žingsnį

akys
iš kiekvieno veidrodžio, iš kiekvieno
veido, iš kiekvienos plytelės šaligatvy

sienos turi ausis!

1980–1985

+ + +

Francai K., mano drauge
tamsiausiu metu, kada medžiai
pametę lapus, visu kūnu dreba
vėjy, nykioj lygumoj

ir sniego dar nėr

kur pamesite mūs lavonus
surištom rankom ir kojom
užkimšta burna
dar šiltus

kokia paguoda
būtų tikėtis
kad susitiksim

tas pats kraujas mūs gyslomis teka
ir sunkias
į permerktą žemę

nudvėsi kaip šuo, – kas pasakė
ir nusispjovė

ir sniego dar nėr, Francai K.

1981

Iš ciklo *LATERNA MAGICA*

\+ + +

trys žingsniai pirmyn, trys žingsniai atgal
susikabinę rankom
trys žingsniai į pietus
ratu apeini mane, ratu apeinu tave
tai primena
senovinį šokį

kažkur toli žaibavo
grumėjo
žybčiojo
melsvi žiburėliai ražienose

kai bėgom plentu
nakčia į Lazdijų pusę

didelis juodas šuo
didumo sulig teliuku
pasivijo
ir pralenkė – be garso
milžiniškais šuoliais

nesiekdamas žemės

1981–1985

+ + +

labiausiai saugokis juodo
limuzino, įspėjo jis, buvo
jau po pusiaunakčio, vagių
plėšikų ir šmėklų
metas

važiavau tuščiu plentu
niekur
nė gyvos dvasios

nė vieno žiburio

ramiai važiavau, neskubėdamas
kažkas pasivijo, plieskia
stipriom šviesom, kaip prožektoriais
akina, žlibina, atsimuša veidrodėliuos

šiek tiek
padidinau greitį – didina ir jis
nusprendžiau sulėtint – ir jis sulėtino

dar
kartą padidinu greitį, reikia
kaip nors pabėgt, atitrūkti (neįprastai
stiprios šviesos!) – o jis
neatsilieka

jeigu jau toks, tegul lekia
praleisiu – sustojau
šalikelėj
bet jis nelenkė
irgi sustojo, tuo pat atstumu

kas per velnias! vėl
pajudėjau, jisai
iš paskos, niekaip negaliu
atsikratyt juo, o plieskia, o žibina
tais savo veizolais

tiesiog
nematau nieko – vėl
sustojau

jis irgi, sustojo ir užgesino šviesas

tik tada
atėjo į galvą mintis, apie tą juodą
limuziną, prisiminiau
sumečiau kryžiaus ženklą –
ir jis išnyko

1985

+ + +

judantys paveikslai, per sienas, prieš užmingant
kai iš lėto pravažiuoja vieškeliu
koks suvėlavęs sunkvežimis

virpančios medžių šakos, nušviestos žibintų
atbėgančios per sieną, prie pat
galvos tau, o vaikystės

fantastiški paveikslai, mirgantys
išnykstantys (tavo akys pilnos miego, limpa
merkiasi, lauke tamsu

ir šalta, lyja) nuotrupos
nuklausytų pasakojimų – apie šviesą
klaidžiojančią prie kapų

apie kūdikį, atneštą potvynio, rastą
įstrigusį tarp gluosnių, apie moteriškę
bėgančią laukais

o švytintys
paveikslai tavo
praeitie

1985

+ + +

kur seno fabriko griuvėsiai, pakelėj
tamsuoja mėnesienoj
už tilto, už neveikiančio
vandens malūno
tarsi kuorai
užkeiktos pilies

kur stiklo šukė tvyksteli po kojų
lyg nukritusi žvaigždė

ten tavo juodą plunksną numestą
pasiėmiau
naktie

tamsus pavidalas, pakyla
nuo laiptų, nevedančių niekur
prieina
apkabina – kaip vėjas

kaip vėjas, jo rankos
šiltos
stiprios ir jautrios
karštas alsavimas

įsižiūriu
į akis tau

tu irgi
nešiojies kaktoj
melancholijos
tamsią žvaigždę

1986

NAMAS PRIE SANKRYŽOS

tu mūsų sapnas
sapnas atvirom akim

skaidriam ore (šalvena)
ankstyvą rytą

iš kieno
gyvenimo esi atkeltas
prie sankryžos, prie milžiniško žiedo

vienišas namas
žiūrintis ramiai į mus

kaminai, fabrikų kaminai
raudona saulė
virš vartų
pro dūmų stulpus

pramoninis šaltas peizažas

pro troleibuso langą
(mašinos sulėtina greitį)
pro grūstį, pro rūškanus veidus
matau
(kaip dar norėčiau
miego)

aukštu stogu
su dideliais medžiais nuo šiaurės pusės
ir šuliniu
plynam lauke

tu mūsų nubudimas

1985

+ + +

namai, kuriuose niekados
negyvensiu, dar
kartą atsisuku, paskutinį, koks ilgas
sudie

mūrinis namas
prie Seiros, namas
vaiduoklis

iš tolo
skardinis šviečia stogas
kaip naujas

iš visų pusių
užstotas nuo vėjų

tą namą
pasistatė toks žmogus
parėjęs iš Amerikos
matininkas

seniai jau mirė

beldžiuosi, nieks neatsako
stumteliu – durys
neužrakintos

niekas čia negyvena

einu per kambarius
kokios švelnios saulės prišildytos grindys
basoms mano pėdoms

per pustuščius kambarius
tarsi kas vestųs už rankos

stalas, indauja prie sienos, krėslas šeimininkui
kelios kėdės, žirklės pakabintos ant vinies
medinės lovos, spinta, iš vytelių nupinta skrynia

po langais
girdžiu čiurlenantį upelį (malūnas
seniai nugriautas)

laiptai, dar tvirti turėklai, girgžteli
durys į balkoną
pažiūrėk

kalvos, apsėtos rugiais
miškas
siauras keliukas

mano žingsniai
tuščiuos namuos

krūpteliu – kažkas
atsimuša į lango stiklą
varna (bloga žinia)
ar karvelis (geras ženklas)

tyliai uždarau duris
sudie

namai
kuriuose niekados negyvensiu

1985

+ + +

sunkiais akmeniniais laiptais
užkopiam į kalną – jį saugo
medinė šventa Agota
rūpestingu veidu

miestelis
kaip išmiręs

dulkėtas siauras kelias
tiltukas per upelį, trobos
kylančios į kalną

šventoriuj
daržas, kalkių kibiras, krūva lentų
kopėčios ir kubilas
kaupinas lietaus vandens

takas
nusiveda tolyn

tarp mūrų
Liškiavos vienuolyno sodelis
žąlia žąlia – nenupjauta
žolė, išsikeroję
kiečiai, dilgėlės, varnalėšos, vešlūs
krūmai, ošiantys medžiai

vidury
sausa obelis – išdžiūvęs šiurkštus kamienas
plikos šakos – ramiam
sienos fone

ir tamsi figūra sunertom ant krūtinės rankom
nunarinta galva

1985

+ + +

sodyba prie ežero, sena padžiūvus moteriškė
apveda aplinkui, nedidelis namas
negyvenamas

alyvos, alyvų krūmai, sužėlę, priaugę, užstoja
langus, ir juodas
kluono skeletas, baigiantis griūt, suvažiavę
kūrena laužą, ji sako, per naktį, dainuoja ir šoka, taip
ir tas namas, sugrius vieną dieną (ir iš tikrųjų – laužavietė)
bijūnus kažkas išsikasė

sodas
didžiulis senas sodas (tėvas
jį sodino, kada jau miręs), apleistas
senas sodas, žolė
pilna obuolių (niekas jų nerenka, pasirinkit, ponia), prinokusių
baltų alyvinių, prie žemės
prilenktos šakos (papurtyk mane, paprašė), sunki
saldi našta (kiek galima
būtų uždirbti, ji sako, tik reikia įdėti
darbo, viskas supūva, eina
perniek), ir aš kraunu
į sterblę obuolius

koks gražus
šitas sodas, ši virpanti šviesa
po lapais (bet tai smukimas
degradacija, stiprus vystančių
žolynų kvapas vazoj, nesveikas, džiovininkiškas
raudonis skruostuose, krintančių
lapų kvapas)

taip, sako ji, ir motina
numirė, liko du sūnūs, vienas
durnas
irgi numirė
kitas
mieste, statybose, prasigėrė

1985

+ + +

miestely
kur gimei
po kiekvienu langu
žydi lelijos

kvepia kažkas, tik nematau kas
taip stipriai, taip saldžiai
kaip užmarštis
vasara

mudu išvaikštom visas gatveles
apeinam šventorių
ir aikštę

ragaujam raudoną vyną ir matom
pro langą
tavo gimtuosius namus

užkaltus, užrakintus, negyvenamus
negali man jų aprodyt

įvesti
į vėsią priemenę, į kambarius, pilnus saulės
kur tebeskamba
pianinas, išvežtas ir sudaužytas

kur esi dar vaikas

mylėčiau tuos namus

apvaikštom kapines
pristatai mane
mylimiems savo mirusiems

visam senų laikų miesteliui

sužieduotinę

dedu ant kiekvieno kapo
po rožę
arba geltoną
leliją

ir jie apkabina mane
priima
kaip savą

1986

+ + +

seniai to namo ieškau
sielos akimis bandau įžvelgti
rūkuos
ne tas ir ne tas

viržynai, viržynai, tušti
beribiai plotai, kaulus
perkošia vėjas
menkus miškelius

turėtų būti sumūrytas
iš pilkų akmenų, turėtų būti uždengtas
pilkom čerpėm – skurdus
ir šaltas, net vanduo šuliniuos
čia nesveikas

iš trijų pusių jį supa
varganos kapinės, pro langą
matai, kaip sumirga tamsoj
žiburėlis, ant motinos kapo

ugnis židiny
po ilgų pasivaikščiojimų

bandai sušildyt
sugrubusius pirštus
alsavimu

namas, kur gyveno
trys seserys Brontės
Šarlota, Emilija, Ana
ir jų tėvas pastorius
klebonija mažam miestely

keliai prasti, netaisomi
temsta, klausaisi
kaip dirba motoras
lyg būtų jau čia, bet ne čia
ne, turbūt niekados nepavyks
iki ten nuvažiuoti

1986

+ + +

nusivedi ir parodai
kalnelį

vidury laukų

tai vokiečių kapinės
taip vadina žmonės

nugriauta tvora, čia pat
rišami gyvuliai, viskas žaliuoja, žydi
svaigina oras

antkapiai žolėj, jų visai nedaug
vis mažėja, sakai
kažkokios duobės

vieni išvirsta
nugriūva
kiti sulenda į žemę
išnyksta
išgaruoja
kaip rūkas nuo pievų

kukuoja gegutė

seniai jau niekas jūsų nebeverkia
pirmojo karo
kareiviai

neįskaitomos
nykstančios pavardės
vos įžiūrimos, niekam nežinomos
pirštais
apčiuopiu įrašus

R. SCHRÖDER
G. VOIGT
A. URBAN
F. KÄTTENHURN
5 UNBEK. RUSSEN
V. KORPE
A. GICHNERT
10 UNBEK. RUSSEN
I. KUCHAR
A. ZYPINSKI

– ar tu irgi matai
ką matau aš?

– matau

po juodu pakrypusiu kryžium
klūpo kažkas
lyg ir angelas
saulėlydžio sparnais

graudžiai kukuoja gegutė

1986

+ + +

jau po vidurnakčio, plentas tuščias, lekia
tolyn mašina, mėnuo
lėtai pakyla, didžiulis rausvas, snaudžia
nuvargę bendrakeleiviai, kalbasi kas, pusbalsiu

kvepia pavasariu

važiuoti naktį, užmiršus
ko ir kur
kai viskas
prieš akis dar

perbėga kelią mėnuo

lygumos, tamsūs miškai, lėtos
mieguistos upės, amžinai
taip norėtum važiuoti

vėl
perbėga kelią, mėnuo, dar kartą pakimba
virš galvos tau, iš dešinės
lig pusės, visas lyg kruvinas

1986

+ + +

liepų alėja, tokia pažįstama, nors niekad
nesu čia buvus, ir namas, raudonas mūras iškart
pajutau: tai namas
iš mano sapnų

betgi tai neįmanoma

prieinu arčiau, drebančiom kojom: krūva žvyro, kastuvas,
sietas
žvyrui sijoti, kalkių duobė, kelios dėžės, neštuvai, užlipu
laiptais
tuščia

dar drėgnas tinkas
mėtosi įrankiai, apverstas kibiras, atdaras langas
mūrininko kelnė, plaktukas ir replės, aptaškytos kopėčios,
taburetė, kepurė iš laikraščio
pàlikta popieriai, ant plačių palangių: kažkokie planai,
brėžiniai, užrašai
keletas puslapių
ant grindų, vėjo nùnešta, sakytum
darbininkai staiga
būtų viską palikę, išbėgę
nežinia kur

lipu į viršų, pereinu
visus kambarius: tuščia

atpažįstu
kiekvieną kertę
matau pro langus
senus ąžuolus, prūdą, žalią pievą, žinau: yra ten
milžiniška drevė, galėčiau joj tilpti, jei reiktų slėptis, toliau
turėtų būti sūpuoklės

o laimingiausios dienos
ramiausi vakarai
užmigti
mano kūdikiui, kurkiant prūde varlėms

nubėgi
paskui peteliškę
delno didumo, juodai baltą, nubertą
sidabrinėm dulkėm
ištiesus rankas, krykšdama, juokdamasi

kaip viskas prarasta

1986

✣ ✣ ✣

gegužinė iškyla už miesto, sekmadienis, ką tik
sužaliavę medžiai, saldus
saldus oras

nykstančiais
laukų keliukais, takeliais, mielos
širdžiai apylinkės

kur upelis, išsivingiavęs
apsikabinęs piliakalnį, pievos
kitas kalnas, apaugęs pušim, karžygiai kur palaidoti
pilkapiai

šiltas vėjas
atsargiai liečia veidą, pirštų galais
suskilusias lūpas, pečius, išdraiko
plaukus, išpučia rūbą, tuoj pakilsi ir skrisi
tarsi per sapną, lengvutė, kaip plunksna

(stiprus
vėjas pasisuko nuo Austrijos-Vengrijos, stiprus mirties vėjas
atkakliai pučia
nuo neegzistuojančios imperijos, savižudžių vėjas, saldus
ir svaiginantis)

pievutė užuovėjoj, saulė
nurausvino skruostus, nedidelis mūsų būrelis
suvirto į žolę

sniego baltumo staltiesė (iš pintinės iškrauta
kumpis, kietai virti kiaušiniai, sūris, keptas viščiukas, arbata
iš termosų)
piknikas
ant pilkapių

(valgėme juodą
įsimylėjusių duoną, rupią ir kvepiančią
gėrėm raudoną vyną, vien tik vienuoliai
drįso išeit į gatves – surinkt
ir palaidoti mirusių, nykios
giesmės, ant akių užsmaukti koptūrai, fakelai
klaidžiojantys tamsoj

įpili vyno
žiūrėdamas į akis man, paduodi
laibą Venecijos stiklo taurę

sudie)

1986

+ + +

taip, čia jo vieta: apleistam
neprižiūrimam parke, visų užmirštoj provincijoj, tolimam
krašte

bundant
po sunkaus žiemos miego

kažkada
keliaudamas buvo sustojęs, nakvynei, iš lūpų į lūpas
ėjo prisiminimas, tarsi brangiausia relikvija

čia jo vieta: kur stebuklingas akmuo su įspausta pėda
mergelei po kojų, kur Vytauto stovykla paslėpta tarp
galingų medžių
ir jisai, poetas, senos
Rimvydų giminės: buvai
kaip sveikata...

– tai tokio litvomano dvaras, nieko nelikę, tik parkas
jis ir pastatė tas statulas, eikim jau

čia, jo vieta

1986

+ + +

senas parkas, nubertas neužmirštuolėm
fazanai, rėkauja povas
šulinys už fligelio, pasiūlęs
šalto kaip ledas vandens

tamsiais išdaužytais langais oranžerija, išlenktas
tiltas per prūdus, ir du
ištikimi sargybiniai, dvi gulbės
saugančios tvenkinio dugne
paslėptą lobį

(parodyk
žiedą, paveldėtą, ištark
sutartą žodį)

kiek
prarasta, pagalvojau, rinkdama gėles ir vaizdus
per savo aklumą, per skurdą ir prietarus

ar kas kada nors
ištrauks iš dumblo
baltą marmurinę
žydinčios Floros statulą

pastatys
toj vietoj, kur ir turėtų
stovėti, kur nurodys
sodininkas Gotlybas, liuteronas, palaidotas
už kapinių tvoros

terasoj žingsniai, šmėsteli kas akyse
baltas, ir vėlei
tuščia, vakaras vėsta, nieko
nėr, su žiedu, su slaptažodžiu, neužmirštuolės, jos vienos
apverkia mus

1986

+ + +

Ir vėl svyruodamas vienakis švyturys
link marių traukia, kol už skverno
neūžaugų pušų kreivi ir kibūs
jį pirštai pastveria. Paklydę!

Mus piktas vėjas genasi, šalčiu nutvilkęs,
plaukais pečius nuplakęs. Ar jauti –
po kojom sujuda žvėris, papurto galvą
ir godžiai laka vandenį! Tave už rankos
tas vyras veda, seserį, – eime ir nebijok.

Girdi – arkliai sužvengė! Ir keleivių
silpni šūksmai – pagalbos!
– Šičia
nieko nėr. Neverk. Surasim kelią.
Pasižiūrėk – tenai jau Nida.

1973

✢ ✢ ✢

žinau tokią vietą, kur pėda
perbraukus smėlį
smėlis gailiai dejuoja
lyg verktų

kartais
pasirodo ten moteris, juodu apdaru, tuščiom
išverktom akim

vėjas neša ją smėliais, lyg neštų
debesies šešėlį

ten buvo mirties stovykla, per Didįjį karą

1986

Skubėdama pas vienišą
neslėpki veido, nesigąsčiok
tamsaus šešėlio kertėje. Saugu
nuo rožės rankoj – ją neši
pabūgusiam užmigti amžinai.

Tau skirtas ilgas
budėjimas, paguodos žodis vėlų metą.
Įžiebsi žiburį, pridėsi delną
prie kaktos: aš čia, miegok,
tave pažadins rytą dūgzdama
auksinė bitė.

1974

UŽDRAUSTAS ĮEITI KAMBARYS

+ + +

rausvi, pilki, beveik juodi
tamsiai violetiniai, lelijiniai, margi
su persipynusiom gyslom, su smulkiais
ir stambiais grūdais, kanapėti ir lygūs

su ženklais, sunkiai įžiūrimais

vieni nušlifuoti, kiti neužbaigti dar

akmenys
po kojom, geriausio
juvelyro darbas

1987

+ + +

tavo valandos, beveik kad jau pamirštos
tolimoj pakrantėj
kasdien vis labiau rudenėjančioj

slankiojant, šiaip sau, be tikslo, be reikalo

sustojant ir pakeliant kokį
akmenuką, ryškų ir šlapią
ar kriauklę

tarsi nė nesiklausant
vis tų pačių balsų, vis tų pačių: jūros, vėjo, paukščių

kai taip žioplinėji, koks džiaugsmas
apima, kokia stebuklinga vienatvė
netikėtas turtas, tik tau atitekęs

smėlis, prilipęs prie padų

tikrovė
staiga atsivėrus

1989–1994

+ + +

pustuštis troleibusas cypdamas kyla į kalną
upė po dešinei, švytinti
medžiai, rūmai ir bokštai
iš Vilčinskio albumo – duok man tą pusvalandį
duok man – ramaus ir tykaus gyvenimo
tiek tik

o šičia
kitas jau miestas, kasdienis
šiukšlės ir purvas, skubanti moteris
nusvarinęs ranką krepšys, gal nesveikas
knerkiantis vaikas, nelinksmos
mintys galvoj

bet iš kurgi
ši siena, betoninė, įkišta tarp namų
ir spygliuotos viėlos

ir medinis bokštelis, žaliai nudažytas
ir sargybinis
ir barakai tenai, tolumoj

sankryža, troleibusas pasisuka
ir sustoja, laikraštį nešasi vėjas, kelios
jaunutės mergaitės, gal kiek per garsiai
besijuokiančios, sunkiai lipa į vidų senutė, perbėga
kelią katė, betgi viskas
kaip vakar, kaip užvakar, ko man bijotis

1989–1991

+ + +

lėta mieguista
upė už lango, balzgani ledo luitai
tamsiam vandeny

bus pasnigę per naktį

kareiviai, visas būrys, krantine
bėga, sunkiai, su ginklais
šūkčiodami
gerkliniais balsais

svetimi

kareiviai
pribudino, kariška muzika, ženklas štai, plytos štai ženklas
uždaryta gatvė, sekmadienis

1988

+ + +

kasdien ieškodavau akim to lango
apipinto vijokliais, tarsi gyvais
vėjy, pirmam (ar antram) aukšte
kai stabtelėdavo susnūdęs troleibusas

lango su pelargonijom

šitiek metų

neatrenku net, katras
buvo tai langas

nebėr jau
tų kekių, raudonų, rausvų ir baltų
saulės atokaitoj

išeinu į balkoną palieti gėlių
pabaidytas
purpteli iš vijoklių tankmės
senas įnamis – smulkus paukštelis

kartais galvoju sau, kas ji
kur ji dabar

tegul ilsisi

1990

+ + +

sėdėjo prie pat gatvės
ant aplūžusio suolo apsilaupiusiais dažais

pro šalį ėjo žmonės, zujo vaikai
verkė kūdikis vežimėly prie krautuvės

tokia nedidele mėlyna berete, kokias nešioja traktorininkai
storu lietpalčiu dar nuo neatmenamų laikų, guminiais
batais aukštais aulais

sėdėjo ir valgė ledus su vafliais
dar dvi porcijos pasidėtos šalia

senas, apšepusiais skruostais
vienas pats sau
autobusams sustojant prie krautuvės
sėdėjo ir valgė ramiai ledus

buvo karšta gegužės pabaiga

magiškas
ratas aplink jį, besiplečiantis
tylos ir vienatvės ratas

1988

rūką vėjas neša nuo jūros, ritina
tumulais, debesų draiskanom

pamirštais sapnais vos nubudus

ūkia

ūkia ir ūkia, taip vienodai, taip
nuobodžiai, kad beveik
ir negirdėt nieko

drėgnos šermukšnių kekės, saują
karstelėjusių uogų susipylei į burną
žiūrėk tik:

vienakis
senukas burtininkas, murma ką
prie ugnies besišildydamas, už nugaros
krankteli varna, be garso
prabėga pro šalį šuo

sudie sudie, gal visiems jau
laikams su tavim atsisveikinu, nors vardas tavo
senoviškas
įrašytas visuos žemėlapiuos

1987–1994

+ + +

poeto kapas, senose kaimo kapinėse, turėtų būti
apleistas
užžėlęs brūzgynais, užmirštas, nes kaipgi kitaip, poeto
kapas

o čia (ar galiu patikėti savo akim) baltas smėlis
ką tik sulygintas grėbliu, glėbys
smulkiažiedžių baltų chrizantemų, žvakės

mirusiųjų
šventei

kvapas
šalnos pakąstų lapų

kaip norėčiau
pamatyti tą, kuri prižiūri
poeto kapą: JAN CZECZOT

sena tikriausiai moteriškė
audėja, mažai jau beprimato, greit uždūsta
dar tikinti į Dievą
gerai žino, kad ir jis jos
neužmiršo

+ + +

čia, kur amžinas pašalas
įkalinęs kaulus

auksinę
amalo šakelę
atsineši rankoj

tai tu
turėjai mane išlaisvint

tarsi kas belstųsi
nedrąsiai
tarp pirštų kalas
švelni pirmutinė žolė

lyg ašaros birtų, saldžios, šiltas
prapliupo lietus

1987

+ + +

slankiojau panemuniais
po žiemos, be galo prailgusios
apspangus nuo saulės, kaip musė
išlindus iš pašalio

skyniau dilgėles, kol dar nežydi
perštinčiom rankom – pavasariniam
viralui, grąžinančiam
sveikatą

koks gaivus, koks malonus dilgėlių
kvapas, valantis galvą
gegutė, nematoma, pirmąsyk
sakytum, pamišus
kukuoja gegutė

ir jis
apšiurusiais sparnais, kasdieniškais
smarkiai išblukusiais rūbais
mano angelas sargas, mano ištikimas
sėdi prie upės ir žiūri

teka lėtai vanduo
rudas
purvinas
užnuodytas

upių tėve, Nemune

1988

+ + +

atsargiai papučiu, ir dugnas
susidrumsčia, ir aprasoja
skaidrus paviršius, stebuklingas
sielos veidrodi

tamsiausiuos tavo užkaboriuos
yra tas kambarys, jaučiu
man uždraustas įeiti, beveik kad užmirštas
ar užrakintas? turbūt kad ne

ko aš taip ieškau, ko blaškausi
tavo sapnų labirintuos
tačiau niekaip neužeinu
nei ramios slėptuvės, nei tikrų namų, nei uždrausto
įeiti kambario

delnai staiga sudrėksta, negi būtų čia?
ko taip bijausi – peržengt slenkstį
praskleisti
užuolaidą, aksominę, auksiniais raštais

išsiūtą, kur tebesikartoja
ta pati scena, vis ta pati, vis ta pati
baisiausia, nesuprantama, jau užmiršta, iš tolimos
vaikystės, ne

negaliu

nenoriu

kambarys, man uždraustas įeiti, iš rankų išplėšta skrynutė
ar kada žinosiu
kas ten slepiama, kokie lobiai, kokios paslaptys
kokia bedugnė

tamsusis mano sielos veidrodi

1992

✢ ✢ ✢

žydintis
darželis, Vienoj, nejau iš tikrųjų toks
galėtų būt buvęs
rami popietė, vasaros pabaiga

kelios rausvos piliarožės, smulkūs žolynai, auksinių
saulėgrąžų grupelė
kairėj atsisėdus jaunutė
moteriškė, tamsaus gymio, baltu kyku
virš galvos vešlių apynių
žalios bangos

ant kelių atversta knyga
didelė, stora, su metaliniais apkaustais, bet ką ji skaito, niekad
nesužinosim

tylios rankos
baigia megzti baltą
vilnonę kojinę

prieš keletą mėnesių ištekėjo

dar viena diena
kaip perpjauta per pusę
kvepianti geltona sultinga kriaušė
su tamsiai rudom sėkliukėm

sėdi mažyčiam daržely, Vienoj, priešais
savo namus
melsvu kasdieniniu rūbu, palenkus
galvą

1987

+ + +

žiūriu į tave, kai miegi
pintoj iš vytelių lovelėj, kur tiek jau
buvo vaikų išauginta

tai mano geriausios draugės
mažutė duktė

tavo alsavimas, šiltos
bangos, kvepiančios ramunėlėm ir pienu
užlieja visus namus

persiduoda
man tavo sapnas
toks ramus, toks tylus

ar tik ne angelas
palenkęs galvą
prie tavęs – auksiniais perregimais
sparnais, sakytum, laumžirgis

augi miegodama
per greitai, per greitai!

apie nieką
negalvoju, paprasčių paprasčiausiai žiūriu
į miegantį kūdikį

gal tik vaikas
galėtų sutaikinti
su pasauliu

1988–1989

+ + +

turiu ten nueit, būtinai
ryt iš ryto, turiu ten nueit

nejusdama
kojų ji lekia, lyg šauktų kas
iš toli, kaip skiedrą
neša galinga srovė, šitiek
jau metų, turiu
turiu ten nueit

sunkios
durys prasiveria, statūs laiptai, aukštyn

mano sapnas, mezgu
kojinaitę, juokingai mažą, lempos
neryškioj šviesoj
tolimuos namuos

suklumpa
priešais paveikslą, šitaip bėgus sunku
atgauti kvapą, du mirtų
krūmai žaliuoja vazonuos, keli besimeldžiantys, tamsus
Tavo veidas

prašau Tavęs, nedrįstu
Tavęs to prašyti, tai šitiek
daug, atsiduodu
tavo globai, visas
mano gyvenimas, tegul bus
tavo rankose

išeina, lėtai
lipa laiptais žemyn, staiga
prisimena: betgi mano krikšto
vardas yra Marija, neužfiksuotas jokiuos dokumentuos, nuslėptas
mano vardas, tikrasis

pabyra
ašaros, nešdamos palengvėjimą

pamažu
tolsta, šviesus
kiekvienas varganas
grindinio akmuo, giedras dangus, naktį
vėl pašals, kasdienybė
apglėbia ją, daugiakalbis ramus gaudesys

1988

+ + +

įbėgi
juokdamasi, tokia mažutė

vieną vasaros dieną, prieš keletą metų
į mano gyvenimą

ir tebestovi ten

sulaikius kvapą, išpūtus akis
žiūrį, kaip ištraukiu
lėlę: pirmiausia galva, rankos dvi
liemuo ir kojos, ji sako tau labas

tau
ją pasiuvau

prie krūtinės prispaudi
tylėdama, be galo ryškiai
saulės nušviestam rate

stebuklingas kūdiki, niekad
nebūsi mano

1991

+ + +

smulkutė mergytė, pažvelgus
tiesiai į širdį

melsvom laukinės
cikorijos akim

galėtų būt mano duktė

tavo vaikystė
ir mano
susipintų lyg skaisgijos juostoj

tas pačias
skaitytume pasakas

kartu
būtume rinkę
visokias žoles, pievose, paupiuos, paežeriuos

džiovinę ant aukšto, suslėgtas tarp senų laikraščių
ieškoję jų vardų, knygose
be pradžios ir be pabaigos

esi pilna paslapčių

tavo buvimas stulbina, laukine
cikorija, išaugus dykvietėj
tarp gelžgalių ir apdaužytų
betono luitų

1987

+ + +

kad galėtum ištart kada nors
ramiai ir su šypsena

mano
namai

+ + +

tuščia sterblė: nė vieno obuolio

o vasara, saldžiārūgšte
ir vėl
žvaigždė nukrito

kodėl gi niekas neįrašė ten
dar vieno vardo – kūdikiui
ateit galėjusiam

kodėl dangus
tau dovanos tos nedavė

+ + +

ant permatomo storo ledo atsigulus
žiūrì taip ilgai
susikaupus, į patį
dugną, net svaigsta galva

ką regėjai ten, kokį pasaulį

kad galėčiau
po šitiek metų
vėl įžengt į tą pačią
dieną

skaidrią ir skambančią

išskaityti tavo mintis

1992

+ + +

namų apyvokos daiktai, patvarūs
nuzulinti daugybės rankų
rakandai
patikimi, tvirti

kada jau virtę pelenais

kasdieniai
net nepastebimi darbai

ir skudurinė lėlė, numylėta, nublukus
užkimus nuo lojimo Bitė
kaliausė, įkelta į vyšnią sodo
pačiam gale, ir šaltas mutinys padėtas
pavakariams ant stalo

netyčia
tarp durų suspaustas žąsiukas
giedodami
palaidot jį nešėm po gluosniu
už tvartų, dar tavo proprosenelio, nudrėbtų iš molio

viskas ten
turėjo sielą

kad nors gurkšnį
tų laikų esencijos
tokios stiprios, tokios saldžios

to visaapimančio jausmo

kad galva apsvaigtų

kad nesibaigtų niekad
vasaros diena

1992

+ + +

krūva skalbinių, atsineštų nuo aukšto
su šalčio kvapu, patamsiuos

kaip suragėję – vietom tokie kieti
kol atsileidžia ledas

mano motina (buvo jaunesnė tada
nei kad aš dabar) ruošiasi lyginti

vakaras, pamokos paruoštos, šlapios
džiūsta ant koklių pirštinės

greit jau Kalėdos

ką ji galvojo tada, lankstydama skalbinius

kaip man suprasti ją

tokios ilgos
būdavo žiemos

1990

+ + +

įsineši vidun kartu su malkų
glėbiu
ir šalto oro kvapą
ir sniego skonį

kaip šilta (atėjęs kas sako:
čia Dievas gyvena!)

visas kambarys užlietas saulės
tokios tirštos, tokios auksinės
gėlės
lyg būtų akyse paaugusios

muša laikrodis

nutrūksta siūlas, ir močiutė prašo
įverti adatą į senutėlį „Zingerį“
mat lopo patalynę

už langų girdėti zylės

ir tau nerūpi
nei pamokos neparuoštos
nei sudrėkę pirštinės

vėl išleki į lauką

tu nežinai dar
kad šita popietė turėjo
amžinybės skonį

1992

+ + +

atrodytų, kad nieko
negirdi, taip esi įsitraukus
į savo lėlių gyvenimą, į tikrą
vaidinimą

arba įsikniaubus į pasakų knygą

ir iš tikrųjų
nieko negirdi

bet žodžiai, atskiri žodžiai
gal net beprasmiai ar tau nežinomi

žodžiai kaip botago kirčiai

pokalbių nuotrupos, neįprasta
intonacija, šiek tiek pakeltas tonas
ar nusisukus delnu nubraukta
ašara

nusėda, sunkūs kaip švinas
sielos dugne

nesupranti, kas tai, negali pasiklausti

tikriausiai tai nuodas
tos drumzlės skaidriam vandeny

atrodytų, kad viskas pamiršta
bet ne! graužia
kaip lėta
nežinoma ir nepagydoma liga

1992

+ + +

veidą
jau būsi pamiršus (nežinai net
ar gyvas, ar sveikas), telikę
kelios nuotraukos: jaunas
vyriškis, iš geros šeimos

tiek mažai
prisiminimų
saujelė šukių, kurias berinkdama kiekvienąsyk
susižeidi, bet vis dar trokšti
sulipdyt, nors nieko neišeina

tave jisai fotografuoja
šviesiuos plaukuos kokarda, aksominė
suknelė ir didžiulė
lėlė – laikai abiem rankutėm
prispaudus stipriai prie savęs

tave ant rankų laiko
ten trise
susėdę pievoje
ir jis, ir motina, ir tu

nejau iš tikro
būtų buvęs
tas pasaulis, patikimas, savas, tavo tik? sunku
tuo patikėti

visai mažiukė, išleki už vartų
vos tik kas suburzgia ant kelio, pažiūrėt
gal tai jisai
sugrįžta

ir niekados neištartas kodėl
kaip gumulas
gerklėj įstrigęs, stovi
kartus ir karštas

1991

+ + +

nesugrįžai
su vėjo ir erdvių kvapais, su kelio
staigiais ir netikėtais posūkiais, su greičio svaiguliu

net per sapną
neparėjai

neįžengei į šiltą kasdienybės ratą
po lempa, virš didžiulio tvirto stalo kabančia
kur pilstomas garuoja tirštas viralas
ir ima miegas

jau niekas niekad nebebuvo taip, kaip kitados

neištraukei iš kišenės saujos
sulipusių saldainių, nepasupai ant kojos, nepaglostei
jauniausio vaiko (nenorėjai
net paklaust, kokį jam davė vardą), nepakėlei
krykščiančio aukštyn, nepamatei
kiek jau paaugęs, koks jau didelis

sugriovei visą
pasaulio tvarką

tuščia ir šalta, bijausi tamsos
kalenu dantimis, ant galvos užsitraukus antklodę
prieglaudoj, tarp visai svetimų

tavo veidas pasiliko jaunas
visiems laikams
tamsiom akim, jausmingom lūpom
po devyniais užraktais slapstomas
nepažįstamas
blunkančiais bruožais

buvai
bet nebuvo tavęs

1992

+ + +

juoda pilotė, glaudžiai
aptempus galvą, jau smarkokai
apsitrynus oda per siūles, bus dar nuo karo
užsilikus

didžiuliai motociklininko akiniai
odinės juodos pirštinės

kaip vėjas
lekia plentu, stipraus žibinto
vis iš tamsos išplėšiamu

motoro gausmas
džiaugsmingai plakanti širdis
ramybė

tarsi būt išaugę
sparnai

kaip juodas angelas
per tavo gyvenimo tamsą tebeskrenda
ant motociklo

tavo tėvas

1994

+ + +

durys, visai tokios pat
kaip tavo senelių namuos
solidaus darbo, sunkios, tviskančia
varine rankena

tačiau tai ne tavo senelių namai
tai tik sapnas, sakau sau, tik sapnas

knyga
ant staliuko, juoda oda įrišta, nė vieno
rašmens nepažįstu
bijausi

ar ne tu tenai stovi
gūžpetele
tamsiam kampe, susigūžus, juoda
skarele užrištom akim?

bet ko čia ieškotum?
ko būtum mane atsivijus
iš šitaip toli
iš dienų, seniai, jau seniai užmirštų

tai tik sapnas

pamėlusiais
nagais įsikirtus į savo
gyvenimą, skurdų ir smulkų

tamsus
ruoželis sielos veidrody
žaizda, vis atsinaujinanti

1993

+ + +

kažkas many
gerai žino kelią

veda mane, girdžiu
fleitos balsą, nieko
nesibijau, esu kaip vaikas

štai – durys į uždraustą kambarį
pravertos
dar vienas žingsnis, dar

kaip tuščia

galvojau, rasiu lobyną, drėgną ir tamsų, pilną
prikrautą aukso ir brangakmenių, ranka išrašytų knygų
muskuso, smilkalų, kvapniųjų aliejų ir ambros
aksomo, šilkų, brokato, Kašmyro vilnos
pipirų, cinamono, gvazdikėlių, tikrojo
šafrano, muskato riešuto, ak, ir daugybės
stovylų, nepažįstamų, dieviškų

pats labirinto centras, šitiek sapnuotas

nuo menės raštuotų grindų
veidrodžio šukę pakeliu

kaip šviesu

+ + +

džiaugsmas, be jokios priežasties

tik sūrūs ir drėgni
pulsuoja vėjai gyslose
ir kvepia laužo dūmais

tiktai žolė
visas praplėšia užtvaras

tiktai prasikala
velykinis kiaušinis

1992

+ + +

čia tu, čia tu, pirma snaudalė
per džiūstantį dirvoną atstriksėjus
padykęs vaikas!

auksinė
galvelė tavo, spindinti
kantrus šalpusni

pabusk, pabusk

ir stiklo karstas dūžta
eina pašalas
ir varganas
atšyla kūnas po pavasario dangum

+ + +

kai tik pradeda pūsti stiprūs
vėjai, drėgni ir šilti
kai žemė
garuoja ir ima kvepėti

galvoju apie sėklas
sunkias, išbrinkusias
apie daigus, vos vos beprasikalančius
tokius saldžius

lysvę močiutė paskirdavo, kas pavasarį
sodinau, ką norėjau, žiūrėjau, kaip auga

kartą parodė man, nors tik mažas vaikas
kur mūsų žemė
kur buvo ežios

mūsų laukai ir pievos

renku dabar knygas apie darbus
sode ir darže, apie gėlių auginimą
apie sodų meną Japonijoj
ir viduramžių vienuolynuos

prieš miegą skaitinėju „Poną Tadą“

bet žemės
neturiu nė kiek

1989

+ + +

kai atsisuko pietys
šiltas, stiprus, tačiau toks švelnus
kad nejučiom išspaudžia ašaras

kai tirštas geltonas lipnus
žiedadulkių debesis
pakyla nuo lazdynų krūmo

kai tavo siela
lyg išbrinkęs pumpuras
į saulę palinksta, su neapsakomu ilgesiu

taip skauda, šis pavasaris! ak
bučiavaisi su vėju – žymės
liko ant lūpų

1992

+ + +

vasara, uždaryta apytamsiam podėly
užrakinta, devyniais užraktais
užrašyta, ant popieriaus langučiais
skubia rašysena, sakytum, vištos koja

nuo pirmo
lig paskutinio puslapio, degančiais skruostais
skaičiau tavo knygą, mokiausi
lotyniškų pavadinimų

kas auga
žydi ir duoda vaisių, taip džiugina širdį
norėčiau
kartu su tavim suspėti

visur, bet negaliu, per greitai
tu bėgi, ir dar juokiesi
pražiopsojau vingiorykštę – ji nužydėjo
nerandu sedulos, nei juodauogio šeivamedžio

tu miegi jau, tamsiam mano podėly
suslėpta stiklainiuose ir buteliuose ant lentynų
sudžiovinta, šiugždi medžiaginiuos maišeliuos
peteliškė! ir kaip ji čia atsirado?

lyg prašmatni metalinė sagtis
kuria susegu tavo burtažodžių knygą
storą, kvepiančią oda, smilkalais ir senove
ranka išpaišytom pirmosiom raidėm

1991

+ + +

prie lango apšarmojusio sėdėsi
rūpestingai daigstydama nėrinius prie užvalkalų
balto šilko gijom siuvinėdama
fantastiškas gėles

seniai seniai, jau spėjau ir pamiršt
kada, žąsis girdėjau mus paliekant

kaip tykiai sninga, vėl bus
baltieji mėnesiai atėję

tik adata, įdūrusi į pirštą
staiga primins kažką: o pumpurai
o besiskleidžiantys žiedai ant drobės

ką susapnuosi, sunkią galvą
padėjusi ant mano pagalvėlės

laukus apklojo minkštos duknos

kas miega lengvučiuos pataluos

kritęs kaip akmuo

1991

nė vienos
žvaigždelės
vakaras
ramus, be vėjo

sutraukęs purvą gruodas, šąla
chrizantemų garbanotos galvos

tik iš tolo šviečia
mylimas kalnelis

tarsi visos žvaigždės būtų žemėn nusileidę

prie užmiršto poeto kapo

bet ne mano vienos čia būta: kelios
pusiau nudegę žvakės ir gudobelės
šakelė su raudonom uogom

tarytum klausimas
be garso, nekrustelėjus lūpoms
„Ko gi tau reiktų, dūšele?..“

ir atsakymas
lyg šaltas vėjo šuoras
pervėręs kiaurai
man širdį

ir juodą
tavo peleriną
iš devynioliktojo amžiaus

1991

+ + +

sušalę, suvargę, pasiklydę
atskriskit čionai, atskriskit
į žvakių šviesą tamsoj
pasišildykit

tikriausiai alkanos
paragaukit
raudonų erškėtuogių, pasistiprinkit
uogų jau paskutinių

pasidžiaukit
kukliais žolynėliais
žaliom rūtom ir mirtom
šį vakarą, tokį žvarbų

mielos dūšelės, užmirštos ir apleistos

pasišildykit
širdžių šilumoj, žmonių
panašiai kaip ir jūs
varganų, nelaimingų

+ + +

tankiai ir kruopščiai, dygsnį po dygsnio
kloju ant drobės
per visą žiemą
teks siuvinėti šią staltiesę

tai tu tik vienas sugebi
per naktį
palikti ant langų švytinčius
stebuklingus žiedus ir šakas

kurių negalėjau atsižiūrėti
dar vaikas
kai leisdavosi saulė
ir uždrausta būdavo išbėgt į kiemą: smarkiai šąla

esu tik skurdi darbininkė
besitikinti saujelės grašių
už savo triūsą
bet kaip mane džiugina

mintis, netikėtai atėjus į galvą:
lygiai taip, kaip moteriškė, įsigijusi mano rankų darbą
jos duktė, jos anūkė, jos proanūkė
paties šitą staltiesę

su sniego baltumo gėlėm ir šakelėm
ant šventinio stalo
o dar gražesni, nei mano
žėrės ant langų

tavo žiedai, tavo paparčiai ir palmės

1992

+ + +

tokie saldūs kvapai, ir širšių
jau priskrista
supykus veji mazgote

ar žinai, kaip tau tinka
šita marga prikyštė?

susirauki, slepi rankas
šiurkščias, įdiržusias, nudirbtas
paskui nusijuoki
kaip vaikas

visados surasi
talpiose kišenėse ką nors saldaus
ir dėl manęs

žinau, kad visad gausiu išsiverkti
įsikniaubusi, ant tavo kelių

sukabini ant sienos
kauptuką, grėblį, šakę, pintines – šitaip
rikiavosi darbai, niekad nesibaigiantys

tavo veidas – nuvargęs, bet šviečia
kai paduodi puodą
vaikams
išgramdyti ir išlaižyti

saldžioji vasara, tu niekad
mūsų neapleisk

nors visa tai (jauti, ne už kalnų jau
kaulėta viešnia, per gruodą tankiai trepsi, su lazda
ir dviem tuščiom terbom), visa tai tėra
tik atsargų ruošimas žiemai

1993

Lėlių siuvėja

neryškus profilis
lange, ant gelsvos užuolaidos, nušviestas lempos
tarpais sujuda, pasisuka
vėl palinksta

nebylus šešėlis, niekam nepažįstamas
tu lig vidurnakčio sėdi, siūdama lėles
žiūrėk, tavo draugas, artimiausias bičiulis – mėnuo
pakyla

skiautė prie skiautės, atraiža prie atraižos
diena po dienos

kiekviena lėlė vis kitokia, vis kita veido išraiška
lyg būtų gyvos
šukuosena, rūbai, viskas o viskas
atitinka žmogaus padėtį, luomą

tik ar bus kam reikalingos
ar kas įduos
į ištiestas rankas, ar suplaks
smarkiau širdis, iš džiaugsmo

pasodini prie veidrodžio Pjero –
liūdną, blyškų, blizgančiu atlasiniu
rūbu, prie lango prieini, pasišnekėt su mėnuliu
jam pasiskųst ir pasiguost:

– kiekviena iš jų
nusineša ir mano
sielos dalį

1993

+ + +

štai – artėja diena
kai privalu bus
pasukti laikrodžio rodyklę
pirmyn ar atgal

niekados nežinau į katrą pusę
visi aiškinimai tik dar labiau viską sumaišo
nenoriu suprast nei klausytis
kiekvienas prarastų kantrybę beaiškindamas

o tu, nesuprantamas, tu
kaip oro srovė, persmelki
nuo galvos iki kojų, staiga, stipriais virpesiais
primindamas, kad gyveni

mumyse

ir kas gi tada būtų
kvaili mūsų bandymai
įsakinėti – tau

+ + +

šukuojas prieš veidrodį plaukus
ranka neryžtingai stabteli, šukos iškrinta

prikiša veidą arčiau, įsižiūri, kiek atsitraukia
vėl prisiartina

taip, ir veidas ne tas jau

ir kūnas ne tas

o rankos – slapta kitados didžiavaisi –
plonyčiai riešai, siauros poilgės plaštakos
lankstūs pirštai – vis dar paklūsta tau
nors neišvengiamą
ligą jauti sąnariuos, paveldėtą

vis keičiuos ir keičiuos
nejusdama to
kartu su metų laikų kaita
kartu su kraštovaizdžiu veidrody man už pečių

tačiau mano siela
vis tokia pat

+ + +

užmerkiu akis, kad tyla
ir ramybė apgobtų

tada – žinau – įduosi
švarų lapą man
kaip sniego lauką

pastatysi priešais
juodą tušą

ir pati ranka
brūkštels teptuku

tačiau ir aš esu
toks tuščias baltas
popierius

iš naujo mokausi
skaityt:
hieroglifus

juos palieki mano sieloj
šypsodamasis

ŠIRDIES LABIRINTAS

Iš ciklo *TIK POVO PLUNKSNA*

✣ ✣ ✣

vos tiktai prisiartinu prie vartų
apledėjusiais per naktį
laipteliais slidinėdama
tavo kerai jau pradeda veikti
švysteli saulė
pušies šakoj, tirpstančiuos ledo lašuos
ryškiai kaip niekad
ir balsas, toks tylus, toks stiprus
taip traukia mane, taip traukia

prabusk, širdie, pabusk, pabusk

+ + +

būgnas, ritmingas plojimas
delnais, stiprus smilkalų aromatas
balsai, kaip džiaugsmingai jie gieda
kartodami Dievo vardus, vienbalsiai

pažiūrėk, jie subėga ir šoka
iškeltomis rankomis, šypsosi, mokytumą
užmiršę visą, sukasi, dūksta, įsižaidžia
kaip vaikai

o štai ir mergaitės, visos
tokios gražios, ryškiais apdarais, margaspalviais sariais
švelniai skambčioja jų apyrankės, balsai
lyg varpeliai skaidrūs

taip trokštu klausytis
šitos giesmės, vis negana man, vis negana
klausytis ir tyliai pritarti
ir džiaugtis

fleitos amžinai klausytis

+ + +

einu paskui, ant pirštų galų, bijodama
ir prasižioti – tokia tyla
tokia tyla aplinkui
po labirintą vedžioji mane, išrodai
tolimiausias kertes ir užkaborius (jaučiu
kokia garbė yra man atitekus)

nuolankiai nulenkę
galvas, trumpai nukirptas
vienuoliai sėdi celėse, prie manuskriptų
perrašinėja knygas: uolūs, susikaupę
nepavargstantys, kai kurie – nuostabūs kaligrafai

krebžda plunksnos
drėksdamos popierių
kažkas giliai atsidūsta

tyla
ir plunksnų krebždesys, ar galėtų kas būt mieliau?

+ + +

susitinku ant laiptų
liaunutę mergaitę gelsvu sariu
lengvą kaip plunksnelė
atgniaužia delną, duodama man
sausą nežinomo medžio lapelį

– tas lapelis nuo Viešpaties pėdų
tulasī
tai pats Viešpats
suvalgyki tai
tulasī, ištikimybės skonis

pasidėjau sudžiovintą lapelį ant delno
parvežtą iš tolimų kraštų
ir delnai, šalčmirės delnai, pasidarė
karšti kaip ugnis, sausi ir karšti

(jau spėjo sutemti
parke, smarkus lietus
greitą pavasarį žada
užsilikusį purviną sniegą nuplauna)

nesuprantamas džiaugsmas užlieja
nuo galvos iki kojų

+ + +

tarsi bičių dūzgiantis avilys
vaišnavai
pusbalsiu kartoja mantrą (už langų
tebelyja, tamsu, bet jau švis)

keletas žiupsnių žemės iš Vrindavano
dosnūs delnai

duodi ir atimi
viską o viską
širdis, ji mokosi, vis neišmokdama
priimti, susitaikyti

+ + +

lazdynas žydi, jau visa savaitė
toks ankstyvas šįmet, auksinis
žiedadulkių lietus, apypietė
skardūs
vaikų balsai, ant stataus
Nemuno skardžio, žiūrėk žiūrėk, štai kyla
aitvaras, didelis, ryškiai mėlynas

ant laiptų sėdžiu, ilsėdamasi, belaukdama
su pasiskolinta
sunkia knyga ant kelių
kažkoks berniukas apačioj, matau, ąsotį
atsargiai pastato atnešęs
tikriausiai sula

geriu, mažais gurkšneliais, ramybę
ir tylą, niekaip atsigert negalėdama

+ + +

suvargęs pakeleivi, perženk slenkstį (stipriai drebia
šlapias sniegas į veidą, krenta
ant pirmų žibuoklių, gatvelėse parduodamų, ant karklo
laibų šakučių sidabruotais pumpurais)

įeik, įeik

kiekvieną čia priims
tarsi dievulį, elgeta
persirengusį, po pasaulį
tebevaikščiojantį

+ + +

kvapnus garuoja viralas, akis užmerkiu
ragaudama iš lėto, tegul persmelkia
dieviškas skonis, visa o visa, tegul keičiasi
karma, tegul tirpsta, viskas
tavo rankose

+ + +

žiema niekaip nenori pasitraukti
siunčia sniegą ir šlapdribą, aštrų
vėją, gripą, depresiją
nors visi jos darbai eina per nieką

krokai jau kelia galveles, violetines
pati mačiau praeidama vakar, ir verba
verba vakar plakė

kiekvieną valandėlę (o kiekviena
jau yra atsisveikinimas) išgyventi trokštu
taip, kad nugrimztų giliausiuose
užkaboriuose, slaptam lobyne
kad galėčiau
bet kada prisišaukti
balsus ir veidus

+ + +

tamsus gilus vanduo
baltos ledo lytys, balti balti žiedai
tūkstantalapiai

+ + +

dūzgia bitės, tarsi giedotų
vienuolių choras šventykloj

sėdžiu ant laiptelių, pradeda vėsti
blyksteli kas
tarp dilgėlių, povo plunksna (betgi povai
čia negyvena)

pakeliu plunksną lyg laišką
įteiktą per malonę, vartau rankose
nemoku perskaityt

verste verčiu visus namus aukštyn kojom
nuo rūsio lig palėpės, pati stebiuosi ir negaliu atsistebėti
koks šišas apėmęs, tiesiog
juokas ima

be jokio išankstinio plano, tačiau kartais
atrodo, lyg planas manyje jau būtų
atrenku, ką išmesti, ką ir kam atiduoti
o kas dar galėtų praversti

kiek daiktų atrandu, užmirštų, nereikalingų
prastai padarytų
kiek niekelių, nieko dabar nebesakančių, o kitados
tokių reikšmingų

visas spintas perdėlioju, iškiloju
kuparus ir skrynias, apžiūriu lentynas su knygom
visus stalčius ištraukiu ir išverčiu, net tuos, slaptuosius
net tuos, gerai užrakintus, su brangenybėm ir nuotraukom

vakare, dulkėta, nuvargus, voratinklių
apipinta galva, žvelgiu į švarų
vandenį delnuose: taip, iš tikrųjų
keičiuos ir keičiu, trokštu keistis

1995

+ + +

kaip man tavo purvą išskalbti, dulkes
stipriai prilipusias, kaip dėmes išgramdyti
giliai įsiėdusias, senas, neišvalomas
kaip nuo tavęs visą blogį nušveisti

(vakaras, berods, ketvirtadienio
ryški mėnesiena, rūkas virš pievos, girdi? taukši
ritmiškai kultuvės – visuos ežeruos, upeliuos ir prūduose
ir kas gi ten
žlugtą savo velėtų
lig vėlumos? ausis geriau užsikimštum)

lankstau drobinius marškinius
švarius ir baltus, bet tikrai nežinau
neišmanau
kaip išbalint, kaip išskalauti tave
mano siela?

1995

mano saris, pirmasis, tavo nupirktas
iš keliaujančių prekeivių, man dovanotas
iš karto kritęs į akį, paprastas ilgas
plonytės medvilnės gabalas, tamsiais
išmargintais raštais

drebančiais pirštais
surišu mazgą, aplink save vynioju, keturias
klostes priekyje sumetu, kuo lygiau
stengdamasi sudėti, kad kuo lygiau viskas būtų

pakėlus aukštyn puošnų kraštą
ant galvos tarsi šalį užmetu, kaip kad pridera
ištekėjusiai, kaip mane mokė

plaukai, pasirodo, turi būt kukliai surišti
ar susukti į kuodelį (toks paprotys: nebetkas
turi teisę matyt palaidus plaukus, krintančius
lig juosmens), o sklastymas per patį galvos vidurį

keletas žingsnių, į vieną, į kitą pusę
ant kilimėlio sėduos, pačia patogiausia poza, sukryžiuotas
kojas prilenkdama prie grindų (tačiau pabandyk
kelias valandas taip išsėdėti!)

vėl atsistoju, žvilgt
viena akim į veidrodį, dar kartą žvilgt ir dar
kuo greičiau turėčiau išmokt
nešioti šį rūbą

granatų tamsų vėrinėlį
ant kaklo susegu, raudoną
tašką nupaišau, kaktoj tarp antakių

štai, žiūrėk: argi čia aš

1995

+ + +

adydama kantriai kojines, protarpiais
kažką suburbėdama sau po nosim ar tyliai
niūniuodama sėdi
vėlyvo rudenio rūškaną pavakarę
susitaikiusi su tuo, kas yra, kas buvo
netgi kas bus

senyva moteriškė, per savo amželį
padariusi ką tik galėjo

prìkiši veidą prie lango, drumzlino ir aplyto, gerai įsižiūrì
kas gi ten toks eitų keliu, į miestelį? lyg ir pažįstamas,
prisimerki, akis
pasitrini (akys tolydžio silpnėja)
vėl stebeilijies, kol tamsi figūra
išnyksta, palei senąsias kapines
tirštėjančioj sutemoj
šálti
ima į naktį

1995

KRAUTUVĖJ

padėvėtų drabužių krautuvėj, šaltoj
nejaukioj, apytamsėj, ubagų ir beturčių telankomoj
moteris, neseniai pradėjusiais žilti plaukais
inteligentišku veidu

jau gerą valandą rausiasi
skudurų krūvoj, štai surado ką, atidžiai
apžiūri kiekvieną siūlę, apčiupinėja, prinešus prie lango
prieš šviesą pakelia, tikrindama, ar nėra kur
suėsta kandžių, ilgai varto rankose
kažką svarstydama

paskui klausia kainos, žiūrėdama tiesiai
bando nusiderėti
pagaliau sulygsta

sumoka, dedasi pirkinį
krepšin, nei sutrikęs
jos veidas, nei liūdnas, nei linksmas

išeidama
tylutėliai uždaro duris

1995

+ + +

pirštai atpažįsta gryną šilką
beveik neklysdami, švelnų, minkštą
vilnijantį

o tūkstantmečiai šilkverpiai, o tūkstantmečiai
šilkmedžiai (o mano sielos laike!)
vešlūs, augantys prie tvenkinių, be galo saldžius
brandindami vaisius

o vikšrai, tokie ėdrūs, tokie nepasotinami
šilkmedžių lapus, sultingus
stambius, ryškiai žalius, graužiantys
be perstojo, be atilsio

o šilko kokonai (ten šilkverpių lėliukės miega)
plonytės šilko gijos, į tuos kokonus suvytos

o pačios
darbščiausios, o kantriausios darbininkės, man nepasiekiama
tėvynė jūsų – Kinija

o Šilko kelias
užmirštas, pradingęs, amžinas

įsisupu į šilko skepetą, sakytum liestų
pečius sparneliai, tūkstančiai
mažų sparnelių jūsų, šilko
prisilietimas prie odos, lengvas
jautrus ir šiltas

1995

retsykiais
pastebiu ženklus, drėgnam sniege įspaustą
slaptaraštį, linijas išryškėjusias
savo delne pamatau, o lig šiol
neįžiūrėjau

bet kaip visa tai
perskaityt? per prasta iš manęs mokinė, tamsi
neišmanėlė

krebždant pelę girdžiu kambary
naktimis, tai vidinis balsas, įsiklausyk
bet ausys lyg būtų užgultos
slogutis
užspaudęs krūtinę, kaip retai tegaliu
atspėt, kas man sakoma

kartkartėm pasirodai toks maloningas
toks švelnus: atsiunti man paguodai
netikėtą džiaugsmą, nė nesapnuotą dovaną
netgi eilėraštį

ar nosinaitę
kvapnią, lengvais nėriniais apkraštuotą
ašaroms nusišluostyti

paprasčiausiai už nosies vedžioji mane!

1995

tavo žiedas skleidžiasi, kiniška rože, vėlei
puošnus, trumpalaikis, raudonas
tarsi šilkas, darbščių
suverptas šilkverpių, – tiek dosnumo ir prabangos
ankštam kambary

ar nebuvom tik
buvę draugės kadaise, tu ir aš, jaunutės
besijuokiančios, kvailos, bežaidžiančios
tuos pačius žaidimus, vis tuos pačius, nepabostančius
o gal seserys, supratingos, jautrios

tokia graži esi, kiniška rože, geriausio
verta eilėraščio, mylima
galingo valdovo duktė
būti turėjai
o aš tarnaitė, nuolanki, patikima, plaukus tau pinanti

tau, sėdinčiai skaisčiai raudonom
šilko drapanom, įmantriai siuvinėtom, laikančiai
veidrodėlį rankoje
tokiai dar vaikiškai, tokiai lepiai
lakštingalos užsiklausiusiai

užsigalvojusiai apie mįslingą
I Ching'o ištarmę

klausimas ir atsakymas
du žingsniai

gal dabar mums sapnuojas vienas
ir tas pats sapnas – tarsi buvęs gyvenimas
kai žiedas skleidžiasi – lyg malonė
o ryt jau nukris
ant popierių, ant rašomojo stalo, suvytęs, pajuodęs

1995

+ + +

prieš akis
dar pora valandų kelionės
o gilios pusnys, o gili žiema
ir temsta jau

nesu dabar nei vaikas
nei moteriškė
nei metų neturiu, nei vardo

pusiaukelė: tylomis
langus nužvelgiu
tamsius ir šviečiančius

nepažįstami gyvenimai

mėnuo
virš baltų stogų pakilęs karaliauja
nebylus ir didelis

tu šviesos neseikėji, visiems ją dosniai dalini

1996

+ + +

kovo saulė, viršum švarių sniegynų, vis dar šįmet
neįžengiamų, aštri ir žeidžianti, lyg puikiai
išgaląstas peilis – vėlei
būsiu įsipjovus, skauda

žiauri, be gailesčio
šviesa, per žiemą pablyškusį
veidą nuplieskia, nuovargio
ir depresijos žymes išryškina, dar giliau
kiekvieną raukšlelę įrėžia, dar giliau

tačiau teisinga: matau be galo aiškiai
visas klaidas, visus paklydimus, silpnumą
ydas, įpročius, prastą charakterį
kvailą galvą
kaip ant delno – visa praeitis

pasitraukt į šešėlį norėtųs, į prieblandą, paslėpti
veidą delnuos, išsiverkti

bet privalau, privalau
atsimerkt, turiu išdrįst
matyti save: tokią, kokia esu: tavo šviesoj
kovo saulės šviesoj
dezinfekuojančioj
pilnoj gyvybės galių

akis į akį su savim

jaučiu: ar tik ne tavo motina, neseniai numirus
atsargiai valo
žaizdas (tai smarkiai skauda)
švariai sutvarsto, su užuojauta
orą papučia – kaip vaikui apsiverkusiam
tarsi ramintų, pusbalsiu, – viskas
praeina (dar labiau
tai skauda)

1996–1997

prišnerkštam po žiemos kieme, balandžio
pačioj pabaigoj, uždaroj kasdienybėj
pražydai

kaip debesis
iš dangaus nusileidęs
esi, gelsvas, švelnus tarsi rankų
susilietimas
aplipęs bitėmis, iš tolo kvepiantis

akla buvau, nemačiau tavęs, šitiek metų
kol šiandien
tu pats
atsivėrei man, netikėtai, visoj
savo grožybėj

dūzgiantis
debesis, pavasario
erdvėj išskaidrėjusioj

šį akimirksnį – taip arti
tavo siela – šiurpu ir šviesu

1996–1997

VIRTUVĖJ

veju tave iš virtuvės, nesuk
man galvos, sakau, kai valgį
gaminu, turiu būt susikaupus

juokies, kad ramu tau girdėti
mane už sienos
puodus subarškinant protarpiais, prieskonius

ant ghī, ant lydyto sviesto, kepinant
visa gerkle traukiant
begalinę giesmę

bet ne dėl tavęs
taip stengiuos, ne dėl savęs
mokausi ruošti prasādą

neragaudama
nė neuostydama
pagal visas taisykles!

taip įsitraukus
nė pati nebežinau, ar iš rimtųjų
ar kaip vaikas užsižaidžiau

1996

žinau, kad jauties negraži, nelaiminga
kai sėdi šitaip
lovoj, dviem pagalvėm pasirėmus, visa apsitūlojus
gerklę, perštinčią, degančią
kupranugario vilnos šaliku apmuturiavus
nieko tau nesinori

sėdi, karštą imbierą siurbčiodama, pagardintą
citrinos sultim ir medum, gurkšnelį po gurkšnelio
pats sausis
o lauke pliurza, pakampėj džiūsta sunešioti batai
užvis labiau, užvis labiau nenorėtum
kad matytų tave kas, tokią

atžagari, pilna tuštybės, taip, pilna tuštybės
rykščių
tau reiktų gerai įkrėsti, bet kad jau didelė
bjauri mergiūkštė, netikus mergiūkštė
o čia kas? ašaros kaip pupos ritasi

šią akimirką iš tikrųjų esi
tokia negraži, tokia nebejauna
praradusi balsą
tik pačiai sau, vienai sau, tylomis
išdrįsti tai prisipažinti

1996–1998

+ + +

ar kiaurus metus bepravaikščiočiau
nutrintais išblukusiais džinsais
ir paprastais languotais marškiniais
ar kada pasipuoščiau
besiliejančio šilko suknia
o kvapniųjų aliejų
už ausų ir ant rankų, kur venos ryškėja, įtrinčiau
ar gerą pusdienį virtuvėj triūsčiau
apsimuturiavus galvą skarele
prisijuosus plačią
prikyštę – nuostabiausių prieskonių debesyje
žinau, tai tik apdaras, priklausantis nuo laiko
vietos ir aplinkybių
(kūnas
dar laikinesnis)

1996

+ + +

kritai į guolį mirtinai nuvargus
o vasaros kaitra, ilga
ilga sausra, o skausmas nepraeinantis

pagaliau: lietus
prapliupo: išganingas, išlauktas: per miegą
jo klauseisi
vėl kūnas lengvas, gajus kaip katės

toks ramus, toks kasdieniškas
tave apėmęs džiaugsmas: gyventi

1996

+ + +

eikš, eikš, tik pažiūrėk: čia
kur pabėriau saują
sėklų

viskas sudygo
ar ne stebuklas?

1996

+ + +

stačiu krantu nusileidžiu prie tvenkinio
nusiplauti beravint žemėm aplipusių rankų
iš po kojų
nuplaukia antis, laukinė antis, su govėda
ančiukų

nieko
man nedavei, slapta pagalvojau, tačiau tu
geriau žinai kodėl

vandens paviršius
ramus, paukšteliai gieda, mekena
ožkelė už tvenkinio

1996

+ + +

pasitaisau ant galvos
plačiabrylę šiaudinę skrybėlę
jaučiuos kaip sena kinė
su kauptuku žemėtu rankoj
tarpulysvyj

1996

CHEDAR

šālis, atrastas skuduryne, nusipirktas
už kelis skatikus, kasdien susisupu į jį
sėsdamasi medituoti

iškart patraukė akį
ornamentas, ranka pati
ištraukė iš krūvos – man skirtas
tikras, grynavilnis, iš Kašmyro
nė vienos
kandžių pragraužtos skylutės

tradiciniu raštu nuaustos
plačios juostos galuose, siauresnės kraštuos, per visą ilgį
viena skraistės pusė juoda, kita
ruda, ornamentas su auksu
sausa šiluma apgaubusi kaulus

dėkui už globą tau, siela, tólima ar̃tima

1996–1998

KAD NEUŽMIRŠČIAU GERŲ PATARIMŲ

kai dienos trumpos ir tamsios, kai viskas
ima kristi iš rankų
yra keletas būdų, kaip nuvaryt
negeras mintis, įkyrią įveikt melancholiją
geriausia, žinoma, būtų sustiprint
dvasinę praktiką: daugiau ir rimčiau
medituoti, studijuot šventraščius

bet neturiu jėgų

jeigu jau viską tariesi padarius, ką tik gali, ir vis tiek
tas pats, pasiduok tada, visiškai atsiduok, užkraudama
savo rūpesčius jam, Govindai, numojus ranka
arba paprasčiausiai
griebkis darbo, kuo sunkesnio: užmerk skalbimą, valyk
visas pakampes, iškuopk tarsi prieš metines
šventes, dėl nieko nesukdama sau galvos: jeigu darai ką
tiesiog daryk, tiek tik, kol nuovargis
visą apims

tačiau kai užeina, kai užeina tai, ką dabar
išgyveni, tam vaisto nėra ir negali būti: tamsios naktys
tik iškentėk, tik patirk
ką jos atneša tau – nuo pradžios ligi galo
ištverk: tada praeis, lyg ir savaime, tamsios
sielos naktys, virsdamos brangiu turtu
keisdamos tave, subrandindamos

1996–1998

KINIŠKAI ROŽEI

I

kiek daug žiedų pridovanojai šiemet

ar tik nebūsi pamėgusi (pati sau pagalvojau)
mantrų, kurias giedu kiekvieną dieną
savo silpnu balseliu, neįgudusiu, tarpais klystančiu
šalia tavęs ant grindų atsisėdusi

tu girdi tai
tarsi per miegą, per tirštą miglą
ir nežinai kodėl
norisi giliai atsidūsėti, kodėl
ašaros tvenkiasi ir šit
jau rieda

1995

II

rožė, kiniška rožė, žydinti
be saiko, be sveiko
proto
mažam kambary, prigrūstam knygų, skurdaus
riboto gyvenimo
pati sau žydinti
pati sau
vešanti
toj pačioj kasdienybėje, kur stumiuosi
sraigės žingsniu, kur griūnu ir griūnu
kaip vaikas, pradedantis vaikščioti
susikuldama kelius ir alkūnes, pìlna gálva
guzų, neaiškiai, bet pradedu justi: tavo grožis
tavo kilni asmenybė, pats tavo buvimas
moko mane

1996–1998

III

tiek nedaug tau tereikia, miela bičiule
puodo žemės, šlakelio vandens ir saulės
tai mano tik norai begaliniai
troškimai, nespėjus nė suprasti jų, jau kreipia
tai šen, tai ten mane, lūkesčiai
kokią teisę turėčiau primesti juos kam

varyk atgal mane, varyk
į kietą mokyklos suolą, gerą
rykštelę šalia pasidėk, įkrėsk disciplinos
išmokyk misti duona ir vandeniu, darbą
paverst meditacija

kad protas nurimtų, kad būtų skaidrus
kaip vanduo ežere, kur dangus atsispindi

1996–1998

IV

kad dovanotum man du kiniškus
rutuliukus, skambančius, kai vartai juos
sugniaužus delnuos

tegul bus raudoni arba juodi
išpaišyti vingriausiais raštais, auksiniais
drakonais

kiauras dienas prasėdėsiu prie lango
tuos rutuliukus vartaliodama
apie tave galvodama

1996

V

esu jau buvus, tikrų tikriausiai
esu jau buvus – sudžiūvus kinė, tokia mažutė moterėlė
nenuspėjamo amžiaus, plačiu, sunkiai įskaitomu veidu

maišau variniam katilėlyj viralą
vidury naktų, ant kryžkelės užkūrus ugnį
iš visokiausių žolelių, mažai kam težinomų, surinktų
tam skirtu laiku, tam tikrose vietose
nepailsdama
murmu po nosim žodžius, aplink
neperžengiamas ratas apsibrėžtas

kyla garas, nuo pelkių
ritasi nepermatomas rūkas

(tikra kvaiša jaučiuos, ne mano
galvelei suprast: ar meilės
buvo tai gėrimas, ar mirties)

1996–1998

VI

tą suknią, juodą kinišką suknią, tebeprisimenu
apsivilkt ją norėčiau
iš tolimiausių provincijų
parvežta lauktuvių, nors nieko
nebuvau tavęs prašiusi, tik sugrįžti

nuostabiai siuvinėta, kiekvienas dygsnelis – tikro
meistro ranka, raudono ir mėlyno šilko
aplikacijom išdabinta, lyg būtų brangiaisiais
akmenimis inkrustuota

smulkus
žingsnelis, švelnus
varpelio skambčiojimas, niuansuotas
balsas, pusiau nuleistos akys

bet visa tai jau buvo buvę
ne kartą
žiūriu, kaip išsidėstė heksagramos
nežinau, kaip išmokt man užduotą pamoką

1996–1998

VII

žiedą, ar tik ne paskutinį šįmet
sukrovusi būsi, kiniška rože

skaudžiai raudonas, tik tik
suskubęs prasiskleisti
vešlios lajos fone, lango rėmuose
pirmąsyk sniegui iškritus, jau baigiančiam ištirpti
kartu su sapno nuosėdom, nespėtom įsisąmonint
sunkus, pritvinkęs gyvybės, krinti
su trenksmu žemyn

kodėl mano siela taip virpa
į tave žiūrėdama

1996–1998

SODAS

tarytumei stovėtum priešais tvorą
o už lenktų virbų, apipintų iškalinėtais
žiedais ir lapais, ten, sode, paunksmėj, žaistų
būrys vaikų

basa, apiplyšusi, murzina

sudreba
tavo širdis, puslaukinė: tie vaikai
ten lakstantys, tas sodas, išsiilgtas

atrandi staiga savyje, kaip smarkiai
trokšti žaist – lig vėlumos
užsižaistum, nei valgyt, nei miegot

krūpteli – kažkas vardu pašaukia
kviečia – eikš! apsidairai aplink – ar iš tikrųjų
mane?

siena, kartais mūrinė, stora ir aukšta
kartais permatoma, stiklinė, ar ne aš
ją pati statausi apie save

girdžiu
skambius karatalus artėjant, būgną
štai iš posūkio išnyra vaišnavų būrelis
vis garsyn balsai, aiškyn

vargše
mano širdie

1997–1998

KAS TU

kaip moteriškė, iš visos širdies besišypsanti
nė kiek nesidrovėdama smulkaus raukšlelių
tinklelio apie akis
nesigėdydama pasisakyti, kiek jau
tau metų sueis, šį vidurţiemį
yra kaip yra – gūţteli
pečiais ir nusijuoki

tokia ir tu, vėlyvo rudens diena, jau
besibaigianti
su keliais drėgnais geltonais lapais
šakose, su dar nespėjusiu ištirpti parke
sniegu ant ţolės, kur ne kur, su saule
vėl išlindusia pro debesis

tokia paprasta, o įminti
tavęs nesugebu

1997

+ + +

visus metus nenorėjau
jos daiktų prisiliest: gėlėmis siuvinėtas
drobinis maišelis, kur laikė nosines
gintariniai karoliai, nuotraukos, kvitai
už mokesčius, laiškai, adresų knygelės
indai, staltiesės, rūbai – materialūs
jos buvimo ženklai
bet šiandien jaučiu
kažkas daugiau tame, kažkas daugiau yra tame
jos pavidalus laikas jau keičia many

1997

PATIKIMIAUSIA SARGĖ

skubėdama tuščia gatve lyg ilgo sapno tęsiniu
susitikau – akis į akį
tarsi kas sustabdęs būtų, delnu
vos juntamai palietęs
pamačiau tave prie savo pėdų, vargšą
padarą, nemėgstamą visų, negražų
niekinamą ir naikinamą

o saugai mūs laukus, o rūpinies daržais ir
sodais, o nuo tikros mirties mus gelbsti – išdžiovinta
ir pamerkta į gryną spiritą

patikimiausia sarge
ir mane globok

1997

+ + +

pamačiau tave, vėl, po daugybės metų
šįryt
su glėbiu kvapnių jazminų, vaiko
rankom suskintų, birželio
lietingoj pabaigoj, ant laiptų
staigiai atsisukusią, tarsi būtum
pajutus žvilgsnį į pakaušį
atkaklų, įtemptą: lig juostos palaidais plaukais
vaikiškai praverta burna, plonyčiais riešais
o Persefone! Persefone

1996–1998

+ + +

žiemos tirštėjanti prietema, prieš veidrodį
sėdžiu, kelintą jau kartą, rankose sunkūs
obsidiano karoliai – juodas vulkaninis stiklas

vartaliodama
žiūrinėdama neatsižiūrėdama
klausinėdama ir klausinėdama

obsidiane, pasakyk, ar pasirinksi
mane už savo šeimininkę
ar pasižadi
ištikimai tarnauti, pasakyk man

tarsi būčiau staigiai atsidūrus
tamsiam širdies kamputyje, akligatvy
tarsi verščiau storą
sapnų sąsiuvinį, nežinia ko ten ieškodama

krikštamotės karoliai
o nedrįstu nešiot, tai žiniuonių
akmuo, labai stiprus, sakoma

nežinau nežinau
ar iš tikro
esi man skirtas, obsidiane, spręsk

„betgi aš turiu raktą“

1997–1998

TIKRA ZYLIUKĖ

protekiniais – iš įpratimo vis! – nedidukė, apvalaina
apsigaubus tamsia languota vilnone skara
susisupus į lengvą skrandutę – nusiskundžia
skaudančiom strėnom, geliančiais sąnariais, bet skruostai
vėjo ir šalčio užgrūdinti, raudoni kaip rojaus
obuoliukai, o melsvos akys juokiasi
dabar tai jai tikras poilsis, anava
jos mažutė tamsi trobelė
baltuos pusnynuos
visai prie pat kapinių

o matytum vasarą: šitiek darbo
turi, vos spėjanti apeiti
kapelius, juos įprašyta prižiūrinti
tik sukis, tik sukis: sutvarkyt kaip reikiant
ravėt ir ravėt, per didžiuosius karščius
kas vakarą laistyt, ir nėr: jau nulėkė
tikra zyliukė

1998

+ + +

pasižiūrėk: iš tikrųjų
rankos auksinės – ji pakreipia delnus
prieš saulę, matau matau! – surinku, smulkutėlės
aukso smiltelės spindi
rankos, tylios, šiltos – tik uždėsi
ant kaktos, tik palaikysi, ir visas
skausmas praeina, visos bėdos, tos pačios
rankos kūdikį išmaudo, apiprausia ligonį
numazgoja ir aprengia numirėlį

1998

+ + +

pagaliau ugnis įsiplieskia (nelengva įkurti
tokia neįgudus, o temsta, o drėgna, baugu
šaltis visus persmelkia sąnarius)

teikis atkreipt savo žvilgsnį, štai pačios
gražiausios gėlės, kokias tik galėjau rasti šį rudenį
margaspalvės astros, primenančios žvaigždes
(dabar jas vadina ratiliais, nuosmukio amžiuj)

šlakelis šaltinio vandens, šiek tiek
lydyto sviesto, apvali duonelė iš rupių
kvietinių miltų – ją pati tau iškepiau
įspaudžiau tavo ženklus

ir du raudoni granatų vaisiai, du
sunkūs obuoliai su karūnėlėm, tavo vaisiai

priimk, menkas šias dovanas, nors paragauk, prašau
tavęs: priimk
žodžius šiuos, tik pusbalsiu
pagaliau ištarti išdrįstus

o deive, stovinti tamsoj prie urvo
po didžiuliais medžiais, tau po kojų
ežeras, gilus gilus vanduo, ir mėnuo
jau po truputį kyla

tu pasilenki
prie mažos mergytės veidu užverktu (nenusakoma
akių tavo išraiška)
jai savo ranką ìštiesi
ir su savim vediesi, o maloningoji, o
motina

1998

ŽALVARINĖ

tai gluosniai, gluosniai ir juodalksniai palei Rausvės
vingius, prie vandens ir ant aukšto skardžio
netoli nuo namų

o sūpynės, o vėjo pasakojimai, o svaigsta
galva
lapeliai, žali, sidabriniai
tai vìena
tai kita puse besimainantys
gluosniai, sodinti mano senelio
įkala kuolą – kuolas įsišaknija
lazda sužaliuoja

kvapas – juodalksnių, gluosnių
užmiršto Rausvės vandens – ateina lyg iš kito
pasaulio: žiūrėk, tik ša – apsamanojus žalvarinė
rupūžė ant slenksčio tupi, slaptą
lobį saugo

1998

RUPŪŽĖ

kelią užtvėrei man šįryt, rupūže, po žiemos
laimingai išlindus iš požemių
spoksai į mane išsprogusiom
akim, alsuodama tankiai
aš irgi stebeilijuos į tave, ant šlapio
asfalto tupinčią, rauplėtu kūnu, tamsiai rusvą, pačią
pirmąją pamatytą šįmet
ką sakai man? ką? ir tavo, ir mano širdy – tokia pat
kibirkštis rusena, visai tokia pat

1997

+ + +

sėdėjo baltai išdažytoj sodo kėdėj
po obelim, baigiantis vasarai
užmerktom akim
gal snūduriuodama, gal ką galvodama

plonų šiaudelių skrybėlė
ant trumpai pakirptų plaukų
(įspėtà buvo vengti saulės)

ant staliuko užversta knyga
puodelis arbatos, pusiau nugertas

rami, gal net visai laiminga

1997–1998

+ + +

ranką man duok, Persefone
geriausia vaikystės drauge, padėk man peršokt
griovį, kaupiną lietaus vandens, tamsų ir baugų

tą sekmadienį, prisimeni, net kasos mudviem išsipynė
kai žaidėm, sušilus orams, klases
mėtydamos stiklo šukę, šokinėdamos
iš vieno langelio į kitą
tai pataikydamos, tai nepataikydamos
besijuokdamos

kokia dabar išdžiūvus burna, kaip sausa
gerklėj, kaip peršti, lyg suspausta būtų replėm

1997–1998

+ + +

ji šoka pievoj su mergaitėm
laiba ir smulki, geltonu pienių vainiku
ant galvos, pati sau nusipynus
lyg paprasta kaimietukė
eitų ratelį, tokią
tave dažnai matydavau, kadaise

tebesklinda spindesys nuo jos, tą šilumą
jaučiu ir šiandien, stebuklingą
bet mano motinos
bet mano motinos šioj žemėj nebėra jau
Persefone

1997–1998

VYNUOGINĖ SRAIGĖ

didžiulė vynuoginė sraigė
ant šaligatvio, nespėjusio išdžiūti
po lietaus, per visą naktį pliaupusio

niekaip nepaliauju galvojus: iš kokių
tolimų vynuogynų
būsi atklydusi, iš kokių laikų

ar tik nesi slapta pasiuntinė
iš sodų, kvepiančių, ūksmingų
tų, kurių taip ilgiuos?

kokią žinią
perduodi man, nieko
ničnieko nesuprantu, o daužos širdis

1996

PAPILIO MACHAON

tai tu čia! karalienės pažas! atpažinau tave
auksu spindinčiais plaukais, banguojančiais lig pečių
ar tik nebūsi atlydėjęs
Persefonės, kartu su želmenim ir pumpurais
atvykusios pas mus

kaip ir kasmet

visa savo povyza, visa esybe savo
pasirengęs tarnauti valdovei

šokėjo žingsnis, jautrūs muzikanto pirštai

dangus palinksta prie tavęs
karalienės paže, drugy, Papilio machaon
gilus, skaudžiai mėlynas

1997–1998

KRIKŠTAMOTĖ

atrėži drobės, negailėdama
marškiniams ir paklodėms
bus našlaitės kraičiui
tavo kuparas, krikštamote, neturi dugno, o drobių
rietimai niekad iki galo neišvyniojami

užvertus galvą žiūriu į tave ir klausausi, kai tu
tyliai šnekiesi su moteriškėm, atėjusiom patarimo
jaučiu, tai moterų pasaulis, uždaras, slaptas
tarsi pusė žodžio, pasakyta pusbalsiu
bet aš dar per maža suprasti
nors viską viską imu į galvą

staiga atsigręži, nusijuoki, ištrauki iš gilios kišenės
kokią džiovintą kriaušiukę man ar slyvą
ir liepi
geriau sau bėgti
žaisti

1998

KĄ MANO MOTINA TEN VEIKIA

užkalbinta
atsitiesi, surukusį veidą pakeli – permaino
švelni šypsena tave, tokia nedrąsi, kai stengies
raukšlėtas rankas nusišluostyt į plačią
prikyštę, tvarkingai pasirištą, durpžemio
rudumo, susipurvint jau spėjusią, nuo šaltų
rasų sudrėkusią, kai susilenkus trilinka
nuo pat ryto daržus ravėjai

matau senatviškas parudusias dėmes
ant veido ir ant rankų, smarkiai
nuo saulės išryškėjusias, ir tavo kosulys
tylus, kasdieniškas, sugniaužia gerklę

būk gera, – prašau tavęs, – pasakyk
ką mano motina ten veikia

1997

TRYS SESUTĖS

o tu, kur gyveni tamsiuos miškuos
ir pievose, paežerių ir paupių
šaltuos rūkuos, žalioji rupūže
išberta rudai žaliom dėmėm

ir tu, kuriai per plačią nugarą įrėžtas
šviesus dryželis, nendrine rupūže, iš dirvų
iš pajūrio kopų, iš javų laukų
ir kapinynų, pati sau
urvelį rudenį išsikasi, tavęs matyti
nėr tekę man, tu greitakoje, tu slapuke

ir ta, kurią geriausiai
pažįstu, paprastoji rupūžė, tamsi, visa didžiulėm
apaugus karpom, pamatinė, tu
prie namų laikaisi, kur prie šulinio
saugiai peržiemoji drėgnuos rūsiuos ir duobėse

jūs visos trys sesutės, didžiaakės, storalūpės,
plačiastrėnės, patamsy prie spingsulės kantriai
verpiančios linus ir pakulas, kanapes ir
dilgėles ir plaukus
ir likimo
balzganas gijas

1997–1998

+ + +

senovinis sinavadas
krikštamotės mano daržely
tavo vardas skamba kaip burtažodis

dailus, puošniais nusvirusiais žiedais
tamsiai mėlynais vainiklapiais
piltuvėlio pavidalo, kiekvienas žiedas su pentinu

mėlyni varpeliai saulei leidžiantis, vėjy

net driežas, auksinis driežas, ir tas
spokso kaip kažkada

ir aš ten sėdėjau, vainiką pyniau
ant galvelės dėjau

1998

PALIOKYNĖ

iš kambario į kambarį, namas
gyvas, pilnas garsų: šiugžda, šlama ir šnara
šnabždasi, patyliukais
kikena, sau po nosim niūniuoja
ar gieda, nuobodžiai, monotoniškai, rūsčiai, iš kambario
į kambarį, minu sukdama ratus, ar yra čia kas
klausiu, ar yra čia kas (vėl esu vaikas)

tylu, tik sieninis
laikrodis tiksi, tik žingsniai
aidi taip garsiai – ar yra čia kas
ar yra
mano tuščioj galvoj
ir namuos, visai, jau visai ištuštėjusiuos

atsisveikinu, paskutinė

priimkit, o sienos, su meile
naują šeimininką, naują giminę, plačiai rankas išskėtę
apkabinkit, globa apgobkit tarsi oru (kraujo
jauno, karšto, kraujo čia įliekit, – rėkėt
šitiek metų naktimis, o senos
namų šių sienos, – stipraus, galingo! duokit
įpėdinį!)

tegul gimsta
šiuos namuos, kur baigės
pavardė, sūnus, tegul gimsta naujas
šios žemės paveldėtojas

1998

+ + +

o tu, kuri vieną vienintelį – granato vaisiaus
grūdelį prarijai – raudoną, saldžiārūgštį
turėjai nusileist į požemius, į tamsą, šaltį
pas mirusius
tu, kurios vardą iš daugybės vardų išrinkę
man davė tėvai kaip likimo sėklą

tu, ateidavus pažaisti
su manim, tarsi būtum kaimynų mergaitė
mano vienmetė
išsivesk į šviesą, į žydinčius sodus, kur
šokčiau su kitais ir iš visos širdies dainuočiau

1996–1998

+ + +

adatinė, pasiūta iš grubios
žalios (tai reiškia: nebalintos)
drobės, šiek tiek pasiuvinėta, skaičiuojant siūlus
adatinė, kabėjus prie veidrodžio, tamsaus ir seno
dabar ją parsivežiau

kelios adatos, viena surūdijus, pora smeigtukų
(tai nieko, kad įdūrė
į pirštą, tai nieko)
visą gyvenimą ištikimai tarnavus
metalinė dėžutė, išpaišyta kiniškais paveikslėliais
su būtiniausiais siuvimo reikmenim, sagom ir antpirščiu

virtuvės langas, į šiaurės pusę, senos liepos
paprasta kėdė, dryžuotas takelis
veidrody ant grindų, nuaustas
iš skudurų, sukarpytų į juosteles
katė, ant to takelio snaudžianti
gyvenimas, kurio nebėr

adatų pagalvėlė
ašarų pagalvėlė

1998

+ + +

ateina
gerokai po vidurnakčio, negirdimais
žingsniais, mėnesienai
liejantis ant žemės

užkaičia puodą minkšto
lietaus ar sniego
vandens

plaukus ištrinks tau
su kiaušinių tryniais, perplaus dilgėlių
varnalėšų šaknų
nuoviru, perskalaus
įvarvinus žibalo, tankiom kaulinėm šukom
ilgai tau kasas šukuos
stipriai supins, susegs

kaip mážai

kad tik kaltūnas
neįsimestų, kad tik gyvybė
neišsisunktų, lašas po lašo

paduoda baltus
ploniausios drobės marškinius

į kaktą
tave pabučiuoja

mano mergaitė, sako, mano mergaitė

1997–1998

+ + +

akis užmerkus, liečiu galiukais pirštų
iš lėto, tyrinėdama

tai šilkas
bet ar galėčiau pasikliaut jutimais, kai šitiek
padirbinių pridaryta, beveik tobulai
mėgdžiojančių, kas nepadirbama

atkerpu mažulytę skiautelę, uždegu
dega – nelabai noriai (taip ir turėtų būti)
uostau – kvapas įmestos į ugnį
plaukų sruogos (tai irgi
patvirtintų mano spėjimą)
pelenus sutrinu tarp pirštų – sausi
ir birūs, nesusilydę

tikras šilkas

vėsina per vasaros karščius, šildo
per žiemos šalčius, plonytis
o koks tvirtas

panardinti
rankas į šilką, panirti
gilyn, vis gilyn, visa oda pajusti
šviesą, šilkverpių išmintį
tirpte ištirpti

visa savo siela patirti kas tikra

1996–1997

+ + +

tyla
prieš pradedant skaityti
„Bhagavad-Gītą“
kai brahmano delnas padėtas šalia
knygos, jau atverstos reikiamoj vietoj

šilumą skleidžia šafrano spalva
ir primena kažką be galo svarbaus
ko niekaip negaliu prisiminti
kai sėdim sužvarbę nekūrenamam kambary

(iš tikro, iš tikro atėjo žiema, šįryt: apšarmojus
žolė ir gruodas, purvą pernakt surakinęs)

tyla, prieš pradedant skaityti

tvilkte nutvilko, visą
esybę tavo –
pasaulis, tam akimirksny sutilpęs

šiltą
gilų balsą girdžiu, progiesmiu, ir jaučiuos
amžina mokinukė būsianti

1995

+ + +

pati pati žiemos pradžia, tamsi, besniegė
tuščios gatvės
ankstyvą rytą (dar negreitai švis)
pakeliui į šventyklą

krūpteliu – tai kovarniai staiga pakyla
iš pušų viršūnių, iškart visu būriu, tiesiai
virš galvos, tarytumei juodžiausias
debesis, su baisiu riksmu

tai kovarniai, ir žvaigždės mirksi
begaliniuos toliuos, jau niekad
nebus baisu man, niekad nesijausiu
bejėgė, apleista, viena

o Nrisimha

1995

pilka apniukusi diena, pùrvina
aplenkdama balas, po turgų sliūkinu
ieškodama kokių daržovių pigesnių ir vaisių

Harė Krišna! – krinta žodžiai, žaibiškai
atsigręžiu, lyg iš giliausio miego
staiga prižadinta perkūnui trenkus netoliese – kur aš
kur esu? kiek laiko? kas aš?

kvapai pasklinda – rožių
sandalmedžio, jazmino ir dar daugybė
aromatų, man nežinomų, o spalvos
spalvos, kokios ryškios, kokios margos

tai dvi bhaktinės, menkai tepažįstamos
motina su dukra
pumpuras, tik besiskleidžiantis

du žodžiai, permainę pasaulį

hari bol! – man sako nueidamos, hari bol! – atsakau
paliečiu delnu kaklą – aš irgi smulkučius
tulasī karoliukus nešioju, saldus
sąmokslo džiaugsmas pamažu tirpsta, virsdamas
kažkuo, kam nerandu dar pavadinimo

1996

+ + +

akių negaliu atitraukt nuo tavęs: šiąnakt
šimtą kartų esi gražesnis
nei prieš daugelį metų, mėnuli

kada jau turėčiau miegoti! o vis tebesėdžiu
tavo kelionę per skliautą
dangaus stebėdama, pro vijoklių tamsius lapus

kas esu šią akimirką
kad tokia stipri
tavo galia man

šilko skepeta
apgobei man pečius, rodai
žvaigždynus danguj, sakai jų vardus
tų istorijų – klausyčiau klausyčiau

kas esu, kad pasaulis
visas savas, daugybės ryšių
apipintas, sumazgytas daugybės saitų ir kad aš
aš esu čia
kad esu

1997

gal gerą pusdienį praleidau tąkart
šilko krautuvėj (tai kas, kad negaliu sau leisti
nė skepetos), tolyn tolyn
keliaudama, galiukais pirštų, per šilką, ištapytą
jautriais prisilietimais, besimaudydama spalvose, vidury dienos
sapnuodama, apsalusia širdim, tarsi pati pavirtus būčiau
į peteliškę – kas per puota! laiminga, įsimylėjusi
šią medžiagą – realią, o tokią paslaptingą

pavakare
manęs jau laukei, uždaram, nespėjusiam atvėsti
kiemely, Varšuvoj, tamsiai žalias
pavidalas, pilna tylos širdis
vaikai nulesę
visus vaisius, surankioję nuo žemės, bet porą
dar ir man buvai palikęs
šilkmedi

kiek svajonių
prižadini dabar man, kiek prisiminimų
prišauki, kokius paveikslus atveri netyčia
sieloj – rankoms, tave sodinusioms ir laisčiusioms, lieku
dėkinga, būdui įnoringam
likimo gijoms
sunarpliotoms

1996

girdi? tarytum šiltas vasaros lietus į stiklą
barbentų, per miegą, ar gal į stogo skardą, kiaurą
parą – šiam ūkyje
šilkverpiai auginami

šeimininkė, pasitinka tarpdury
su šypsena, šviesi ir švytinti
vaikas, įsikibęs į sijoną, stebeilijasi
į tave, duok jam lauktuvių saują

šilkverpiai, visas keturiasdešimt
dienų, keturiasdešimt naktų, jų vikšrai
tik ėda, tik ryja savo pašarą – šilkmedžių
lapus, kaupdami žaliavos atsargas

savo fabrikui

paskui šilkinį siūlą – šeimininkė rodo tau – plonytėlaitį
apie save vyniojasi, taisyklingomis aštuoniukėmis, mintinai
taip atsargiai, taip tvarkingai

susiveja siūlas, klijais suvilgytas, į kokoną

siūlai siūlai, susivykit
siūlo galo nepalikit – rėkia vienas per kitą
eidami ratelį mano galvoj vaikai

ir šit
gerai įsižiūrėk – visam gyvenimui – sidabrinė ritė
mano delne, primenanti balzganą karvelio
sudžiūvusį kiaušinį – argi tai ne dievų paslaptis

1996

+ + +

stebeilijuos į nesuprantamus
hieroglifus
įrėžtus delnuose
tylos klausausi savyje – tirštėjančios
skambančios, auksinės

nežinau, kaip atsidėkoti galėčiau, tiems
kas esu jau buvus
kadaise, besikartojančiuos gimimų
mirčių ratuose
visiems tiems, nežinomiems, nepažįstamiems

argi ne jų gyvenimai – sunkūs
klystantys, ieškantys – stumia
šiuo keliu mane

1996

šitas apibrizgęs
Vienos gipiūro gabalėlis, iš jo
tavo liauną pavidalą, tavo kaktą išdidžią
galėčiau rekonstruoti

štai pintam krėsle tu sėdi, jūra
tokia rami, saulė tokia švelni, greta tavęs
du vaikai kuičias smėly, visai dar nedideli, gano juos
kaimietė auklė, linksma, sveika, raudonskruostė
kaip iš pieno plaukus

kiek tolėliau vyriausia, jau beveik panaitė
tavo bruožus, tavo linijas bus paveldėjus
kaip du vandens lašai panaši į tave
su madmuazele šnekučiuojas

pusiau primerktom akim
po baltu nėrinių skėčiu, kur kruopščiai
žiedai ir lapeliai, ir vynuogių kekės sujùngta
tarsi voratinkliu

bálta lengva suknia, leidiesi glamonėjama vėjo
tavo gracija, tavo liguistu grožiu
trokštu gėrėtis

bet ko tavo pirštai tada nervingai
nosinaitę pašo

ką tik
žvilgsniu
du siluetus nulydėjai

kokią prarają
savo sieloj išvydai staiga atsivėrus, kokį nuodą
mirtiną, iš lėto veikiantį
per visą gyvenimą stengsies nuslėpti
po migrenos skausmais, po melancholijos priepuoliais

tu mano
sesuo
tokia nelaiminga

amžių sandūra, dekadansas

1995

DVI SESĖS

matai? ateina sodo
kylančiu taku
tai jodvi bus, tai jodvi

dvi seserys

viena tamsi, skurdžiais sulopytais drabužiais
primena nemylimą našlaitę
tik perlų vėrinėlis
švytintis ant kaklo, kilmę rodo

švelnus be galo jos žvilgsnis, bet nė vienas
vyriškis į akis pažvelgti jai netrokšta

kita šviesi ir besišypsanti
grynas pienas ir kraujas

šventadieniniais rūbais, dailiai supintom kasom
balta siuvinėta prikyšte
garbstoma visų ir laukiamà

tokios nepanašios, o tikros seserys
po lygiai valdo
pasidalinę, visus vienodai mylinčios

kiekviena
nešasi kraitelę uogų

stabteli, susižvalgo
tarpusavy, nusijuokia, skambus
ir trumpas juokas, du varpeliai
sidabrinis ir auksinis

štai viena iš jų tuoj pasiūlys tau
paragauti
pilną saują vyšnių, kaupiną
prisirpusių, sultingų, beveik juodų
katra?

1996

šį pavasarį turiu jau persodint, pats laikas
būtų, alijošių, seną, išsikerojusį
aloe vera, be galo vertinamą
žinovų ir gerbiamą, mat galių
gydančių savy slapta sukaupęs
turi daug

šaknų šaknelių! tiek priaugę, tiek priaugę
niekaip
negaliu ištraukt, kiek besistengčiau, akmenį
griebiu ir sudaužau vazoną

ir ko gi
taip įsikibęs į molį, ko laikaisi
įsikirtęs į sieną, iš visų jėgų, užsispyręs
nesidraskyk, nebraižyk man rankų

negi būsi pamėgęs
šį kalėjimą, ankštą ir skurdų, kur trūko
vandens tau ir maisto, gausi juk
naują vazoną, erdvesnį, gražesnį!

mano siela, negi ir tu taip stipriai
laikais įsikirtusi laikino
nepatvaraus
kalėjimo sienų

1996

niekad tavęs nemylėjau, saulėteki, argi nebuvai
žiaurus, prikeldamas gaidgystėj, varydamas
prieglaudos tamsiu koridorium prie dubenio
šalto vandens, su ledu
spėjusiu apsitraukti per naktį, kai mūsų
kūnai, jaunų mergaičių kūnai, tenorėjo

sapnuot, tik sapnuot ir sapnuoti? vieną
draugą turėjau, slaptą draugą, saulėlydį, senų
liepų alėjoje susitikdavom kartais, taupiai
kramtydama duonos riekutę, išsikaulytą
iš virtuvės, tavęs tenai laukdavau (per smarkiai
augau, gal todėl nuolat alkis sekiojo), kam širdį

davei man mažos našlaitės? dar ir dabar
tebetrokštu tavo glėby atsidurti, tavo žodžių
klausytis, tariamų pašnibždomis, toks supratingas
esi, saulėlydi, tiek paguodos suteiki, tiek ramybės
bet pažiūrėk, kaip esu pasikeitus: pažadint
prašau, dar prieš saulėtekį

kad tik neprarasčiau, kad spėčiau
tinkamai pasitikti, su pagarba: ir kam gi
širdį kitados man uždavei? – kito
pasaulio ilgesiu? užgavai taip skaudžiai? dabar
žinau jau, kad tai tavo
du skirtingi pavidalai, besimainantys

tarp daugybės kitų pavidalų, nesuskaičiuojamų

1996

+ + +

šiluma, pasigirdus balse, prikelia
vaiką many, o maniau jau
seniai esi mirus – argi nelaikiau
tavo pirštukų delnuos, šaltų kaip ledas

o gal tik buvai įkalinta – šitiek metų
tamsiam kambary, užmiršta, nepasiekiama
ilgiausiais koridoriais, laiptais aukštyn ir žemyn
slaptais perėjimais per sieną
už knygų spintos arba per veidrodį

o gal taip gerai buvai pasislėpus, kad nieks
negalėjo rasti
po aptriušusiais sienos apmušalais, po išplėšytais
pribraukytais puslapiais
laukei

šitiek metų – beveik nepaaugus, žvelgi
tom pačiom akim, tom pačiom, kaip tada, kai paliko vienų
vieną tave

vaiko vienatvė

šiluma, pasigirdus balse, tavo rankos
pamažu atsigniaužia, blyškus veidelis
atsisuka, kyla aukštyn, klausaisi
nedrįsdama dar tuo patikėt
tau skirtų intonacijų, juokaujančio tono, taip kalbama
su mažais vaikais, nuduodant
kad kalbama kaip su suaugusiais (bet aš
seniai jau suaugus)

mano vidinis vaike
suradau tave, visai netyčia
užklupau, tai tas balsas, pasklidęs
visose erdvėse, atvedė
jauti, jis tirpdo
ledą ir stiklą

eikš, pažaisim

negi tu čia? šoki
pati sau viena
dainuodama, plodama delnais
o kasos išsipina

1996–1998

Knygos pagrindas – pačios poetės parengta rinktinė (Nijolė Miliauskaitė, *Sielos labirintas*. Vilnius: Vaga, 1999). Ji apėmė tris poezijos knygas (*Uršulės S. portretas*, Vilnius: Vaga, 1985; *Namai, kuriuose negyvensim*, Vilnius: Vaga, 1988; *Uždraustas įeiti kambarys*, Vilnius: Rašytojų sąjungos leidykla, 1995) ir nepublikuotą rinkinį „Širdies labirintas". Miliauskaitė norėjo ir rinktinę pavadinti naujojo rinkinio vardu, tačiau anuomet ir Vytautui Bložei, ir rinktinės redaktorei atrodė, kad „Sielos labirintas" atspindi platesnį jos kūrybos spektrą.

Iš laiko perspektyvos aiškiau, kodėl autorei buvo artimesnė metafora „Širdies labirintas". Tad dabar tinkama proga įvykdyti poetės norą ir pavadinti šią rinktinę „Širdies labirintu".

Miliauskaitė beveik netaisydavo eilėraščių, į leidyklą atveždavo jau apgalvotą ir Vytauto Bložės aprobuotą rinkinį. Pirmąją knygą leidžiant, autorė su redaktore leidykloje sutarė kai ką keisti, tačiau grįžus namo buvo atstatytas Mokytojo variantas. Iš Bložės ji perėmė daug poetinės technikos paslapčių. Jau mokykliniame rinkinyje ji naudojo „bložišką" eilėraščio struktūrą, skyrybą. Knygoje „Uršulės S. portretas" buvo likę tik keli eilėraščiai su tradicine sintakse ir skyryba.

Šioje rinktinėje – beveik visa pirmoji knyga „Uršulės S. portretas", išskyrus ciklą „Sapfo eilėraščiai, rasti vienoje ligoninėje". Iš kitų rinkinių atidėta daugiau eilėraščių, pirmiausia fragmentiškų, su pasikartojančiais motyvais, įvaizdžiais.

Eilėraščiai sudėti pagal jų eilės tvarką ankstesnėje rinktinėje. Miliauskaitė paprasčiausiai išbraukdavo nebepatinkantį eilėraštį, visa kita likdavo kaip buvę.

Miliauskaitės poezijos kalba išskirtinio grožio, be jokių literatūrinių štampų ir stiliaus apnašų. Eilėraštis srovena švelniai, melodingai, nors, atrodytų, tekstuose daug stabdžių – epitetų, dalyvių, pusdalyvių ir padalyvių, pakartojimų ir inversijų, tačiau stebėtinu būdu viskas susivienija, pasakojimas plaukia ritmiška sutramdyta tėkme. Gal tai lemia reta suvalkietiškos ir poetinės kalbos darna, gausūs gyvosios kalbos ištekliai, harmonijos pojūtis.

Jau baigdama Marijampolės vidurinę, Miliauskaitė turėjo paruošusi pirmąjį rankraštinį rinkinį „Išleisk, močiute" su 150 eilėraščių, rinkinį padovanojo mokyklai. Apie tą rinkinuką sužinojau 2010 metais, kai V. V. Landsbergis ėmė rūpintis jo leidyba (Nijolė Miliauskaitė. *Juodvarniais išlėkė žodžiai*. Vilnius: Dominicus Lituanus, 2011, su kompaktiniu disku „Verdenė").

Poetės gyvenimo ir kūrybos momentai apžvelgiami turiningoje atsiminimų knygoje *Moteris su lauko gėlėmis:* knyga apie Nijolę Miliauskaitę. Sudarė Gražina Ramoškaitė-Gedienė. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2003.

SUDARYTOJA

Abėcėlinė eilėraščių rodyklė

adatinė, pasiūta... / 330
adydama kantriai kojines... / 275
akis užmerkus... / 333
akių negaliu... / 338
ant palangės... / 117
ant permatomo storo
ledo... / 221
Antpuolis / 45
Apsilankymas / 60
ar kiaurus metus... / 289
Ar ne susimokėlės / 337
ateina... / 331
Atoslūgis / 65
atrodytų, kad nieko... / 227
atsargiai papučiu... / 208
atsiuntei sniegą... / 68
Audėjos / 83
bet mano rankose nėra
ramybės... / 121
Blindės medelis / 286
būgnas, ritmingas
plojimas... / 261
buvau dvylikos metų... / 25
Chedar / 294
Choras / 32
čia tu, čia tu... / 239
čia, kur amžinas pašalas... / 205
Dainelė / 35
Danieliaus dūdelė / 34
dar iš tolo juos
pamatysi... / 106
drėgnose vietose... / 124
durys, visai tokios pat... / 234
dūzgia bitės... / 270
Dvi sesės / 345
džiaugsmas... / 239
eikš, eikš... / 291
einu paskui... / 262
esi kaip gintaro gabalas... / 131
esi tik aidas iš tamsaus... / 153
esi tik veidrodis... / 40
esu jau buvus... / 301
Fontanas / 36
Francai K., mano
drauge... / 160
Gailestingoji sesuo / 193
gegužinė iškyla už
miesto... / 186
geltonos šalpusnių
galvelės... / 137

Gimimo diena / 288
gūžpetele, gūžpetele... / 97
I Ching / 281
iki traukinio buvo dar
laiko... / 104
Ir vėl svyruodamas vienakis
švyturys... / 191
įbėgi... / 216
įsineši vidun... / 225
jau po vidurnakčio... / 183
ji nieko nežino... / 23
ji šoka pievoj... / 320
judantys paveikslai... / 164
juoda pilotė... / 233
Ką mano motina ten
veikia / 324
kad dovanotum man... / 300
kad galėtum ištart... / 219
Kad neužmirščiau gerų
patarimų / 295
kai atsisuko pietys... / 242
kai tik pradeda pūsti... / 240
kai valydavo... / 126
kaip man tavo purvą... / 272
kambariai, kuriuose
gyvenom... / 95
kartu su kiaukutais ir
kriauklėm... / 50
kartu su močiute... / 145
Kas tu / 306
kasdien ieškodavau
akim... / 201
Kasdien mane mokai / 279
kažkas many... / 236
keistas miestas išaugo ant
kranto... / 72
kelias namo... / 147
Keliaujanti siuvėja / 135
kelios senos fotografijos... / 143
kiek daug žiedų... / 297
kiek siaubo... / 62
kieno veidas atsimuša
veidrodžiuos... / 38
kovo saulė... / 284
Krautuvėj / 276
Krikštamotė / 323
kritai į guolį... / 290
krūva skalbinių... / 224
kur seno fabriko
griuvėsiai... / 165
kvapnus garuoja... / 267
labiausiai saugokis juodo... / 162
Laikas persodint / 347
Laiptus prinešę smėlio... / 51
lazdynas žydi... / 265
Lėlių siuvėja... / 253
lėta mieguista... / 200
liepų alėja... / 184
lyg ta mergaitė... / 53
Manevrai / 139

mano močiutės gėlės... / 98
mano močiutės
monograma... / 142
miestely... / 176
močiutė susirengė aplankyti
sergantį brolį... / 149
Moteris iš archyvo / 77
moterys lyjant laukiančios
autobuso... / 84
namai... / 169
Namas prie sankryžos / 167
namų apyvokos daiktai... / 222
nebegalėdami gyventi... / 59
neįžiūrimom aukso
dulkelėm... / 71
neprisitaikę žmonės... / 58
nesugrįžai... / 231
nesuprantamas, svetimas,
vienintelis... / 46
Nešiok šį rūbą / 273
net kai slaugės kantrūs
delnai... / 87
nežinoma ranka... / 116
Nidden / 203
niekas nelaukė tavęs... / 157
norėtum gyventi... / 73
nusivedi ir parodai... / 180
nuzulintom akmeninėm
pakopom... / 118
o tu, kuri vieną... / 329
Pabėgimas / 33
pagaliau ugnis... / 314
Pagrindinis tvarkymasis / 271
paimk... / 109
Paliokynė / 327
pamačiau tave... / 309
Papilio machaon / 322
paraudus nuleidi akis... / 28
Pasiklydus dūšelė / 129
pasilenk... / 86
pasirinkęs tremtį,
pamišimą... / 54
pasitaisau ant galvos... / 293
pasivaikščiojimai... / 154
pasižiūrėk... / 313
pati pati žiemos... / 336
Patikimiausia sargė / 308
patiklus veidas... / 22
Pelės / 128
penkeri metai klajonių... / 64
pievų ramunės... / 132
Pigmalionas / 41
pirštai atpažįsta... / 277
Poeto kapas / 246
poeto kapas, senose
kaimo... / 204
prie lango apšarmojusio
sėdėsi... / 245
prie upės, ten, toliau, už
ribos... / 26

prieš akis... / 283
prožektoriai... / 69
psichoanalizės tinkluos... / 79
pustuštis troleibusas
cypdamas... / 198
Randas / 37
ranką man duok... / 319
rausvi, pilki, beveik
juodi... / 196
Rytas / 49
rožė, kiniška rožė... / 298
Rupūžė / 317
sapne siuvau juodą
suknią... / 81
sėdėjo prie pat gatvės... / 202
sėdėjo... / 318
senas parkas... / 189
seniai to namo ieškau... / 178
Senos revoliucionierės
kambarys / 122
senovinis hiacintas... / 67
senovinis sinavadas... / 326
senutę žiemą lyg kokią
pavargėlę... / 156
slankiojau panemuniais... / 206
smulkutė mergytė,
pažvelgus... / 217
Sodas / 304
sodyba prie ežero... / 174
Sraigė / 31
stačiu krantu... / 292
stebeilijuos... / 342
stotis prisigrūdus
žmonių... / 56
sunkiais akmeniniais
laiptais... / 172
sunkios blakstienos... / 85
susitinku ant laiptų... / 263
sušalę, suvargę,
pasiklydę... / 248
sušalus... / 57
suvargęs pakeleivi... / 266
Svečias / 75
Svetimšalis / 44
Šilkmedis / 339
Šilkverpiai / 340
šiluma, pasigirdus balse... / 351
štai – artėja diena... / 255
štai, pažiūrėk... / 92
šukuojas prieš veidrodį... / 256
Šventę, kol saulė... / 39
tai senas sodas, nupjauta
žolė... / 55
tai spalių mėnuo geliančiu
kvapu... / 42
taip laukdavau... / 151
taip paprastai... / 52
taip, čia jo vieta... / 188
tamsi mano siela... / 48
tamsus gilus... / 269

tankiai ir kruopščiai... / 249
tarsi bičių... / 264
tarsi kas giedotų... / 114
tas pats... / 115
tavo auksinės strazdanos... / 91
Tavo pavidalai / 349
tavo rankos... / 111
tavo valandos... / 197
tą suknią... / 302
Tą vasarą / 102
tie pirštai, liauni ir
lankstūs... / 21
tiek nedaug... / 299
tik... / 47
Tikra zyliukė / 312
tyla... / 335
tokie saldūs kvapai... / 251
Trys sesutės / 325
trys žingsniai pirmyn... / 161
trobos... / 133
tu, kuris atėmei... / 100
turiu ten nueit... / 214
tuščia sterblė... / 220
Tvirtovė, į kurią subėga
pelės / 119
užmerkiu akis... / 257
užmesi apsiaustą... / 93
Vasara / 89
vasara, uždaryta
apytamsiam... / 243
veidą... / 229
vėl esu tas mikčiojantis
vaikas... / 43
Vienos gipiūras / 343
vieškeliu per kalvas... / 152
Vilkiūkštis / 30
Virtuvėj / 287
vis tamsesnė naktis... / 159
visos vaikystės baimės... / 20
visus metus nenorėjau... / 307
Vynuoginė sraigė / 321
vos tiktai prisiartinu... / 260
Žalvarinė / 316
žiedą... / 303
žiema niekaip nenori... / 268
žiemos tirštėjanti... / 310
žiemos vakarais... / 146
žinau tokią vietą... / 192
žinau, kad lig šiol
nedrįsti... / 27
žiūriu į tave, kai miegi... / 212
žydintis... / 210

Turinys

KITO PASAULIO ILGESYS
Janina Riškutė / 5

URŠULĖS S. PORTRETAS

visos vaikystės baimės... / 20
tie pirštai, liauni ir lankstūs... / 21
patiklus veidas... / 22
ji nieko nežino... / 23
buvau dvylikos metų... / 25
prie upės, ten, toliau, už ribos... / 26
žinau, kad lig šiol nedrįsti... / 27
paraudus nuleidi akis... / 28

Prieglaudos vaikai

Vilkiūkštis / 30
Sraigė / 31
Choras / 32
Pabėgimas / 33
Danieliaus dūdelė / 34
Dainelė / 35
Fontanas / 36
Randas / 37
kieno veidas atsimuša veidrodžiuos... / 38

Šventę, kol saulė... / 39
esi tik veidrodis... / 40
Pigmalionas / 41
tai spalių mėnuo geliančiu kvapu... / 42
vėl esu tas mikčiojantis vaikas... / 43
Svetimšalis / 44
Antpuolis / 45
nesuprantamas, svetimas, vienintelis... / 46
tik... / 47
tamsi mano siela... / 48
Rytas / 49
kartu su kiaukutais ir kriauklėm... / 50
Laiptus prinešę smėlio... / 51
taip paprastai... / 52
lyg ta mergaitė... / 53

Bonifratrų ligoninė

pasirinkęs tremtį, pamišimą... / 54
tai senas sodas, nupjauta žolė... / 55
stotis prisigrūdus žmonių... / 56
sušalus... / 57
neprisitaikę žmonės... / 58
nebegalėdami gyventi... / 59
Apsilankymas / 60
kiek siaubo... / 62
penkeri metai klajonių... / 64

Atoslūgis / 65
senovinis hiacintas... / 67
atsiuntei sniegą... / 68

prožektoriai... / 69
neįžiūrimom aukso dulkelėm... / 71
keistas miestas išaugo ant kranto... / 72
norėtum gyventi... / 73
Svečias / 75
Moteris iš archyvo / 77
psichoanalizės tinkluos... / 79
sapne siuvau juodą suknią... / 81
Audėjos / 83
moterys lyjant laukiančios autobuso... / 84
sunkios blakstienos... / 85
pasilenk... / 86
net kai slaugės kantrūs delnai... / 87
Vasara / 89
tavo auksinės strazdanos... / 91
štai, pažiūrėk... / 92
užmesi apsiaustą... / 93
kambariai, kuriuose gyvenom... / 95
gūžpetele, gūžpetele... / 97
mano močiutės gėlės... / 98
tu, kuris atėmei... / 100
Tą vasarą / 102
iki traukinio buvo dar laiko... / 104
dar iš tolo juos pamatysi... / 106
paimk... / 109
tavo rankos... / 111

tarsi kas giedotų... / 114
tas pats... / 115
nežinoma ranka... / 116
ant palangės... / 117
nuzulintom akmeninėm pakopom... / 118
Tvirtovė, į kurią subėga pelės / 119
bet mano rankose nėra ramybės... / 121
Senos revoliucionierės kambarys / 122
drėgnose vietose... / 124
kai valydavo... / 126
Pelės / 128
Pasiklydus dūšelė / 129
esi kaip gintaro gabalas... / 131
pievų ramunės... / 132
trobos... / 133
Keliaujanti siuvėja / 135
geltonos šalpusnių galvelės... / 137
Manevrai / 139
mano močiutės monograma... / 142
kelios senos fotografijos... / 143
kartu su močiute... / 145
žiemos vakarais... / 146
kelias namo... / 147
močiutė susirengė aplankyti sergantį brolį... / 149
taip laukdavau... / 151
vieškeliu per kalvas... / 152
esi tik aidas iš tamsaus... / 153

Iš ciklo „Laikinas miestas“

pasivaikščiojimai... / 154
senutę žiemą lyg kokią pavargėlę... / 156
niekas nelaukė tavęs... / 157
vis tamsesnė naktis... / 159
Francai K., mano drauge... / 160

Iš ciklo „Laterna magica“

trys žingsniai pirmyn... / 161
labiausiai saugokis juodo... / 162
judantys paveikslai... / 164
kur seno fabriko griuvėsiai... / 165

Namai

Namas prie sankryžos / 167
namai... / 169
sunkiais akmeniniais laiptais... / 172
sodyba prie ežero... / 174
miestely... / 176
seniai to namo ieškau... / 178
nusivedi ir parodai... / 180

jau po vidurnakčio... / 183
liepų alėja... / 184
gegužinė iškyla už miesto... / 186
taip, čia jo vieta... / 188
senas parkas... / 189
Ir vėl svyruodamas vienakis švyturys... / 191
žinau tokią vietą... / 192
Gailestingoji sesuo / 193

rausvi, pilki, beveik juodi... / 196
tavo valandos... / 197
pustuštis troleibusas cypdamas... / 198
lėta mieguista... / 200
kasdien ieškodavau akim... / 201
sėdėjo prie pat gatvės... / 202
Nidden / 203
poeto kapas, senose kaimo... / 204
čia, kur amžinas pašalas... / 205
slankiojau panemuniais... / 206
atsargiai papučiu... / 208
žydintis... / 210
žiūriu į tave, kai miegi... / 212
turiu ten nueit... / 214
įbėgi... / 216
smulkutė mergytė, pažvelgus... / 217
kad galėtum ištart... / 219
tuščia sterblė... / 220
ant permatomo storo ledo... / 221
namų apyvokos daiktai... / 222
krūva skalbinių... / 224
įsineši vidun... / 225
atrodytų, kad nieko... / 227
veidą... / 229
nesugrįžai... / 231
juoda pilotė... / 233
durys, visai tokios pat... / 234
kažkas many... / 236

džiaugsmas... / 238
čia tu, čia tu... / 239
kai tik pradeda pūsti... / 240
kai atsisuko pietys... / 242
vasara, uždaryta apytamsiam... / 243
prie lango apšarmojusio sėdėsi... / 245
Poeto kapas / 246
sušalę, suvargę, pasiklydę... / 248
tankiai ir kruopščiai... / 249
tokie saldūs kvapai... / 251
Lėlių siuvėja... / 253
štai – artėja diena... / 255
šukuojas prieš veidrodį... / 256
užmerkiu akis... / 257

ŠIRDIES LABIRINTAS

Iš ciklo „Tik povo plunksna“

vos tiktai prisiartinu... / 260
būgnas, ritmingas plojimas... / 261
einu paskui... / 262
susitinku ant laiptų... / 263
tarsi bičių... / 264
lazdynas žydi... / 265
suvargęs pakeleivi... / 266
kvapnus garuoja... / 267
žiema niekaip nenori... / 268
tamsus gilus... / 269
dūzgia bitės... / 270

Pagrindinis tvarkymasis / 271
kaip man tavo purvą... / 272
Nešiok šį rūbą / 273
adydama kantriai kojines... / 275
Krautuvėj / 276
pirštai atpažįsta... / 277
Kasdien mane mokai / 279
I Ching / 281
prieš akis... / 283
kovo saulė... / 284
Blindės medelis / 286
Virtuvėj / 287
Gimimo diena / 288
ar kiaurus metus... / 289
kritai į guolį... / 290
eikš, eikš... / 291
stačiu krantu... / 292
pasitaisau ant galvos... / 293
Chedar / 294
Kad neužmirščiau gerų patarimų / 295

Kiniškai rožei

I. kiek daug žiedų... / 297
II. rožė, kiniška rožė... / 298
III. tiek nedaug... / 299
IV. kad dovanotum man... / 300
V. esu jau buvus... / 301
VI. tą suknią... / 302
VII. žiedą... / 303

Sodas / 304
Kas tu / 306

Eilėraščiai Persefonės palydai

visus metus nenorėjau... / 307
Patikimiausia sargė / 308
pamačiau tave... / 309
žiemos tirštėjanti... / 310
Tikra zyliukė / 312
pasižiūrėk... / 313
pagaliau ugnis... / 314
Žalvarinė / 316
Rupūžė / 317
sėdėjo... / 318
ranką man duok... / 319
ji šoka pievoj... / 320
Vynuoginė sraigė / 321
Papilio machaon / 322
Krikštamotė / 323
Ką mano motina ten veikia / 324
Trys sesutės / 325
senovinis sinavadas... / 326
Paliokynė / 327
o tu, kuri vieną... / 329
adatinė, pasiūta... / 330
ateina... / 331

akis užmerkus... / 333
tyla... / 335
pati pati žiemos... / 336
Ar ne susimokėlės / 337
akių negaliu... / 338
Šilkmedis / 339
Šilkverpiai / 340
stebeilijuos... / 342
Vienos gipiūras / 343
Dvi sesės / 345
Laikas persodint / 347
Tavo pavidalai / 349
šiluma, pasigirdus balse... / 351

REDAKCINĖS PASTABOS / 353

ABĖCĖLINĖ EILĖRAŠČIŲ RODYKLĖ / 355

MILIAUSKAITĖ, NIJOLĖ
Mi201
ŠIRDIES LABIRINTAS: POEZIJOS RINKTINĖ / NIJOLĖ MILIAUSKAITĖ; [SUDARĖ JANINA RIŠKUTĖ]. - VILNIUS: LIETUVOS RAŠYTOJŲ SĄJUNGOS LEIDYKLA, 2015. - 376 P. - (LIETUVIŲ LITERATŪROS LOBYNAS. XX AMŽIUS, ISSN 1822-2307; NR. 35). - KN. TAIP PAT: KITO PASAULIO ILGESYS / JANINA RIŠKUTĖ, P. 5-18; REDAKCINĖS PASTABOS, P. 353-354; ABĖCĖLINĖ EILĖRAŠČIŲ RODYKLĖ, P. 355-359.

ISBN 978-9986-39-864-6

Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatės Nijolės Miliauskaitės (1950–2002) poezijos rinktinė. Ji parengta remiantis pačios poetės sudaryta rinktine „Sielos labirintas“ (1999). Rinktinėje „Širdies labirintas“ paryškinta vidinė raida, autentiškų išgyvenimų įprasminimas.

UDK 821.172-1

SERIJA
LIETUVIŲ LITERATŪROS LOBYNAS.
XX AMŽIUS, KN. 35

Nijolė Miliauskaitė

ŠIRDIES LABIRINTAS

POEZIJOS RINKTINĖ

Sudarė Janina Riškutė
Knygų serijos meninis apipavidalinimas – Romo Oranto
Nuotrauka Arnoldo Baryso
Korektorė Virginija Savickienė
Maketavo Dalia Kavaliūnaitė

8,3 leidyb. apsk. l. 1006-oji leidyklos knyga.
Tiražas 2300. Išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla,
K. Sirvydo 6, LT-01101 Vilnius. www.rsleidykla.lt / info@rsleidykla.lt
Spausdino UAB BALTO print, Utenos 41a, LT-08217 Vilnius.

KNYGŲ SERIJOJE
LIETUVIŲ LITERATŪROS LOBYNAS. XX AMŽIUS
JAU IŠLEISTA:

Žemaitė. *RYTĄ GIEDRA*, 2005
Dalia Grinkevičiūtė. *LIETUVIAI PRIE LAPTEVŲ JŪROS*, 2005
Balys Sruoga. *DIEVŲ MIŠKAS*, 2005
Antanas Vaičiulaitis. *LINKSMAM BŪTI YRA SUNKIAUSIA*, 2006
Vytautas Mačernis. *PRAEINANČIAM PASAULYJE PRAEISIU*, 2006
Marius Katiliškis. *MIŠKAIS ATEINA RUDUO*, 2006
Henrikas Radauskas. *VISI EILĖRAŠČIAI*, 2007
Juozas Baltušis. *SAKMĖ APIE JUZĄ*, 2007
Jonas Biliūnas. *IR RADOS STEBUKLAS*, 2007
Bernardas Brazdžionis. *PROTĖVIŲ DVASIA*, 2007
Janina Degutytė. *PURPURO VALANDA*, 2008
Jonas Aistis. *CHIMEROS AKYS*, 2008
Bronius Radzevičius. *PRIEŠAUŠRIO VIEŠKELIAI*, T. 1, 2008
Šatrijos Ragana. *AUKSO SAPNAS*, 2008
Petras Cvirka. *APSAKYMAI IR „ŽEMĖ MAITINTOJA"*, 2009
Eduardas Mieželaitis. *BAROKINĖ LYRA*, 2009
Salomėja Nėris. *LAUK MANĘS*, 2009
Vincas Krėvė. *PAS DANGAUS VARTUS*, 2010
Jonas Avyžius. *SODYBŲ TUŠTĖJIMO METAS*, 2010
Judita Vaičiūnaitė. *KRISTALAS*, 2010
Antanas Škėma. *ŽINGSNIAI IR LAIPTAI*, 2010
Ieva Simonaitytė. *AUKŠTUJŲ ŠIMONIŲ LIKIMAS*, 2011
Kazys Binkis. *MODERNIŠKAS PAVASARIS*, 2011
Juozas Grušas. *LAIMINGASIS*, 2011
Antanas Vienuolis. *GRĮŽO*, 2011
Kazys Boruta. *MAN VĖTRA SESUO*, 2012
Vincas Mykolaitis-Putinas. *ALTORIŲ ŠEŠĖLY*, 2012
Juozas Tumas-Vaižgantas. *KAS BUVO IR KAS YRA*, 2012
Ignas Šeinius. *BELAUKIANT*, 2012
Maironis. *GRAŽI TU MANO*, 2012

KNYGŲ SERIJA
LIETUVIŲ LITERATŪROS LOBYNAS. XX AMŽIUS
PAPILDOMI TOMAI:

Jurgis Baltrušaitis. *DULKĖS IR ŽVAIGŽDĖS*, 2013
Paulius Širvys. *AŠ BERŽAS*, 2014
Ričardas Gavelis. *JAUNO ŽMOGAUS MEMUARAI*, 2014
Kazys Jankauskas. *VIEŠKELYJE PLYTŲ VEŽIMAI*, 2015
Nijolė Miliauskaitė. *ŠIRDIES LABIRINTAS*, 2015
Juozas Aputis
Sigitas Geda
Bronius Krivickas
Algimantas Mackus
Justinas Marcinkevičius
Marcelijus Martinaitis
Jonas Strielkūnas

Miliauskaitė

LIETUVIŲ LITERATŪROS LOBYNAS • XX AMŽIUS

Jonas Aistis
Jonas Avyžius
Juozas Baltušis
Jonas Biliūnas
Kazys Binkis
Kazys Boruta
Bernardas Brazdžionis
Petras Cvirka
Janina Degutytė
Dalia Grinkevičiūtė
Juozas Grušas
Marius Katiliškis
Vincas Krėvė
Vytautas Mačernis
Maironis
Eduardas Mieželaitis
Vincas Mykolaitis-Putinas
Salomėja Nėris
Henrikas Radauskas
Bronius Radzevičius
Ieva Simonaitytė
Balys Sruoga
Šatrijos Ragana
Ignas Šeinius
Antanas Škėma
Juozas Tumas-Vaižgantas
Antanas Vaičiulaitis
Judita Vaičiūnaitė
Antanas Vienuolis
Žemaitė

Jurgis Baltrušaitis
Ričardas Gavelis
Sigitas Geda
Kazys Jankauskas
Bronius Krivickas
Algimantas Mackus
Justinas Marcinkevičius
Marcelijus Martinaitis
Nijolė Miliauskaitė
Jonas Strielkūnas
Paulius Širvys

ISBN 978-9986-39-864-6